

Barɗanii nba ki MATIU din sob nae na

Ki jiin Mati u ghou na po

Yennu maan nba ki Mati u sob na want barɗanii e nan Yiisa-e tee tinntoo nba ki Yennu din senn moosonn ki jiin u po na. U niye ki Yennu gbeen moosonn nba ki u din tur u niib gbounkperuk ni na. Barɗanii na ki tee Juu teeb nba ki bi din mar Yiisa, ki u bia kpaat bi sinsuuk ni na kuukoo yar kaa, naan li tee durinya kur yare.

*Ki jiin Yiisa yeejamm po
(Luk 3.23-38)*

¹ Yiisa Masia yeejamm piinue na: u din tee Defid yaaboonne, ki Defid mun tee Abraham yaaboonn.

² Abraham din mar Aisak, ki Aisak mar Jakob,
ki Jakob mun mar Juda nan u waarii.

³ Juda din mar Peres nan Sera, ki bi naa tee Tamar;
ki Peres din mar Hesronn, ki Hesronn mar Ram.

⁴ Ram din mar Aminadab, ki Aminadab mar Nasonn,
ki Nasonn mun mar Salmonn.

⁵ Salmonn din mar Boas, wunba naa din tee Rahab na;
ki Boas mar Obed, wunba naa din tee Ruf na;
ki Obed mun mar Jese.

6 Jese din mar Kpanbar Defid; ki Defid mun mar Solomonn,

ki u naa din tee Yuria pakook.

7 Solomonn din mar Rehoboam, ki Rehoboam mar Abia,

ki Abia mun mar Asa.

8 Asa din mar Jehosafat, ki Jehosafat mar Joram,

ki Joram mun mar Yusia.

9 Yusia din mar Jotam, ki Jotam mar Ahas,

ki Ahas mun mar Hesehia.

10 Hesehia din mar Manase, ki Manase mar Amonn,

ki Amonn mun mar Josaya,

11 ki Josaya mar Jekonaya nan u waarii,

baa din soor Israel teeb ki saan namm Babilonn yoo nba na.

12 Baa din soorib ki saan namm Babilonn na poorpo,

ki Jekonaya mar Salatiel, ki Salatiel mun mar Serubabel.

13 Serubabel din mar Abiud, ki Abiud mar Elayakim,

ki Elayakim mun mar Asor.

14 Asor din mar Sadok, ki Sadok mar Akim,

ki Akim mun mar Eliud.

15 Eliud din mar Eleasar, ki Eleasar mar Matann

ki Matann mun mar Jakob.

16 Jakob din mar Joosef, ki Joosef mun tee Meeri sooro,

ki Meeri mar Yiisa nba ki bi yiu Yennu Niganntoo Masia na.

17 Laa din nyii Abraham yoo ki tan tuu Defid yoo din tee yeejamm piik nan bannae. Ki Defid yoo ki tan tuu yoo nba ki bi din soor niib man

ki saan namm Babilonn na, din tee yeejamm piik nan banna. Laa din nyii li yoo ki tan tuu Masia maaru yoo, mun din tee yeejamm piik nan bannae.

*Baa mar Yiisa Masia biaŋinba
(Luk 2.1-7)*

¹⁸ Baa din mar Yiisa Masia biaŋinbae na: u naa Meeri din tee Joosef sarkpeŋe, ki bi daa ki koon leeb, ŋaan ki bi din tan la ki u mok poor. Yennu Seyeeŋ paŋ nie ki u soor poor maŋ. ¹⁹ Joosef nba ki u din yaa wun kuno na din tee Yennu nipeemoe. Li paak, u din ki loon wun nyinnir paanu ki lin dinn Meeri fei, ŋaan u din lor u par nie nan u ji kan koono. ²⁰ Waa ji din dukii linba na po nae, ki Yennu malaka baar u boor, damiit ni, ki tan beto a “Fin Joosef nba tee Defid yaaboonn na, daa yeen a sarkpeŋ Meeri koonu, kimaan waa mok poor nba na, Yennu Seyeeŋ paŋe te ki u soor poor maŋ. ²¹ U tan saa mar bonjake, ki a saa puro Yiisa,* kimaan u tan saa nyinn u niib bi biit ni.”

²² Linba na kur din tun, a lin gbeen linba ki Yennu din te ki u sokiniisoo pak li po nae a, ²³ “Sapaanmunn tan saa soor poor ki mar bonjak, ki bi saa puro Imanuel.” Li paak tee a “Yennu be nant.”

²⁴ Joosef nba din tan fiir goon ni yoo nba, ki u tun nan Yennu malaka na nba beto biaŋinba na, ki ji sak ki gaar u sarkpeŋ Meeri, ²⁵ ŋaan u din ki koono nan waa din tan mar u sapaanmar, bonjak na. Ki Joosef pur u sann Yiisa.

* **1:21** 1.21 Yiisa paak tee “Yennu tint.”

2

Bannteeb nba din nyii yondopo na labaar

¹ Bi din mar Yiisa Betlehem doo nie, ki li be Judea yent ni. Bi din maro Bat Herod yooe. Li yoo na ki banntesiab nyii yondopo ki baar Jerusalem ki tan boi niib a ² “Juu teeb* kpanbar saakoo nba ki bi maro na, u be lee? Ti daan la u nmaabire yondopo ki baar a ti tan jiantoo.”

³ Bat Herod nba din gbat nna maŋ, ki li biir ŋoo nan Jerusalem teeb kur para, ki bi ji ki fit kari. ⁴ Ki u yiin mannteeb yudamm nan sennu wantteeb ki tan boib a “Lee ki bi saa mar Yennu Niganntoo Masia na?”

⁵ Ki bi jiino a “Betlehem, doo nba be Judea yent ni na; kimaan Yennu sokinii na din sob ki yaa Yennu yet a:

⁶ ‘Fin Betlehem nba be Juda yent ni na, a ki tee tinbik kaa Juda yiar ni, kimaan batsoo tan saa nyi a nie, ki ŋooe tan sii yen n niib Israel† teeb.’ ”

⁷ Linba na poorpoe ki Bat Herod yiin bannteeŋ maŋ woonin ni, ki tan boib, ki fiitib fanu a wun bann yoo nba ki nmaabir na daan nyii; ⁸ ki yetib a, “Ii saa man Betlehem ki saa lon bik maŋ fanu; yoo nba ki i lau, yin jenna ki tan betin ki n mun saan ki jiantoo.” ⁹⁻¹⁰ Bat na nba din pak nna ki gbenn yoo nba, ki bi nyii soor sonu; baa saa maŋ, ki bi la nmaabir nba daan nyii yondopo na. Baa la nmaabir maŋ na ki bi para penn bonchiann. Ki li gar bi tooon, ki saan set bik maŋ nba be njaak nba ni na,

* **2:2** 2.2 Israel teeb sanleere tee Juu teeb. † **2:6** 2.6 Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

sanpaapo. ¹¹ Ki bi koo ñaak mañ ni, ki la bik na nan u naa Meeri; ñanne ki bi gbaan ki jiant bik mañ, ñaan biit bi paka ki nyinn piinii ki turo; piinii mañ din tee salima nan tulaarii nba ki bi yir frankinsens nan tulaar-leer nba ki bi yir mir.

¹² Ton, ki Yennu pak ki turib damiit ni, a bi ji daa ñmat Bat Herod boor; li paak, ki bi ji din tokin sonjogauñ ki ñmat kun bi doo ni.

Joosef nba din chiar saan Ijpt biañinba

¹³ Bannteeb na nba din kun na poorpoe ki Yennu malaka baar Joosef boor damiit ni, ki beto a “Fiit ki jii sanpantik mañ nan u naa kii tiin kii saa Ijpt tingbouñ ni, ki saa kar lej nan yoo nba ki n tan saa tura mob, kimaan Bat Herod saa lon bik na boore a wun kpiu.”

¹⁴ Ki u din fiir nyiok ki jii bik na nan u naa ki chiar saan namm Ijpt tingbouñ ni. ¹⁵ U din be leje nan yoo nba ki Bat Herod tan kpo. Linba na kur din tun ki gbeen linba ki Yennu te ki u sokiniisoo pak li po nae a “N din yiin n bija mañ ki u nyii Ijpt tingbouñ nie.”

Bonjabis kpinu labaar

¹⁶ Herod nba din tan bann nan bannteeb mañ kparoe na, ki li gbato bonchiann, ki u tun kunkonkonna a bin saan Betlehem nan li digbanbis ni ki saa kpi bonjabis kur; ki bi kpilii sanpantii nan binba tee bina ñanlelee, nan waa daan boi bannteeb mañ ki bann yoo nba ki ñmaabir na nyii na.

¹⁷ Waa kpilii waas na biañinba na ki li din gbeen linba ki Yennu sokinii Jeremaya din pak na a:

18 “Fuur fu Rama doo ni,
 fuur nba tee kpemōnii nan fabinii,
 ki Rachel mō u waas paak,
 ki bi barimō ki tan goo, kimaan u waas kpowa.”

Joosef nba jen nan Yiisa nan u naa bianinba

19 Tōn, ki Bat Herod tan kpo; ki u kuun
 poorpo ki Yennu malaka bia saan Joosef boor
 damiit ni, Ijipt tingbouŋ ni, 20 ki yetō a, “Fiit
 ki jii bik maŋ nan u naa, ki ŋmat saan Israel‡
 tingbouŋ ni, kimaan binba din lor a bin kpi bik
 maŋ na kpowa.” 21 Ki Joosef fiir ki jii bik maŋ
 nan u naa ki ŋmat saan Israel tingbouŋ ni.

22 Waa din tan gbat a Akelaus dii naan ki kar
 u baa Herod naangbant paak Judea yent ni na,
 ki jaŋmaanii sooro nan wun kun leŋ; ki Yennu
 bia wannō damiit ni a wun ŋmat saan Galilii
 yent ni. 23 Ki u din saan ki saa kar doo nba
 ki bi yi Nasaref na ni, ki li gbeen maan nba ki
 Yennu sokiniinba din sob ki jiin Masia maŋ po
 na a, “Bi tan sii yiu Nasaref nirōe.”

3

*Jōonn nba din wuur niib Yennu nyunwuru
 na labaar*

(Mak 1.1-8; Luk 3.1-18; Jōonn 1.19-28)

1 Li poor poe, ki Jōonn nba wuur niib Yennu
 nyunwuru na be muuk ni, Judea yent ni, ki
 mōontir Yennu barganii ki yeen a 2 “Nyikin
 man i biit, kimaan Yennu ŋaanaan dinu per
 na.” 3 Yennu sokinii Aisaya din poŋ sob ŋōō
 Jōonn poewa a:

‡ **2:20** 2.20 Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

“Nisoo tan sii be muuk ni ki hoot ki yaa
 ‘Ŋammit man ti Yomdaano baaru sonu ki turo,
 ki bia ŋamm u sonii ki lii took.’ ”

⁴ Joonn din lia laagumii kobit liatire, ki bia boob gbann u siak ni, ki u jeet tee naasuut nan siat. ⁵ Li yoo ki Jerusalem doo ni teeb, nan Judea yent ni kur teeb, nan Jooddann mɔkir tingbouŋ ni kur teeb, saan u boor, ⁶ ki fiit bi toonbiit, ki u wurib Yennu nyunwuru Jooddann mɔkir na ni.

⁷ Waa din tan la ki Farisiinba nan Sajusiinba* bonchiann mun baat u boor ni a wun wurib Yennu nyunwuru na, ki u yetib a, “Yimm waalabirii na! Ŋmee kpaani a yin tin nyi Yennu wutoor nba yaa lin baar i paak na ni? ⁸ Ii tuun linba saa wann nan i set nyik i biita. ⁹ I daa mɔk parbifaant nan Abraham tee i yeeja. N beerie nan Yennu saa fit fiin tana nba na ki lin kpant Abraham yaaboonawa. ¹⁰ Pajar poŋ teen siira a wun choo tiinii; ki tiik nba kur ki loon loonŋana, bi saa choore ki lur muu ni. ¹¹ Min ŋarin wuuri nyun ki li want nan i nyik i biita, ŋaan wunba yaa wun baar n poor po na cheen; ki n poŋ ki jaŋ nan ki n jii u taasaati; ŋooe saa jii Yennu Seyeŋ nan muu ki wuur i para. ¹² U dia u dilenn ŋmaniie ki yaa wun lenn fanu, ki nyinn dibin ki wuun u boor ni, ŋaan joo fouŋ na muu nba kan mi kpeen ni.”

* **3:7** 3.7 Farisiinba nan Sajusiinba din tuu tee nisiab nba nunii mon nan Moses sennu dianu, ŋaan ki mɔk ninbatinu nan niibe, bi mɔk dont-n-moŋ kooe.

*Jɔɔnn nba din wur Yiisa Yennu nyunwuru
bianjinba*

(Mak 1.9-11; Luk 3.21-22)

¹³ Li yoo maŋ ki Yiisa nyii Galilii ki saan Jɔɔdann mɔkir po, ki baar Jɔɔnn boor a wun wurɔ Yennu nyunwuru. ¹⁴ Ki Jɔɔnn ki saki, ki yetɔ a “Mine bo saa baar a boor ki a wurin, ŋaan ki a mun tan baat n boor ni-i?”

¹⁵ Ŋaan ki Yiisa yetɔ a “Ŋaant ki lin tun nna mɔtana, kimaan nnae ŋan nan tin tun toonŋana kura.” Li yoo na ki Jɔɔnn sak.

¹⁶ Waa wur Yiisa Yennu nyunwuru ki gbenn yoo nba, ki Yiisa nyii nyun na ni; li taakpaak ni ki sanpagbouŋ loot, ki u la ki Yennu Seyeen siik ki tee nan ŋmann, ki tan jakin u paak. ¹⁷ Ki kunkɔr nyii sanpaapo ki yet a “N Bilonkake na, ŋɔɔe ki n numm gboou.”

4

Bianjinba ki Sintaanii jamm Yiisa

(Mak 1.12-13; Luk 4.1-13)

¹ Ki Yennu Seyeen te ki Yiisa kɔɔ muuk ni a Sintaanii n saa jammɔ. ² U din be leŋ ki ki dii siar dapiinna, yonnu ni nan nyiɔk, ki kon tan soorɔ. ³ Ki Sintaanii baar u boor ki yetɔ a “Li-i tee ki a set tee Yennu Bijaie, fan yet tana na ki lin kpant jeet.”

⁴ Ki Yiisa jiin a, “Li sɔb Yennu gbouŋ ni a ‘Jeet kuukɔɔ paak kaa te ki niro be, ŋaan maan nba kur ki Yennu pak na paake.’ ”

⁵ Li tonton na ki Sintaanii jiiu ki saan nano Jerusalem, ki saa donno Yenjiantu ŋasaakak mopin-yerik paak, ŋaan betɔ a ⁶ “Li-i tee ki

a set tee Yennu Bijaie, fan yukir ki saa mob, kimaan li sob Yennu gbouŋ ni a ‘U saa te ki u malakanba-ii guua; bi sii dia-a nan bi nii, ki a taar kan gbiat tann gbaa.’ ”

⁷ Ki Yiisa yeto a, “Li bia sob Yennu gbouŋ ni a ‘Soo daa bikii u Yomdaano Yennu.’ ”

⁸ Ki Sintaanii bia jiiu ki saan nanao kunkonn nba fok bonchiann paak, ki saa wanno tingbouŋ na yent kur nan li mokint, ⁹ ŋaan beto a, “Li-i tee ki a bo saa gbaan ki jiantin, n bo saa tura yent maŋ kura.”

¹⁰ Ki Yiisa beto a, “Seetir nna Sintaanii. Li sob Yennu gbouŋ ni a ‘Niro-ii jiantir u Yomdaano Yennu kuuko, kii bia kii waa ŋoo kuuko.’ ”

¹¹ Ŋanne ki Sintaanii ji yaat ŋaan nyiko, ki Yennu malakanba sik ki tan teeno saauŋ.

Yiisa nba din piin u toonn Galilii yent ni binba

(Mak 1.14-15; Luk 4.14-15)

¹² Yiisa nba din tan gbat nan bi koon Joonn dansarik na, ki u saan Galilii. ¹³ Waa din baar Nasaref na u din ki yukir leŋi, ŋaan gar saan Kapenaum doo nba be mok-kpiŋ, Sebulunn nan Naftali tiŋ ni na. ¹⁴ Linba na din tun a lin gbeen Yennu sokinii Aisaya nba din pak linba nae a,

¹⁵ “Sebulunn tiŋ nan Naftali tiŋ nba be

Jooddann mok-pootir po,

ki bia be mokgbenjir boor:

Galilii yent nba ki binba ki tee Juu teeb kar na;

¹⁶ yimm nba be bunbonn ni na la yentjaann;

binba kar kuun bunbonn yent ni na la

ki yentu na yentir ki baatib.”

¹⁷ Li yoo maŋ ki Yiisa piin ki mɔontir a, “Nyikin i toonbiit man, kimaan Yennu ŋaanaan dinu per na.”

*Yiisa nba din yiin jansoorae banna biaŋinba
(Mak 1.16-20; Luk 5.1-11)*

¹⁸ Yiisa nba din somm Galilii mɔkɔbenjir kpiŋ na, ki u tan la wunba ki bi yiu Simonn ki bia yiu Piita na, nan u waarɔ Andru, ki bi lubin janlaaŋ mɔkɔbiɔŋ, kimaan bi din tee jansoorae. ¹⁹ Ki u yetib a “Ii waan man, ki n saa te ki yii daak niib kii teenin.” ²⁰ Ki bi set nyik bi janlaant yiama ŋaan waau.

²¹ Waa din nyii leŋ ki saan tɔonn waaminna, ki u la Sebedii nan u waas banlee, Jeems nan u waarɔ Joonn, ki bi be burgbetir ni, ki lik bi janlaant; ki u yiimm. ²² Li taakpaak ni, ki bi nyik burgbetir na nan bi baa, ŋaan waa Yiisa.

*Biaŋinba ki Yiisa te ki baatib la laafia
(Luk 6.17-19)*

²³ Yiisa din lin Galilii yent kur po, ki want niib Yennu maan, jiantu diit ni, ki mɔontir Yennu naan barŋanii mɔontii ki teemm, ki te ki yiarboorii kur damm nan binba mɔk dani na kur laat laafia. ²⁴ Ki bi din lin mɔont u sann Siria tingbouŋ kur po. Ki bi din jikit baatbooru booru kur, ki baat namm u boor: binba din yiar yiarbooru nba kur, li gbanantont, nan binba din gbee nan narinbiit, nan binba baa gbitgbiia, nan gbanankpeena damm, ki u te ki

bi la laafia. ²⁵ Ki nibur nyii Galilii, nan Doi-piik, nan Jerusalem, nan Judea, nan Joodann mok-pootir ki bit waau.

5

Parpeenn labaar (Luk 6.20-23)

¹ Yiisa nba din la nibur maŋ na, ki u doo kunkonn paak ki kar; ki u poorpoweiteeb lakin u boor. ² Ki u piin ki wantib Yennu maan ki yeen a,

³ “Binba mi nan Yennu-e teemm bont kur na, parpeenn tee bi yare, ŋamme tee Yennu naan ni yab.

⁴ “Binba mō ki fabin, parpeenn tee bi yare, kimaan Yennu saa maan bi parawa.

⁵ “Binba sikin bi mōŋ, parpeenn tee bi yare, kimaan ŋamme tan sii yen tingbouŋ na.

⁶ “Binba ninbina mōn ki bi para lakib nan Yennu toona, parpeenn tee bi yare, kimaan Yennu saa gboomm bi para nba lakib linba paaka.

⁷ “Binba mōk ninbatinu nan bi leeb, parpeenn tee bi yare, ŋamme ki Yennu mun saa timm ninbaauk.

⁸ “Binba para yeen, parpeenn tee bi yare, kimaan ŋamme saa la Yennu.

⁹ “Binba tee sindantinna nan kunkonpat-teeb, parpeenn tee bi yare, kimaan ŋamme ki Yennu yib u waas.

¹⁰ “Binba jiantir Yennu ki bi mukisib na, parpeenn tee bi yare,

ɲamme tee Yennu naan yab.

¹¹ “Niib-i sukii-i, ki mukisi, ki fa fabooru kur ki biiri, kimaan yaa tee n poorpoweiteeb na paak, parpeenn tee i yare. ¹² Bi-i taɲi teei nna, ii mɔk parpeenn bonchiann man, kimaan i nyoot tan sii yab Yendouɲ ni; nnae ki bi din mukis Yennu sokiniinba nba din be yaayoo ni na.

*Ki jiin yaarin nan yentu po
(Mak 9.50; Luk 14.34-35)*

¹³ “I tee nan yaarin nae tingbouɲ na ni. Yaarim-i taɲi biir ki ji ki mani, a saa teen nlee ki lin maɲi? Li ji kaa nyooti; see ki bi kpaar mɔon tiɲ ni, ki niib somm li paak.

¹⁴ “Yimme tee tingbouɲ na yentu; doo nba ki bi maa ki senn kunkonn paak kan fit bori. ¹⁵ Soo mun kan joo fitir ɲaan jii ɲmaɲ ki chibini; see ki u jiir ki tɔon linba dɔkii paak ki lin tur ɲaak na niib kur yentu. ¹⁶ Li muni be nna; ɲaant ki i yentu n yent tur nisaarii, ki bii laat i toonɲana kii dont i Baa Yennu nba be sanpaapo na.

Ki jiin sennu na po

¹⁷ “I daa dukii nan n baar maa n tan kpeen Yennu sennu nan u sokiniinba maan na; n ki baar maa n tan kpeenn kaa, ɲaan n baar maa n sakir nan barmɔniie; ¹⁸ kimaan barmɔniie ki n beeri na, sanpaak nan tingbouɲ na tan saa gbenn, ɲaan Yennu sennu na nan li bonmintika kan mi bot, see ki li kur tan tun gbenn. ¹⁹ Li paak, wunba yêt Yennu sennu maɲ yennkoo gbaa, ki bia wann leeb nna maɲ, u tan sii tee tarike Yennu naan ni; ɲaan wunba waa sennu

maŋ fanu, ki bia want u leeb fanu, ɲooe tan sii tee nijaann Yennu naan na ni. ²⁰ Kimaan mine beeri nan see ki i toonɲana yab ki gar sennu wanteeb nan Farisiinba* yar, li-i kii tee nnai kaa, i kan mi koo Yennu naan ni.

Ki jiin wutoor po

²¹ “I poŋ gbat ki bi din yeen yaayoo ni niib a ‘Daa kpi nirɔ, kimaan wunba kpil nirɔ tan sii be baril ni barbudaar;’ ²² ɲaan min ɲarin beerie nan wunba dont wutoor u naa bik paak ((yann yann, ki li kaa paaki,)) u tan sii be baril ni barbudaar; ki wunba sukir u naa bik a ‘Bon-yann na,’ u tan sii be baril ni; ki wunba bia sukir u naa bik a ‘Bonjatir na,’ u tan sii be baril ni ki koo muu nba kan mi kpeen na ni. ²³ Li paak, wunba koo Yennu diiuk ni a wun pi Yennu piinii, ɲaan tiar nan u mok biit nan u naa bik, ²⁴ wun nyik u piinii maŋ leŋ, ɲaan ɲmat saan u naa bik na boor ki bin saa ɲamm bi baril ki gbenna, ki wun jen ki jii u piinii maŋ ki tur Yennu.

²⁵ “Fin nan soo-i mok maan, ki saa baril maŋ buut, fan ɲaan ki yin taan mob ki ɲamm i baril maŋ, yoo nba ki i daa be sonu ni na; li-i kii tee nnai kaa, daano maŋ saa jiia ki saan nana barbuuro boor, ki barbuuro na n mun jiia ki teena dansarguuro nuu ni, ki wun kooa dansarik. ²⁶ Barmoniie ki n beera na, a kan mi nyi leŋi, see ki a tan pa pann nba ki bi jiara na kur, ki jinjema kan tenni.

* **5:20** 5.20 Farisiinba din tee Juu nisiab nba nunii mon nan Moses sennu dianu, ɲaan ki mok ninbatinu nan niib, bi mok dont-n-moŋ kooe.

Ki jiin chonchonsin po

²⁷ “I poŋ din gbia ki bi yeen a ‘Daa chommi,’
²⁸ ŋaan min ŋarin beerie nan wunba got poo ki u niŋŋ kɔɔ, u chomm nanɔ u par niwa. ²⁹ Li-i tee ki a diitu po ninbinnie te ki a yaa tun toonbiit, fan kpakiro lu, kimaan li-i tee ki a kɔŋ a ninbinn yennkɔɔ, li chee nan Yennu n tan kɔɔn a gbanant kur muu nba kan mi kpeen na ni. ³⁰ Li-i tee ki a niidiitue te ki a yaa tun toonbiit, fan potɔ lu, kimaan li-i tee ki a kɔŋ a nuu yennkɔɔ, li chee nan a gbanant kur n tan kɔɔ muu ni.

Pooyêtu labaar

(Matiu 19.9; Mak 10.11-12; Luk 16.18)

³¹ “Bi bia din yeen a ‘Wunba loon ki wun yêt u ŋaapoo, wun turo pooyêtu gbouŋ;’ ³² ŋaan min ŋarin beerie nan wunba kur yêt u ŋaapoo, ki li ki tee u tun bonchonchontoonn kaa, ŋɔɔe saa te ki u poo maŋ n tun bonchonchontoonn, li-i tee ki u kun jɔɔ, ki wunba kɔɔn poo nba ki bi yêtɔ maŋ mun bia tun bonchonchontoonna.

Ki jiin mɔpor po

³³ “I poŋ gbia ki bi yeen yaayoo ni niib a ‘Ii mi ki a por faak mɔpor, ŋaan li-i tee ki a por mɔpor Yennu sann ni, li ŋan ki a tun gbeen a mɔpor maŋ;’ ³⁴ ŋaan min ŋarin beerie, nan ii mi ki a por mɔpor gbaa; daa yeen a ‘N por sanpaak,’ kimaan li tee Yennu naangbouŋo; ³⁵ daa yeen a ‘N por tingbouŋ,’ kimaan li tee Yennu taanmaatire; a bia daa yeen a ‘N por Jerusalem-i,’ kimaan li tee Yabint Yennu dooe; ³⁶ a bia daa yeen a ‘N por n yuri,’ kimaan a

kan fit te ki a yukobuk yennkɔɔ n penn koo ki bɔnni; ³⁷ ɲaan ɲaant man ki i jiinu-ii tee, ‘Nn,’ koo ‘Aaii.’ Li-i tee ki a yet siar ki pukin linba na paak, li ji nyii Sintaanii boore.

Daa jiint leeb pana man
(Luk 6.29-30)

³⁸ “I poɲ din gbia ki bi yeen a ‘Sɔɔ-i kpakir a ninbinn, fan mun kpakir u yar ki jiin pann; sɔɔ-i faa-a ki fokit a nyann, fan mun faau ki fokit u yar ki jiin pann;’ ³⁹ ɲaan min ɲarin beerie nan i daa jiint leeb pana; sɔɔ-i peba tanpak a niidiitu po kpianu, fan ɲmant a gaɲ po biak ki wun peb; ⁴⁰ sɔɔ-i saa nana buut boor a wun gaar a soot, fan sak ki wun tont a liatgbakir kii saa; ⁴¹ sɔɔ-i mia-a a fan jii u jik-kpiatir ki saan nann maar yennkɔɔ, fan jii ki saan nann maar ɲanlee. ⁴² Wunba miara siar, fan turo; ki wunba mun bia loon ki a kpento siar, fan kpento ki daa miino.

Ii mɔk lomm nan i datai man
(Luk 6.27-28, 32-36)

⁴³ “I poɲ din gbia ki bi yeen a, ‘Ii loon a naa waas ɲaan kii nan a datai;’ ⁴⁴ ɲaan min ɲarin beerie nan yii loon i datai man, kii yeen wunba sukii-i na a ‘Yennu piisin-ii be a paak;’ kii tuun linba ɲan kii teen binba nami; kii mei Yennu kii teen binba dinti biak na. ⁴⁵ ɲanne saa te ki i set tee i Baa Yennu nba be sanpaapo na waas, kimaan ɲɔɔe te ki yonnu do nibiit nan niɲamm paak, ki bia te saak baa nibiit nan niɲamm doi ni. ⁴⁶ Li-i tee ki i loon binba looni na kɔɔie, nyɔlannpoe ki i saa la Yennu boori? Li ki tee

nna kaa ki nibiit na mun tuumi-i? ⁴⁷ Ki li-i tee ki i foont i naa waas kooie, toonjanlannpoe ki i tun ki gar leebi? Nna kaa ki binba ki waa Yennu sonu na mun tuumi-i? ⁴⁸ Li paak, ii be man fanu nan i Baa Yennu nba be sanpaapo na.

6

Ki jiin burchint po

¹ “I daa tuun toonjana a niib n la ki paki kaa, kimaan i-i tuun nna, i kan la nyoot i Baa Yennu nba be sanpaapo na boori.

² “Li-i tee ki a yaa a tur talasdaano piiniie, faa daa moontir nan kpinkpanni damm nba tuun bianba Yenjiantu diit ni, nan doi ni, a niib n la bi toonjana ki pakib na. Barmoniie ki n beeri na, bi poŋ gaar bi nyoota. ³ Ŋaan li-i tee ki a yaa a pi talasdaano, fan piu, ki daa te ki a yonamoy gbaa mi li po. ⁴ Tumin woonin ni, ki a Baa Yennu nba laat woonin ni na saa pa-a ((paanu ni.))

Ki jiin Yenmiaru po (Luk 11.2-4)

⁵ “Li-i tee ki a yaa a miar Yennu, faa daa tuun nan kpinkpanni damm nba tuun bianba na, kimaan bi loon bii see Yenjiantu diit nie, nan sonpaata nba be doi ni, kii mei Yennu a niib-ii laatib. Barmoniie ki n beeri na, bi poŋ gaar bi nyoota. ⁶ Ŋaan li-i tee ki a yaa a miar Yennu-
ie, fan koo a diiuk ni ki loon gann, ŋaan miar a Baa Yennu nba be woonin ni na, ki a Baa Yennu nba laat linba ki a tuun woonin ni na saa pa-a ((paanu ni.))

⁷ “Li-i tee ki a mei Yennu-ie, faa daa mantik mei mɔbona nba yab nan patmannteeb nba mei bianinba na; bi dukii nan bi miaru bonchi-ann na paake ki bi pata saa gbat. ⁸ I daa tee nan ɣamm na, kimaan i Baa Yennu poŋ mi linba ki i loon ki i daa ki miarɔ. ⁹ Yaa sii mei Yennu bianinbae na:

‘Ti Baa Yennu nba be sanpaapo,
ɣaant ki a sann n la baakir;

¹⁰ ɣaant ki a naan n baar;

ɣaant ki a loomm n tun tingbouŋ nna,
nan laa tuun Yendouŋ ni bianinba na.

¹¹ Luunt dinna mann.

¹² Nyikin chab ti toonbiit

nan taa mun nyikit ki chabit binba tuumit biit
bianinba na.

¹³ A daa te ki ti kɔɔ jinjammii ni,

ɣaan a nyinnit bonbiir* ni.

((Kimaan fine yen naan nan yiikoo nan baakir
mɔkmɔk nan mɔkmɔk.))’

¹⁴ “Li-i tee ki i nyikit i leeb biit ki chabitibi, i Baa Yennu nba be sanpaapo na mun saa nyik chabiwa; ¹⁵ ɣaan i-i kii nyikit chabit i leeb biiti, i Baa Yennu mun kan nyik chab i biiti.

Mɔloru labaar

¹⁶ “Li-i tee ki i yaa i lor mɔi, yaa daa biir i nunii po nan kpinkpannii damm na, kimaan bi tuu biir bi nunii po, a sɔɔ kur n la ki bann nan bi lor mɔie. Barmɔniie ki n beeri na, bi poŋ gaar bi nyɔɔta. ¹⁷ Li-i tee ki a lor mɔb, fan yibir a numm po ki saat a yut fanu; ¹⁸ linba nae saa te ki leeb kan bann nan a lor mɔbi, ɣaan a Baa

* **6:13** 6.13 Bonbiir ni, koo Sintaanii nuu ni.

Yennu nba be woonin ni na kuukooe sii mi; ki a Baa Yennu nba laat linba ki a tuun woonin ni ki teeno na saa pa-a ((paanu ni.))

Yendouŋ ni məkint labaar

(Luk 12.33-34)

¹⁹ “Daa bōrii a məkint tingbouŋ na ni, siaminba ki bonŋmiŋmabit nan tintanii saa biirir; ki nanyukib bia saa koo ki jami; ²⁰ ŋaan bōrin a məkint Yendouŋ ni, siaminba ki bonŋmiŋmabit nan tintanii kan fit biirir, ki nanyukib bia kan fit koo jami; ²¹ siaminba ki a məkint be na, a dudukit mun be leje.

Gbanant yentu labaar

(Luk 11.34-36)

²² “A ninbinae tee a gbanant fitir. Li paak, a ninbina-i ŋani, a gbanant kur po sii mək yentue; ²³ ŋaan a ninbina-i kii ŋani, a gbanant kur sii bone. Li paak, li-i tee ki yentu nba be a ni na tan bōni, li sii tee bunbonchioŋo.

Tingbouŋ na binbeŋ labaar

(Luk 16.13; 12.22-31)

²⁴ “Soo kan fit tun ki tur yomdamm banlee; u sii nan yenoe ŋaan loon loo; koo u sii baakit yenoe, ŋaan sian loo na. I kan fit kii waa Yennu ki bia waa məkinti.

²⁵ “Li paake ki n beeri a i daa te ki li mukisi i binbeŋ po nan yaa saa di linba koo ki nyu linba; ki bia daa te ki li mukisi i gbanant po nan yaa saa lia linba. Manfoor ki gar jeeti-i? ki gbanant mun bia ki gar tiati-i? ²⁶ Gotir noonii nba yuuk ki lin na; bi ki buuri; bi bia ki jaan ki wuu suka nan naapaat ni, ŋaan ki i Baa Yennu

nba be sanpaapo na dintib. I ki mək nyoot ki gar nɔɔnii-i? ²⁷ I manfoor paak daamii kan fit fokin i manfoor.

²⁸ “Bee ki i mukis i mɔɔ liant paaki? Gotir man mɔot puuk nan li fant; ɲaan bi ki tuun koo ki luu bi mɔɔ tiati, ²⁹ ɲaan n beerie, Kpanbar Solomonn nba lek din mək taɲant bianɲinba, ɲaan u din ki mi lia liant ki li fan nan mɔot puuk na gbaa. ³⁰ Yennu-i faɲit mɔot nba be dinna, ɲaan wonn ki bi joo muuwa na, u kan lannini-i? Yimm yadkanpɔɔna damm na!

³¹ “Li paak, i daa te ki li mukisi ki i dukii a ‘N saa di bee?’ koo ‘N saa nyu bee?’ koo ‘N saa lia bee?’ ³² Binba ki mi Yennu na tuu mukis bi dudukit linba na kur paake; ɲaan i Baa Yennu nba be sanpaapo na set mi nan i loon linba na kura. ³³ Ɔjaant man ki i baka-ii be Yennu naan ni nan yentinu labaar ni, ki u saa jii bona nba na kur ki turi. ³⁴ Li paak, daa te ki wonn barii mukisini, kimaan wonne saa dukin u mɔɔ po; daar kur mək daamii nba jaɲitɔe.

7

Leeb buut bunu labaar (Luk 6.37-38, 41-42)

¹ “I daa bu leeb buuti, ki Yennu mun kan bu i buuti, ² kimaan yaa bu leeb buut bianɲinba na, nnae ki Yennu mun tan saa bu i buut; bianɲinba ki i bikii teen i leeb na, nnae ki Yennu mun saa bikin turi. ³ Bee ki a laat mɔɔnu nba be a loo ninbinn ni, ɲaan ki la dajinn nba be a mɔɔ mɔɔ ninbinn ni na? ⁴ Nlee ki a saa bet a loo a, ‘N yook, ɲaant ki n nyinn mɔɔnu nba be a

ninbinn ni na,' n̄aan ki ki laat dajinn nba be a moŋ ninbinn ni na. ⁵ Fin kpinkpannii daano na, nyint dajinn nba be a ninbinn ni na sinsinn, ki ji fit la fanu ki nyinn moonu nba be a loo ninbinn ni na.

⁶ "I daa jikit linba tee Yennu yar ki teen boi, kimaan bi saa ŋmat juntie; i daa jikit linba moƙ nyoot ki teen doorii, kimaan bi saa ŋmatir nan tante.

*Ki jiin Yenmiaru po
(Luk 11.9-13)*

⁷ "Miat Yennu, ki u saa turi; lomin man, ki i saa la; kpaan gann, ki u saa loot ki turiwa, ⁸ kimaan wunba kur mei Yennu gaane; ki wunba mun loon, u laate; ki wunba kpaan gann, ki bi lootir teeno. ⁹ Yimm baanba, i ŋmee ki u bik saa miaro jeet ki wun jii tann ki turo? ¹⁰ koo ŋmee ki u bik saa miaro jaŋ ki wun turo waaku? ¹¹ Ki li-i tee yimm nba tee biitdamm na mi biaŋinba ki i saa tur i waas bonjana, i Baa Yennu nba be sanpaapo nae mantik saa tur binba meio na bonjana.

¹² "Biaŋinba ki a loon soo-ii tuun kii teena na, ii muni tuun nna kii teen leeb; kimaan Yennu sennu nan u sokiniinba wannu na ni want nnae.

*Tammoyebik koonu labaar
(Luk 13.24)*

¹³ "Koon man tammoyebik na ni; kimaan tammob nba koo muu nba kan mi kpeen na ni na yarin hei, ki li sonu bia man nan sommir; ki niib bonchianne koo tammob maŋ ni. ¹⁴ Manfoor tammob na narin tee bonyebike, ki

li sonu bia paar nan tokinu; ki niib waaminnae koo tammob maŋ ni.

Ki jiin tiik nan u loona po
(Luk 6.43-44)

¹⁵ “Ti mi man faak sokiniinba na po, binba baat i boor ki naan pei, ŋaan tee kinkata nan barmonii na. ¹⁶ Bi toona nie ki i saa bann baa tee binba; kunkonŋ ki loon gaa; ki jagotuk mun ki loon kinkana-a. ¹⁷ Tiŋaŋ kur loon loonŋanae; ki tikpeeunŋ kur loon loonbiit. ¹⁸ Tiŋaŋ kan lon loonbiiti; tikpeeunŋ mun kan lon loonŋana. ¹⁹ Tiik kur nba ki loon loonŋana, bi saa choore ki lu muu ni. ²⁰ Li paak, faak sokiniinba toona nie ki i saa bannib.

Yennu naan ni koonu labaar
(Luk 13.25-27)

²¹ “Li ki tee binba yin ‘N Yomdaano, n Yomdaano’ na kur kaa tan saa koo Yennu naan ni, see binba sak n Baa Yennu nba be sanpaapo na mob. ²² Daar maŋ-i taŋi baar, niib bonchianne tan sii yin ki yeen a ‘Ti Yomdaano, ti Yomdaano, ti din ki sokint Yennu maan a sann ni-i? A sann nie ki ti din nyint narinbiit niib ni, a sann nie ki ti bia tun bakitnaunŋ toonjaana.’ ²³ Li yoo ki n mun tan saa yetib a, ‘N ki miini, yimm toonbiit damm na, seetir nna man!’

Ŋamaara banlee labaar
(Luk 6.47-49)

²⁴ “Li paak, wunba kur gbia n maan na ki waa-r fanu, n saa nanno nan yandaansoo nba din maa u ŋaak tanpiiuk paak nae; ²⁵ ki saak tan baa, ki nyun gbee ki yat nan doo, ki wouŋ

da, ki nyunpana koon ki liat ŋaak maŋ dikpina, ŋaan ki li lek see kenken ki ki baa, kimaan u maar tanpiiuk paake.

²⁶ “Wunba kur gbia n maan na, ŋaan yêl li weiu, n saa nanno nan jajatuk nba din maa u ŋaak tanbiinii ni nae; ²⁷ ki saak tan baa, ki nyun gbee yat nan doo, ki wouŋ da, ki nyunpana koon ki liat ŋaak maŋ dikpina, ki li bet baa wamm, ho, baa biiuk jiakii!”

Ki jiin Yiisa Masia yiikoo wannu po

²⁸ Yiisa nba din pak mɔbona na ki gbenn yoo nba, ki u wannu maŋ bakit nibur na bonchiann, ²⁹ kimaan u wannib nan daano nba yen yiikoo nae, ki li ki tee nan sennu wantteeb nba wantib bianinba na.

8

Yiisa nba din te ki gbaatir la laafia bianinba (Mak 1.40-45; Luk 5.12-16)

¹ Yiisa nba din nyii kunkonn maŋ paak ki sik yoo nba, ki niib bonchiann wei u poor. ² Ŋanne ki gbaatsɔɔ baar ki tan gbaan u tɔonn ki yeen a “N Yomdaano, li-i tee ki a loon, a saa fit te ki n ŋaauk na n gbenna.” ³ Ki Yiisa tant nuu ki siiu ki yeto a “N loon nna. A ŋaauk maŋ n gbenn!” Li taakpaak ni ki u ŋaauk na set gbenn. ⁴ Ŋaan ki Yiisa kpaano a “Ii mi ki a bet sɔɔ barii na, ŋaan ii saa Yennu manntɔɔ boor ki jii a mɔŋ ki wannɔ, ki bia mann maruŋ nba ki Moses din senn ki jiin gbaata paaku po na, ki sɔɔ kur n bann nan a ŋaauk maŋ set gbenna.”

Ki jiin Rom tij kunkonkonna yudaano yada po
(Luk 7.1-10)

⁵ Yiisa nba din koo Kapenaum yoo nba, ki Rom* tij kunkonkonna yudaansoo cheto sonu ni ki barimo ki yeen a ⁶ “N Yomdaano, n toontunno yiare, ki u gbanant kpowa, ki li mukiso bonchiann, ki u doo diiuk ni.”

⁷ Ki Yiisa beto a “N saa saan ki te wun la laafiawa.”

⁸ Ki u jiin a “N Yomdaano, daa bakint a man ki baati; kimaan, n ki nan nan fan koo n naak ni; naan pakin mabonne, ki n toontunno na n la laafia. ⁹ Kimaan n mok binba garin ki yenin, ki n mun dia kunkonkonna ki yemm, ki fit tian yeno paak a ‘Baat,’ ki u baat; ki tian loo paak a ‘Saant,’ ki u saa; ki bia te ki n daabir tuun maa loon bianinba.”

¹⁰ Yiisa nba din gbat linba na, ki li jaar lito; ki u jiant got niib nba waa u poor po na ki betib a “Barmoniie ki n beeri na, n daa ki mi la soo ki u teenin yada na booru yimm Israel† teeb ni gbaa. ¹¹ N beerie, niib bonchiann tan saa nyi yondo po nan yonbaa po, ki namm nan Abraham, nan Aisak, nan Jakob n lakin kar ki di jeet, Yennu naan ni; ¹² naan ki yimm nba tee naan man niib na, bin jii-i ki lu-i nanyer po, bunbonn ni; lej mane ki i tan sii fabin mo ki nman nyana.” ¹³ Ki Yiisa nmant ki yet kunkonkonna yudaano man a “Ii kun! Faa teen yada bianinba na, lin tun nna ki tura.” Ki u toontunno na set din la laafia li yoo na.

* **8:5** 8.5 Rom teeb din nyann Juu teeb ki diab. † **8:10** 8.10 Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

Biaŋinba ki Yiisa te ki baatib bonchiann la laafia

(Mak 1.29-34; Luk 4.38-41)

¹⁴ Tɔn, ki Yiisa saan kɔɔ Piita ŋaak, ki la Piita dianpook dɔɔ yiar ki u gbanu ton. ¹⁵ Ki Yiisa sii u nuu; ki u gbanantouŋ na gbenn, ki u fiir ki teemm saauŋ.

¹⁶ Li daar maŋ daajoouk, bi din jii niib bonchiann nba ki narinbiit be bi ni na, ki baar namm Yiisa boor; ki u kpan pak mɔbonn ki nyinn narinbiit na; ki bia tur binba yiar na kur laafia. ¹⁷ Waa din tuun biaŋinba na tee nan Yennu sɔkinii Aisaya nba din pak nae a, “U mɔŋ mɔŋe gaar ti gbanantouŋ nan ti yiarbooru booru ki yaat nann.”

Binba loon bin wei Yiisa na labaar
(Luk 9.57-62)

¹⁸ Yiisa nba din la ki nibur linto yoo nba, ki u yet u poorpoweiteeb na a bin fiir ki bin saan mɔkgbenjir na pootir po. ¹⁹ Ki Yennu sennu wantɔsɔɔ baar ki tan yetɔ a, “Wantɔɔ, n saa weia siaminba kur ki a saa.”

²⁰ Ki Yiisa yetɔ a, “Lunlona mɔk fɔrii, ki nɔɔnii mun bia mɔk tiat, ŋaan min nisaarik Bik ki mɔk dindɔboori.”

²¹ Tɔn, ki u poorpoweiteeb yeno mun tan yetɔ a, “N Yomdaano, ŋaant ki n pii n baawa.”

²² Ki Yiisa jiino a, “Ii waan, ŋaan nyik ki kpeemm-ii‡ pii bi leeb.”

Wouŋ nan nyun nba sak Yiisa mɔb biaŋinba
(Mak 4.35-41; Luk 8.22-25)

‡ **8:22** 8.22 Kpeemm tee binba ki waa Yiisa nae.

23 Yiisa nba din koo burgbetir ni yoo nba, ki u poorpoweiteeb na mun wei koo. 24 Ki wonpaaruk fikit ki da mɔkgbenjir maŋ paak, ki nyunpana pir koo burgbetir na ni ki tan yaa lin gbee; ŋaan ki Yiisa doo goont. 25 Ki u poorpoweiteeb na baar ki fiino, ki yeto a “Ti Yomdaano, tintit, ti be kuun nie.”

26 Ki Yiisa yetib a “Yimm yadkanpoona damm na, bee ki i tiin jaŋmaanii?” ŋaan fiir ki tian wouŋ nan nyunpana na paak a bin ŋmin, ki bi set ŋmin soon.

27 Ki li yaar litib, ki bi ji boi leeb a “Niro na tee niboorbee? ki wouŋ nan nyunpana saak u mob gbaa.”

Ki jiin jab banlee nba ki narinbiit din be bi ni na po

(Mak 5.1-20; Luk 8.26-39)

28 Yiisa nba din poot Galilii mɔkgbenjir ki koo Gerasa tiŋ ni na, ki jab banlee nba gbee nan narinbiit na nyii kaat ni ki cheto; bi din mɔk jaŋmaansooruk hei, ki soo ki fit gaar baa be siami. 29 Ki bi din yikin sanpaapowa ki yeen a, “Fin Yennu Bija, timm nan fin, nlee mantiki? A baar nna a fan dinnit farae-e? ŋaan ki li yoo daa ki baari.”

30 Ton, doorii bonchiann din see kpiŋ po nna, ki di, ki ki fok nammi. 31 Ki narinbiit maŋ din barin Yiisa bonchiann ki yeto a, “Li-i tee ki a nyinnit, fan chabit ki tin saan koo doorii na ni.”

32 Ki Yiisa betib a “Ii saa man.” Ki bi nyii jab maŋ ni, ki saan koo doorii na ni; ki doorii na kur tin birrr, ki sik kunkonn na ki saan baa mɔkgbenjir na ni ki dii nyun.

³³ Ki binba guu doorii maŋ fiir ki chiar saan doo ni, ki saa moont linba kur teen, nan bianjinba ki narinbiit nyii jab na ni. ³⁴ Ki doo na niib kur bit ki saan ki saa took Yiisa. Baa din lau yoo nba, ki bi barimo a wun nyi bi tin ni.

9

Yiisa nba din te ki gbanankpeenn daano la laafia bianjinba
(Mak 2.1-12; Luk 5.17-26)

¹ Ŋanne ki Yiisa ŋmat koo burgbetir na ni, ki poot mokgbenir na gbingbanleer, ki kun u doo ni. ² Nisiab din tan jii jasoo ki u gbanant kpowa; ki bi paano lian paak ki baar nanao Yiisa boor. Yiisa nba la baa teeno yada bianjinba na, ki u yet baato na a “N bik, ii mok parcheenn; n nyik chab a biita.”

³ Ki sennu wantesiab ji dukii bi para ni a “Joo na yekint u moŋ nan Yennu-e.”

⁴ Yiisa ŋarin din bann bi dudukit maŋa, ki boib a “Bee teen ki i dukii dudukbiit na i para ni? ⁵ Maa yet baato na a ‘N nyik chab a biit’ koo maa saa yeto a ‘Fiit kii somm na,’ maan munlee na lannpoe paari? ⁶ N ji saa wannu nan min nisaarik Bik mok yiikoo tingbouŋ na ni ki saa nyik chab niib bi biit,” ŋaan jiant bet joo nba ki u gbanant kpo na a “Fiit ki jii a lian kii kun.”

⁷ Ki joo maŋ fiir ki kun. ⁸ Nibur na nba la nna maŋ, ki jaŋmaanii soorib; ki bi piak dont Yennu nan waa tur nisaarik yiikoo na booru na.

*Yiisa nba din yiin Matiu biaginba
(Mak 2.13-17; Luk 5.27-32)*

⁹ Ki Yiisa nyii lej ki saa, ki saa la jasoo, ki bi yiu Matiu, ki u kar u toonn paak lampogaardiuk ni; ki Yiisa beto a “Fiit kii waan.” Ki u fir ki waau.

¹⁰ Yiisa nba din saan Matiu maŋ ŋaak ki saa kar di jeet yoo nba, ki lampogaarteeb nan biitdamm bonchiann koo ki tan kar pukin Yiisa nan u poorpoweiteeb po ki di namm.

¹¹ Farisiinba na nba din la nna maŋ, ki bi boi u poorpoweiteeb na a “Bee ki i wanttoo maŋ di nan nibooru na?”

¹² Ki Yiisa gbat bi pinpauk maŋ ki yetib a “Binba mok laafia ki loon tebtoo; binba yiar, ŋamme loon tebtoo. ¹³ Li sob Yennu gbouŋ ni a ‘Yennu loon ninbatinue ki gar maruŋ.’ li saa man ki saa tumii ki bann linba na paak. N ki baar a n yiin popeendamm kaa; ŋaan n baar a n yiin biitdamme, ki bin nyik bi biit.”

*Moloru labaar
(Mak 2.18-22; Luk 5.33-39)*

¹⁴ Ki Joonn nba wuur niib Yennu nyunwuru na poorpoweiteeb tan baar Yiisa boor ki boio a “Timm nan Farisiinba lorin moi yoo kura; bee teen ki a poorpoweiteeb ki lorimi?”

¹⁵ Ki Yiisa jiin ki boib a “Poochiann-i be, saamm sii mok parbiir, yoo nba ki pooyookir soro daa be bi boor ni nawa-a? Aaii. ŋaan yoo baat, ki bi tan saa nyinn pooyookir soro na bi boor; li yooe ki bi saa lor moi.

¹⁶ “Soo kan jii chabpaann ki lik takperi; li-i tee ki u teen nna, chabpaann na saa pat takper

nae, ki li patimin saa ḡamm pukin. ¹⁷ Soo bia kan sak liak dapaanin wajakorkper ni; wunba tun nna, dapaanin na-i taḡi mɔ, li saa put koruk nae, ki daan na n mɔɔn, ki koruk na n mun biir. Ŋaan bi tuu jii dapaanin ki liak korpaann nie, a li kura daa biiri.”

*Yudaansɔɔ bonpobik kuun labaar
(Mak 5.21-43; Luk 8.40-56)*

¹⁸ Yiisa nba din daa piak ki teemm yoo nba na, ki yudaansɔɔ baar ki tan gbaan u tɔɔnn, ki yetɔ a “N bipoo dɔɔ ki kpowa; li paak, baat ki tan jii a nuu ki yii u paak, ki wun la manfoor.”

¹⁹ Ki Yiisa nan u poorpoweiteeb weiɔ, ki bi saa.

*Poosɔɔ nba sii Yiisa liatir ki la laafia bi-
aḡinba*

(Mak 5.25-34; Luk 8.42-47)

²⁰ Poosɔɔ mun din be, ki siik fabouḡ ki tan jaḡ bina piik nan ḡanlee; ki din tan baar ki bar lint Yiisa poorpo ki sii u liatir mɔgbann; ²¹ kimaan u poḡ din dukin u par niewa a, “Mi-i lekii sii u liatir gbaa, n saa la laafiawa.”

²² Ki Yiisa jiant ki la poo na, ki betɔ a, “N niipoo, ii mɔk parcheenn. Faa teenin yada na paake te ki a la laafia.” Li taakpaak ni, ki u set la laafia.

*Yiisa nba fiin bonpobik na kuun ni biaḡinba
(Mak 5.35-43; Luk 8.49-56)*

²³ Yiisa nba din saa baar yudaano maḡ ḡaak ni yoo nba, ki u la yerpebira peeb yerii, ki nibur bia bui kpemɔnii ki fabin. ²⁴ Ki u betib a “Ii nyi man; bonpobik na ki kpo kaa, ḡaan

u gcoonte.” Ki bi laau. ²⁵ Ŋanne ki bi ber niib maŋ ki nyinnib; li yoo na ki Yiisa koo ki soor bonpobik na nuu, ki u yeent ki fir. ²⁶ Ki bi din mcoont li labaar tingbouŋ maŋ kur po.

Yiisa nba nycoont jcooni banlee biaŋinba

²⁷ Yiisa nba din nyii leŋ ki gaar saa tcoonn po na, ki jab nna banlee tee jcooni ki waa u poorpo, ki yikin yeen a “Fin Defid yaaboonn, a tint ninbaauk.”

²⁸ Yiisa nba din saan ki saa koo ŋasiak nna ni yoo nba, ki jcooni na baar ki koo leŋ. Ŋanne ki u boib a “I teen yada nan n saa fit turi laafiawaa?”

Ki bi jiin a “Ti Yomdaano, nn.”

²⁹ Ŋanne ki u jii u nuu ki sii bi ninbina, ki betib a “Yaa teen yada biaŋinba na, lin tun nna ki turi.” ³⁰ Ki bi ninbina maŋ nycoont; ki u kpaamm fanu a bii mi ki bin bet soo li po.

³¹ Ŋaan ki bi nyii ki mcoont u labaar tiŋ maŋ ni kura.

Biaŋinba ki Yiisa te muuk pak

³² Baa din fir ki nyii yoo nba, ki siab mun baar nan jasoo, wunba ki narinbimuuk be u ni na, Yiisa boor. ³³ Ki Yiisa nyinn narinbimuuk na joo na ni, ki u ji piin ki piak li yoo. Li din yaar lit nibur maŋ, ki bi ji yeen a “Ti daa ki mi la bonbooru na, timm Israel teeb* tiŋ ni na.”

³⁴ Ŋaan ki Farisiinba na daan nyatuk a “Narinbiit bate teeno yiikoo a wuu nyint narinbiit niib ni.”

Biaŋinba ki Yiisa mok ninbatinu nan niib

* **9:33** 9.33 Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

³⁵ Tɔn, Yiisa din kak lin doi nan digbanbis kur ni, ki koo Yenjiantu diit ni, ki moontir Yennu naan barganii ki want niib, ki te binba yiar yiarboorii boorii kur la laafia. ³⁶ Waa din la nibur maŋ, ki ninbaauk sooro, kimaan bi din tee tatimme ki kaa sommtoo, ki naan pei nba kaa pekpaarik. ³⁷ Ŋanne ki u bet u poorpoweiteeb a “Dii na beer ki bia yaba, ŋaan ki dijaara waar. ³⁸ Li paak, ii mei man kpaab maŋ daano ki wun ŋamm pukin dijaara, ki te ki bin saan jaan u dii maŋ.”

10

*Ki jiin toomiinba piik nan banlee na po
(Mak 3.13-19; Luk 6.12-16)*

¹ Yiisa din yiin u poorpoweiteeb piik nan banlee na, ki turib yiikoo a bii nyint narinbiit niib ni; ki te ki binba yiar yiarboorii boorii kur n la laafia. ² U toomiinba* piik nan banlee maŋ sanae na: Sinsinn yooe tee Simonn, wunba sann bia tee Piita na; nan u waaroo Andru; nan Jeems nan u waaroo Joonn, binba din tee Sebedii waas na; ³ nan Filip nan Batolomiu; nan Tomas, nan Matiu, wunba din tee lampogaartoo na; nan Jeems nba din tee Alfeus bija na, nan Tadeus; ⁴ nan Simonn nba din loon ŋamm Juu teeb-ii yen bi moŋ na, nan Judas Iskariot wunba din tan nyii Yiisa poor na.

*Yiisa nba din tun u poorpoweiteeb maŋ
biaŋinba
(Mak 6.7-13; Luk 9.1-6)*

* **10:2** 10.2 Bi yi u poorpoweiteeb piik nan banlee maŋe toomiinba.

⁵ Ki Yiisa tun u poorpoweiteeb piik nan banlee maṅ, ḡaan kpaamm a bii mi ki bin saan binba ki tee ḡamm Israel teeb† na boor, a bii mi ki bin koo Samaria teeb doi ni, ⁶ a ḡaan bin saan Israel teeb nba tee nan pei nba bot na boor kuukoo. ⁷ U din yetib a, “Yaa saa na, yii mcoontir Yennu naan barḡanii na, kii yeen a ‘Yennu naan dinu per na,’ ⁸ ki te ki baatib-ii laat laafia, kii fiint kpeemm, ki bia te ki gbaata-ii laat laafia, kii bia kii nyint narinbiit niib ni. I gaar yanne, ii muni teen man yann. ⁹ I daa jikit likirii. Ii mi man ki yin jii kobu gbaa ki teen i likboorii ni. ¹⁰ Ii mi man ki yin jii paka ki saan i sonu maṅ, koo liata ḡanlelee, koo taasaati, koo kii dia patii; kimaan li ḡan ki toontunnoo n di u toona ni.

¹¹ “Ḥaan digbangbeṅa koo digbanbis nba ni ki i saa koo, yin boi ki la popeendaano ḡaaka, ki koo kii be leḡ nan i fiiru daar. ¹² Ki yoo nba ki i yaa i koo ḡaak nba ni, yin foont ḡaak maṅ ni teeb fanu. ¹³ Ḥaak maṅ teeb-i tee burchimm, i parmaasir n biar bi paak; ḡaan burchimm-i kaa leḡi, i parmaasir maṅ n jen i boor. ¹⁴ Wunba saa yet i gaaru, ki bia yet wun gbat i barḡanii mcoontii maṅ, yoo nba ki i nyi ḡaak maṅ ni, koo doo maṅ ni, yin pit pit i taapant ni tant ki lu leḡ maṅ. ¹⁵ Barmooniie ki n beeri na, daar nba ki Yennu tan saa bu niib buut na, doo maṅ niib tubdatu tan saa gar Sodom nan Gomora teeb yara.

† **10:5** 10.5 Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

Biak baaru labaar
(Mak 13.9-13; Luk 21.12-17)

¹⁶ “Gotir man, n tuumie, ki i sii tee nan pei nba be kinkata sinsuuk ni na. Ii sub man nan wai‡ na, ŋaan kii be soon nna nan ŋmana na. ¹⁷ Ii mi man niib po, kimaan bi tan saa soori ki saan nani barbuteeb boor, ki bia booi Yenŋiantu diit ni. ¹⁸ Bi tan saa saan nani tiŋ yudamm nan kpanbara boor ki bin bu i buut, kimaan yaa waan na paak; ŋaan i tan saa bet ŋamm nan binba ki tee Juu teeb na n barganii. ¹⁹ ŋaan bi-i taŋi saan nani buut damm boor, i daa te ki li daamii-i nan yaa saa pak linba, nan biaŋinba ki i saa pak, kimaan li yooe ki Yennu Seyeenŋ saa turi mɔbona nba ki i saa pak jiinib, ²⁰ kimaan li ki tee yimm kaa tan saa paki, ŋaan i Baa Yennu Seyeenŋe tan sii be i ni ki piak.

²¹ “Li yoo maŋ, nirɔ tuu tan saa fikis u mɔŋ mɔŋ ninja ki bin kpiu; ki baanba mun tan saa fikis bi waas ki bin kpib; ki waas mun bia tan saa kɔn nan bi damm ki chabib nan kuun. ²² Ki sɔɔ kur tan sii nami kimaan yaa waan na paak; ŋaan wunba tan gubin nan biak yoo na joontu tan saa la tinnuwa. ²³ Bi-i taŋi mukisi digban-yenn ni, yin nyi leŋ ki loor digbanleer ni; ŋaan barmɔniie ki n beeri na, i kan fit lin ki gbenn Juu teeb digbana kur kaawa, ki min nisaarik Bik jenna.

²⁴ “Tɔn, tumiitɔɔ ki gar u wanntɔɔ; daabir mun bia ki gar u yomdaanɔ. ²⁵ Li ŋan ki tumiitɔɔ binbeŋ-ii tee nan u wanntɔɔ binbeŋ na; ki daabir binbeŋ-ii munii tee nan u yomdaanɔ

‡ **10:16** 10.16 Bi yaa waauko mantik sub.

binbeḡ na. Bi-i taṅi pur ḡaadaano narinbiit bat Beelsebul-i, bi ji sii yi u ḡaateeb bia?

Ti saa tin ḡmee jaṅmaanii?
(Luk 12.2-7)

²⁶ “I daa tiin niib jaṅmaanii, kimaan barsai kaa ki be woonin ni ki tan kan wooti, koo ki bōr ki tan kan nyi paanu. ²⁷ Linba ki n beeri bunbōnn ni na, ḡaan nyintir man yeenin ni; ki linba ki n lōkinii na, nyintir man paanu ni. ²⁸ I daa tiin binba saa fit kpi i ḡbanant, ḡaan kan fit kpi i sei; ii tiin man Yennu, wunba saa fit biir i ḡbanant nan i sei kura muu ni na. ²⁹ Bi kōi jinjera banlee jinjen kuukōōe, ḡaan li-i kii tee i Baa Yennu loommi, bi yenōkōō ḡbaa kan baa tiḡ ni. ³⁰ Yimm ḡarin, Yennu mi i yut kann ḡbaa. ³¹ Li paak, i daa tiin jaṅmaanii, kimaan i mōk nyōōt ki gar jinjera bonchiann.

Ii nyint a mōḡ paanu nan a tee Yiisaweirōe
(Luk 12.8-9)

³² “Wunba nyint u mōḡ paanu nan u tee n weirōe, nnae ki n mun tan saa nyinnō paanu n Baa Yennu nba be sanpaapo na boor. ³³ Wunba yaa u ki tee n weirō, niib ni, nnae ki n mun tan saa yet a n ki miu, n Baa nba be sanpaapo na boor.

Bōkitu labaar
(Luk 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ “I daa dukii nan n baar nan parmaasire tingbouḡ na teeb paak; n ki baar nan parmaasir kaa, ḡaan n baar nan bōkitue. ³⁵ N baar maa n tan tukin bonjake nan u baa, bonpook

nan u naa, poo nan u siponaa. ³⁶ Niro mɔŋ mɔŋ ŋaateebe tan sii tee u datai.

³⁷ “Wunba loon u naa koo u baa ki garin, u ki ŋan nan wun teen n poorpoweitɔɔ; wunba mun bia loon u bija koo u bipoo ki garin, u ki ŋan nan wun teen n poorpoweitɔɔ. ³⁸ Wunba ki jii u kuun dapunpunn ki waami, u ki ŋan nan wun teen n poorpoweitɔɔ. ³⁹ Wunba dekii u manfoor tan saa kɔŋira, ŋaan wunba likin u saanmaŋ n paak, u tan saa la u manfoor maŋ.

*Binba tan saa la paauk labaar
(Mak 9.41)*

⁴⁰ “Wunba gaari saauŋ, u gaar mine; ki wunba mun gaarin saauŋ, u gaar Yennu nba tumin nae. ⁴¹ Wunba gaar Yennu sɔkinii saauŋ nan waa tee Yennu sɔkinii na paaki, u tan saa gaar Yennu sɔkinii nyɔɔte. Wunba gaar popeendaano saauŋ nan waa tee popeendaano na paaki, u tan saa gaar popeendaano nyɔɔte. ⁴² Wunba finn nyunmaasin waamina ki tur n poorpoweitɔɔ yeno nba pɔ i ni gbaa, nan waa tee n poorpoweitɔɔ na paak, barmɔniie ki n beeri na, u kan mi kɔŋ li nyɔɔti.”

11

*Jɔɔnn nba din wuur niib Yennu nyunwuru
na labaar
(Luk 7.18-35)*

¹ Yiisa nba din wann u poorpoweiteeb piik nan banlee na ki gbenn yoo nba, ki u nyii leŋ ki saan bi doi ni ki mɔɔntir Yennu maan ki want niib.

² Tɔn, Jɔɔnn nba din wuur niib Yennu nyunwuru na din be dansarik ni, ki tan gbat Yiisa Masia toona po, ki tun u poorpoweiteeb Yiisa boor ³ a bin saa boio a “Fine tee wunba yaa wun tan baar na, koo tii daa kii guu sɔɔ?”

⁴ Ki Yiisa bet Jɔɔnn toomiinba maɲ a “I ɲmat man ki saa bet Jɔɔnn linba ki i gbat ki bia la na, ⁵ a i la ki jɔɔnii nyɔɔntir, ki wobii taa naatir ki bi somm, ki gbaata ɲaat gbent, ki tuukpaa ji gbia, ki kpeemm fi kuun ni, ki talasdamm gbiintir barɲanii na mɔɔntii. ⁶ Parpeenn be wunba ki birisin na paak.”

⁷ Tɔn, Jɔɔnn toomiinba na nba nyii leɲ ki ɲmat kun yoo nba, ki Yiisa ji piin ki boi niib maɲ buboit ki jiin Jɔɔnn po a “Yaa daan saan Jɔɔnn peɲ muuk ni na, i daan dukii a i saa la bee? I daan mi a i saa la muuk nba ki wouɲ damm nae-e? ⁸ I mantik jia daan saan a i la bee? Niro ki u lia taɲant amii? Binba lia taɲant be kpanbara ɲei nie. ⁹ ɲaan i mantik jia daan saan a i la bee? I daan dukii a i saa la Yennu sɔkiniie-e? Barmoniie ki n beeri na, Jɔɔnn ɲarin gar sɔkiniwa. ¹⁰ U poe ki Yennu gbouɲ poɲ din sɔb ki want na a, ‘N saa tun toomu ki wun liit ki ɲamm a baaru sɔnu.’ ”

¹¹ Ki Yiisa bia yetib a “Barmoniie ki n beeri na, bi daa ki mi mar sɔɔ ki u chee Jɔɔnn nba daan wuur niib Yennu nyunwuru na, ɲaan wunba joont tarik Yennu naan ni chee Jɔɔnn. ¹² Laa nyii Jɔɔnn maɲ yoo ki tan tuu mɔtana, binba ninbina mɔn nan bin tan kɔɔ Yennu naan ni na, dia nan ninmɔnne a bin tan kɔɔ nan paɲ.

¹³ Yennu sennu nan u sɔkiniinba maan na poɲ

din pak ɲɔɔ Yennu naan poewa, ki Jɔɔnn tan baar. ¹⁴ Li-i tee ki i loon yin teen linba na yadaie, ɲɔɔ Jɔɔnn-e tee Yennu sɔkinii Elaija, wunba yaa wun tan baar na. ¹⁵ Wunba mɔk tuba, wun gbiint.”

¹⁶ Ki Yiisa bia yet a “Yimm, motana nigbouŋ na, n saa bikini nan bee na? I naan nan waas nba tuu tikir kar daak ni ki tian leeb paak nae a ¹⁷ ‘Ti peeb yerii ki teeni, ɲaan ki i ki waa. Ti mɔ kpemɔnii ki teeni, ɲaan ki i ki fabini.’ ¹⁸ Yimm motana nigbouŋ na naan waas maɲe, kimaan Jɔɔnn din baar ki lorin mɔb, ki bia ki nyu daami, ki i yaa u waate; ¹⁹ ki min nisaarik Bik mun tan baar ki di ki nyu, ki i bia yaa ‘Gotir man, a u tee podaano nan danyuuruko, ki bia tee lampogaarteeb nan biitdamm yɔɔk.’ Tɔn, Yennu toona nie want nan u bannu na tee barmɔnii.”

*Ki jiin binba ki nyik bi toonbiit na po
(Luk 10.13-15)*

²⁰ Li yoee ki Yiisa piin ki piak biir doi nba daan la u bakitnaun toonjaana nba ki u tun leŋ, ɲaan yêt bin nyik bi toonbiit na. ²¹ Ki u yet a, “Li tan sii bi yimm Korasinn teeb paak; li tan sii bi yimm Bef-saida teeb paak mun; kimaan mi-i bonni tun bakitnaun toonjaana Taya nan Sidonn doi ni nan maa daan tun i doi ni na, bi daan bo saa nyik bi toonbiite yama, ki puk bi mɔŋ tanpent ki ɲak fauk ki lin wann nan bi dii sindanta. ²² ɲaan n beerie, daar nba ki Yennu tan saa bu niib buut na, i tubdatu tan saa gar Taya nan Sidonn teeb yarawa. ²³ Ki yimm Kapenaum teeb, Yennu tan saa

donni sanpaapowa-a? Aaii. U tan saa sikini kpeentige, kimaan mi-i bonni tun bakitnaun toonjaana Sodom doo ni nan maa daan tun i doo ni na, Sodom doo maŋ bo daa be man. ²⁴ Ŋaan n beerie, barbuut daar maŋ, i tubdatu tan saa gar Sodom teeb yarawa.”

Baat n boor ki tan gaar foon man
(Luk 10.21-22)

²⁵ Li yoo maŋ ki Yiisa yet a “N Baa Yennu nba tee sanpaapo nan tingbouŋ na Yomdaano, n piaka, kimaan a boor a maan na subindamm nan bannteebe, ŋaan fiit wann waas; ²⁶ kimaan nnae ki a tuun a toona ki li mana.

²⁷ “Tɔn, n Baa Yennu-e wannin barii na kura; ki soɔ ki mi maa tee wunba, see n Baa maŋ; ki soɔ mun bia ki mi n Baa maŋi, see min, u Bija na, nan binba ki n loon ki n fiit wannib na.

²⁸ “Yimm nba tun toona ki jii jik-kpiata ki bak na, baat n boor man, ki n turi foon. ²⁹ Ii sak n weiu man, kii tumii n wannu, ki i saa la foon, kimaan n tee sikin-n-moŋ daano, ki n par mei.

³⁰ N weiu ki paar, ki n jikir bia ki kpai.”

12

Ki jiin foon daar na po
(Mak 2.23-28; Luk 6.1-5)

¹ Li poor po ki Yiisa nan u poorpoweiteeb tan gaar dii kpaab ni foon daar; ki kon mok u poorpoweiteeb na, ki bi konii dikara ki pinii ŋman. ² Farisiinba na nba la nna maŋ, ki bi bet Yiisa a “Gotir, a poorpoweiteeb na tuun linba ki ti sennu ki chab nan tii tuun foon daari.”

³ Ki Yiisa boib a “I ki karin Yennu gbouŋ ni Defid nba din tun biaŋinba-a? Kon nba din soor ŋɔɔ nan u jɔɔmu, ⁴ ki u kɔɔ Yennu ŋasaakak ni ki saa jii Yennu boroboro, ki ŋɔɔ nan u jɔɔmu na ŋman; ŋaan ki sennu na din ki chab nan bi sɔɔ n di Yennu boroboro maŋi, see Yennu mannteeb kuukɔɔ. ⁵ Koo i ki karin Yennu sennu gbouŋ ni, mannteeb nba din tuun biaŋinba-a? Bi din tuu yɔɔ tuun toona Yenjiantu ŋasaakak ni foon daar kur, ki biir sennu na, ŋaan kaa biiti. ⁶ Ŋaan n beerie, wunba chee Yenjiantu ŋasaakak na be nna. ⁷ Li sɔb Yennu gbouŋ ni a ‘Yennu loon ninbatinue ki gar maruŋ.’ Li-i tee ki i bo bann linba na paaki, i bo kii piak ki biir binba kaa biiti; ⁸ kimaan min nisaarik Bike yen foon daar.”

*Yiisa nba din te ki nuukpeenn daanɔ paak
biaŋinba*

(Mak 3.1-6; Luk 6.6-11)

⁹ Ki Yiisa nyii leŋ ki saan kɔɔ bi jiantu diiuk ni. ¹⁰ Ki jasɔɔ mun din be leŋ, ki u nuu kpo. Ki siab din loon bin la Yiisa biit ki biirɔ; li paak, ki bi boiɔ a “Ti sennu sak a nirɔ n te ki baatɔɔ n la laafia foon daari-i?”

¹¹ Ki u mun ŋmant boib a “I yeno-i mɔk peyenokɔɔ, ki peeuk maŋ tan baa bunbunn ni foon daar, u kan donno foon daar na-a? ¹² I ki mi nan nisaarik mɔk nyɔɔt ki gar peeuku-u? Li paak, sennu na chab a tii tuun toonŋana foon daar.” ¹³ Ŋanne ki u ŋmant bet nuukpeenn daanɔ na a “Tantir a nuu na.” Ki u tant, ki li la paŋ ki tee nan leer na.

¹⁴ Ki Farisiinba na nyii nanyer, ki lor nan leeb baa saa teen bianinba ki kpi Yiisa.

Ki jiin Yennu bigannkak na po

¹⁵ Ki Yiisa bann bi lor maŋ po, ki nyii leŋ. Ki niib bonchiann waa u poor. Ki u te ki baatib kura la laafia, ¹⁶ ŋaan kpaamm nan ninmɔnn a bi daa mɔontirɔ. ¹⁷ U din tun nnae a linba ki Yennu sokinii Aisaya din sokin na n gbee a,

¹⁸ “N toontunnɔe na, ŋɔɔe ki n gann, ki mantik loonɔ.

N par mei u paak.

N saa jii n Seeke ki teen u ni.

U tan saa mɔont buut nba took
ki tur binba ki tee Juu teeb.

¹⁹ U tan kii mɔk mɔniɔk,
ki bia tan kii tee kpayɔk daanɔ,
koo ki pak nan kunkɔsaakar sonii ni.

²⁰ U tan kan kɔnn lanbankɔonn ki tonti,
ki bia tan kan kpeen fitir nba ki di fanu.

U tan saa te ki barbuut nba took n la nyannu.

²¹ U sann paake, ki binba ki tee Juu teeb na tan sii mɔk dindann.”

*Yiisa nan narinbiit bat Beelsebul labaar
(Mak 3.20-30; Luk 11.14-23)*

²² Li yoo na ki nisiab baar nan jasɔɔ ki narinbiit be u ni, ki teenɔ muuk, ki bia teenɔ jɔɔŋ; ki Yiisa te ki u la laafia, ki u ninbina nyɔont, ki u ji laat, ki bia muut ki ji piak. ²³ Ki li yaar lit niib na kur bonchiann, ki bi boi bi leeb Yiisa po a “Jɔɔ nae nɔk tee Defid yaaboonn na-a?”

24 Ɔaan Farisiinba na nba gbat nna maɲ, ki bi yet a “Narinbiit bat Beelsebul-e* teen joo maɲ yikoo, a wuu nyint narinbiit niib ni.”

25 Ki Yiisa bann baa dukii linba, ki betib a “Naan niib-i ɲmat kɔn ki tookit bi leeb, bi naan maɲ saa biira. Ki doyenknkoo niib koo ɲayenknkoo niib-i ɲmat kɔn nan leeb, li kan seti. 26 Li-i tee ki Sintaanii nyint Sintaanii, li want nan u kɔn ki bokitir u moɲe; nlee ki u naan na saa seti? 27 Ki li-i tee Beelsebul teenin yikoo a mii nyint narinbiit niib ni, ki yimm muni, ɲmee chab i niib a bii nyint narinbiiti? I moɲ niib maɲ toonae want nan i ki mɔk mɔnii. 28 Ɔaan min ɲarin, Yennu Seyeenɲ paake ki n nyint narinbiit niib ni; ɲanne mun bia want nan Yennu naan be i boor ni.

Yiisa fit lor Sintaanii

29 “Soo kan fit koo jawakitir† ɲaak ni ki bakir u bona ki nyi nann, li-i kii tee li yoo doɲ lora ɲmiiti kaawa, ɲaan fit koo ki bakir u bona maɲi.

30 “Wunba ki see n poor, u kɔn nanime; ki wunba mun ki tikii niib ki teenimi, u yatibe.

31 Li paake ki n beeri na, Yennu saa nyik chab nisaarik u biit nan barbiit kura; ɲaan wunba sukii Yennu Seyeenɲ, Yennu kan mi nyik chab li daano. 32 Wunba piak barbiit ki teen min nisaarik Bik, Yennu saa nyik chabo; ɲaan wunba piak barbiit ki teen Yennu Seyeenɲ,

* **12:24** 12.24 Sintaanii sanleere tee Beelsebul. † **12:29** 12.29 Jawakitir mage tee Sintaanii, ɲaan Yiisa mɔk paɲ ki garo, ki lora ɲmiit.

Yennu kan mi nyik chab li daano durinya na ni, koo durinya nba tan saa baar na ni.”

*Tiik nan u loona barjouk
(Luk 6.43-45)*

³³ Ki Yiisa bia yet a “Li-i tee ki tiik ñan, u loon loonñanae; ñaan li-i tee ki tiik ki ñani, u loon loonbiite, kimaan tiik loona nie ki bi banto. ³⁴ Yimm waalabirii booru na, yaa tee nifobiit bianñinba na, nlee ki barñanii saa nyi i moi ni? Kimaan linba ki nisaarik dukii u par ni, ñanne bia nyi u mɔb ni. ³⁵ Niñanɔe tuun toonñana, kimaan u par ni ñan; ki nibiiuk mun tuun toonbiit, kimaan u par ni bi.

³⁶ “N beerie, barbuut daar Yennu tan saa bu niib buut nan baa pak baryana kur nba paak, ³⁷ kimaan soo kur pinpako tan saa nyinno koo ki koono daar mañ ni.”

*Ki jiin binba loon bin la nyina na po
(Mak 8.11-12; Luk 11.29-32)*

³⁸ ñanne ki sennu wantteeb nan Farisiinba na bet Yiisa a “Wanttoɔ, ti loon ki a tun bakitnaun nyinne ki wannit.” ³⁹ Ki u jiin a, “Motana nigbouñ nba tee biitdamm ki bia ki waa Yennu na loon bin la bakitnaun nyinae; ñaan n kan mi tun nyinsiar ki turibi; Yennu sokinii Jona nyinbooru na kooe ki n saa wannib: ⁴⁰ Jona nba din be jangbeñir poor ni yonnu nan nyiook ki saan jañ daa ñantaa na, nnae ki min nisaarik Bik mun tan sii be tij ni yonnu nan nyiook ki saa jañ daa ñantaa. ⁴¹ Buut daar, Ninefe teeb tan saa set wann nan motana nigbouñ na mok biit; kimaan Jona nba din moont Yennu maan ki

turib na, bi din nyik bi biite; gotir man, wunba chee Jona be nna. ⁴² Buut daar, poobat nba din nyii niidiitu po na mun bia tan saa set wann nan mɔtana nigbouŋ na mɔk biit, kimaan u din nyii digbann banfɔkirewa ki tan baar a wun gbiint Bat Solomonn yanfoon na pinpauk; gotir man, wunba chee Solomonn be nna.

*Narinbiiuk nba tuu jen kɔɔ niro ni biaŋinba
(Luk 11.24-26)*

⁴³ “Li-i tee narinbiiuk tan nyii niro ni, u tuu yeeke ki lin kunkoouk paak, ki loon foon boor, ŋaan ki ki laati; ⁴⁴ li paak, u tuu tan yet u moŋe a ‘N saa ŋmat saan ŋaak nba ki n daan nyii na nie;’ wu-u ji kii ŋmat baar, ki la ki li dɔɔ yann, ki bi piar ŋamma, ⁴⁵ u ji saa ŋmat nyie ki saa yiin narinbilee banlore, binba bi ki chee u, ki baar namm, ki bin kɔɔ ki lakin be; niro maŋ binbeŋ sii bi bonchiann ki gar waa daan tuu be sinsinn biaŋinba na. Linba nae tan saa baar mɔtana nigbouŋ nba tee biitdamm na paak.”

*Ki jiin Yiisa waarii nan u naa po
(Mak 3.31-35; Luk 8.19-21)*

⁴⁶ Yiisa nba din daa piak ki teen niib na yoo nba, ki u naa nan u waarii baar ki see nanyer po, ki tun sɔɔ a wun yiino ki bin pak nana. ⁴⁷ ŋanne ki sɔɔ betɔ a “Gotir, a naa nan a waarii see nanyer po ki loon bin pak nana.”

⁴⁸ ŋanne ki Yiisa boi niro nba betɔ na a “ŋmee tee n naa? ki lamme tee n waarii?” ⁴⁹ ŋaan tant u nuu ki wann u poorpoweiteeb ki yet a “Gotirii, n naa nan n waariie na.

50 Wunba kur tuun n Baa Yennu nba be sanpaapo na loommu, ḡoḡe tee n ninja, nan n niipoo, nan n naa.”

13

Tanburtḡḡ barjouk

(Mak 4.1-9; Luk 8.4-8)

¹ Li daar maḡ ki Yiisa nyii ḡaak na ni ki saan kar mḡkgbenḡir kpiḡ. ² Ki nibur lakin u boor; li paak, ki u saan kḡḡ kar burgbetir ni, ḡaan ki nibur na see gbingbann. ³ Ki u yimm barjokit bonchiann ki yet a “Jasḡḡ din doo kpaab a wun saa bur tan. ⁴ Waa din buur na ki bonboorii na yenn nba yat baa sḡnjouk ni, ki nḡḡnii baar ki dii. ⁵ Ki leer mun baa tanpuut paak, siaminba ki tant ki yabi, ki pia ki kpaat yiama, kimaan tant ki yab leḡi, ⁶ ḡaan yonnu nba din tan toḡ yoo nba, ki li jḡḡk. Laa din ki fit sikin jiina na paak, li kur din kpoe. ⁷ Ki leer mun bia baa kunkonii jiina ni, ki tan lakin pia ki kpaat nan kunkonii na, ḡaan ki kunkonii na ḡmabirir. ⁸ Ki leer mun baa tinḡaḡ ni, ki nan naanḡaḡ; ki siab nan kobik kobik, siab piinloob-loob, ki siab mun piintaa-taa.

⁹ “Wunba mḡk tuba, wun gbiint.”

Barjokit na yinu paak

(Mak 4.10-12; Luk 8.9-10)

¹⁰ ḡanne ki Yiisa poorpoweiteeb na baar u boor ki tan boio a “Bee ki a piak barjokit kuukḡḡ ki teen niib na?”

¹¹ Ki u betib a “Yimm ḡarin, Yennu chabi a yin bann woonin ni barii ki jiin u naan po, ḡaan ḡamm ḡarin, u ki chabibi. ¹² Tḡn, wunba

mok Yennu bannu, ɲooe sii laat pukii ki mok bonchiann, ɲaan wunba ki moki, u saa koɲ linba ki u mok na gbaa. ¹³ Li paake te ki n yiimm barjokit, kimaan bi goriie, ɲaan ki ki laati, ki bia gbia, ɲaan ki ki bant li paaki. ¹⁴ Bi binbeɲ na paake te ki Yennu sokinii Aisaya nba din sokin linba na set tan gbee nan monii. U din yaa Yennu yet a:

'Niib maɲ set saa gbat,
ɲaan bi kan bann li paaki.

Bi set saa la,
ɲaan bi kan bann baa la linba maɲ paaki.

¹⁵ Kimaan niib na yan dokine,
bi tuba mun paar,
bi bia mun bi ninbinae,
kimaan bi ki loon bin la siari,
ki bia ki loon bin gbati,
ki bia ki loon bi yan n dokiti,
ki bia ki loon bin nyik bi toonbiit,

ki n te ki bin la laafia.'

¹⁶ "Ton, yimm ɲarin, parpeenn tee i yare, kimaan i ninbina laat; ki i tuba bia gbia.

¹⁷ ɲaan barmoniie ki n beeri, Yennu sokiniinba nan yentinna bonchiann din loon bin la linba ki i laat na, ɲaan ki la, ki bia din loon bin gbat labaar nba ki i gbia na, ɲaan ki gbati."

Tanburtɔɔ barjouk na paak
(Mak 4.13-20; Luk 8.11-15)

¹⁸ Ki Yiisa yet u poorpoweiteeb a "Gbiintir man ki bann tanburtɔɔ barjouk na paak.

¹⁹ Niro-i gbat Yennu naan barganii, ɲaan ki bann li paaki, Sintaanii tuu baare ki tan nyinn

linba bo koo li daano par ni na; nanne tee bonboorii nba baa sonjouk paak na. ²⁰ Bonboorii nba mun baa tanpuut paak na tee nan wunba gbat Yennu maan ki gaar yiama nan parpeenn; ²¹ nnaan ki li daa ki sik u par ni fanu, u tuu yabir waamina; nnaan biak koo mukisuk-u baaro Yennu maan na paak, u tuu foke lu yiama. ²² Bonboorii nba baa kunkonii jiina ni na mun tee nan wunba gbat Yennu maan na, nnaan ki tingbouj na daamii nan mokint lomm nyakin maan manj u par ni nae, li kan nami. ²³ Ki bonboorii nba baa tinganj ni na tee nan wunba gbat Yennu maan na, ki bann li paak, ki li tan kpaat ki nan; ki siab nan kobik kobik, siab mun nan piinloob-loob, ki siab mun bia nan piintaa-taa nae.”

Dinatimii barjouk

²⁴ Ki Yiisa bia yimm barjouk na ki pukin a “Yennu naan tee nan jasoo nba din doo u kpaab ni ki saa bur diboornanii, nnaan nmat kun. ²⁵ Ki niib tan doo, ki u dataak saan bur dinatimii ki koon diboornanii na ni, nnaan yaat. ²⁶ Dii na nba din tan puk ki ji maar yoo nba, ki bi ji bann nan dinatimii be lej. ²⁷ Nnanne ki u nnaatoontunna baar ki boio a ‘Chanbaa, diboornanii kuukoo kaa ki a daan bur a kpaab na ni-i? Nnaan li teen nlee ki dinatimii tan be leji?’ ²⁸ Ki u betib a, ‘Datasooe tun nna.’ Ki bi boio a, ‘Ki a loon tin saan ki njabir dinatimii manji-i?’ ²⁹ Nnanne ki u jiin a ‘Aaii, kimaan i-i yaa yin njabirir, i tan saa kpet njabir dijanii. ³⁰ Li paak, nyikin man ki lii be nan dijaan-yoo; ki dijaan-yooe ki n tan saa bet dijaanteeb na ki bin choo dinatimii

na sinsinn ki poon ki joo muu; ñaan kpen nan diñanii na ki tan wuun, n dii sinsoŋ ni.' "

Bonboorik barjoux

(Mak 4.30-32; Luk 13.18-19)

³¹ Ki Yiisa bia yimm barjoux na ki pukin a "Yennu naan tee nan kanperik binn nba ki niro din jii ki bur u kpaab ni, ³² ki li waar ki gar bonboorii kur, ñaan ki li tan pia ki kpaat, ki tan teen tiik, ki yab bonchiann, ki noonii baat ki jak li yiinii paak nae."

Datiŋ barjoux

(Luk 13.20-21)

³³ Ki Yiisa bia yimm barjoux na ki pukin a "Yennu naan tee nan datiŋ nba ki poo tuu jii ki ŋmat nan boroboro yon nba yab, ki lin tan miik ki ji fuut do nae."

Barjokit maŋ yinu paak

(Mak 4.33-34)

³⁴ Yiisa din yiin barjokite ki piak linba na kur ki teen nibur na. U din ki pak siar ki turib ki li ki tee barjoux ni kaa. ³⁵ U tun nnae a linba ki Yennu sokiniisoo din sokin na n gbee a, "N tan saa yaat n mob ki yet barjokite, ki pak fiit wann woonin ni bona nba din woon ki ki nyii paanu durinya piinu niwa ki tan tuu motana na."

Dinatimii barjoux na paak

³⁶ ñanne ki Yiisa nyik nibur maŋ leŋ, ñaan saan koo u ñadootik ni. Ki u poorpoweiteeb baar u boor ki tan yeto a "Betirit dinatimii barjoux na paak."

³⁷ Ki u betib a “Min nisaarik Bike tee wunba bur diboornanii na. ³⁸ Tingbouŋ nae tee kpaab na; ki diboornanii na tee Yennu naan ni niib; ŋaan ki dinatimii na mun tee Sintaanii niib. ³⁹ Dataak nba bur dinatimii na mun tee Sintaanii; ki dijaan-yoo na tee durinya na gbennu; ki dijaanteeb na mun tee Yennu malakanba. ⁴⁰ Biaŋinba ki bi tikir dinatimii ki joo muu na, nnae ki li tan sii tee durinya na gbennu daar. ⁴¹ Min nisaarik Bik tan saa tun n malakanba ki bin gann nibiit kur nba te ki leeb tuun toonbiit, nan biitdamm kur nba be n yent ni, ⁴² ki lub musaakau ni; leje ki bi tan sii mɔ fabin ki ŋman bi nyana. ⁴³ Ŋaan li yoo maŋ, yentinna kur tan sii be bi Baa Yennu ŋaanaan niewa, ki nyirii nan yonnu nba nyirii na. Wunba mɔk tuba, wun gbiint.

Barjouk nba jiin mɔkint nba bɔr na po

⁴⁴ “Yennu naan tee nan mɔkint nba din bɔr tiŋ ni sɔɔ kpaab ni nae; ki jasɔɔ tan baar ki la ki ŋamm gbiir tant piinir, ŋaan saan nan parpeenn ki saa kɔi waa mɔk linba kura, ki jen tan daa kpaab maŋ.

Tuliat barjouk

⁴⁵ “Tɔn, Yennu naan bia tee nan daakɔɔɔ nba din kak lin ki loon tuliat nba ŋan, a wun daa nae. ⁴⁶ U din saa la yenn ki li daauk paar bonchiann; ki u ŋmat saa kɔi waa mɔk linba kur, ki saan daa tuliat maŋ.

Janlaauŋ barjouk

⁴⁷ “Yennu naan bia tee nan janlaauŋ nba ki bi lu ki soor janbooru booru nae. ⁴⁸ Laa din

gbee yoo nba, ki bi dat donn gbingbann, ki kar gann janjanii ki teen chibit ni, ḡaan lu janbiit na. ⁴⁹ Li tan sii tee nnae durinya na gbennu daar; Yennu malakanba tan saa baare ki gann niḡamm, ḡaan nyik nibiit. ⁵⁰ Bi tan saa jii nibiit maḡ ki lub musaakau ni. Leḡewa, ki niib tan sii mō fabin ki ḡman bi nyana.”

Ki jiin barkperii nan barpaanii po

⁵¹ ḡanne ki Yiisa boib a “I bann barjokit maḡ kur paaka-a?”

Ki bi sak a “Nn.”

⁵² Ki u betib a “Li paak, Yennu sennu wantō nba kur tumii n wannu, ki jiin Yennu naan po ki bann li paak fanu, u tee nan ḡaadaano nba nyint bonkpera nan bonpaana u mōkint ni nae.”

*Biaḡinba ki Nasaref doo ni teeb yēt Yiisa
(Mak 6.1-6; Luk 4.16-30)*

⁵³ Yiisa nba din yin barjokit na ki gbenn yoo nba, ki u nyii leḡ, ⁵⁴ ki kun u mōḡ mōḡ doo ni, ki saa want niib Yennu maan, jiantu diiuk ni. U wannu maḡ din teen niib na bakitnaḡ bonchiann, ki bi boi bi leeb a “Lee ki jōō na la yanbooru na? Lee ki u la paḡ ki tuun bakitnaḡ toonjaana na? ⁵⁵ Waa! Kanpinta bik na kaa na-a? U naa kaa tee Meeri na-a? U waarii kaa tee Jeems nan Joosef nan Simonn nan Judas na-a? ⁵⁶ U niipoob kaa ki timm nan ḡamm lakin be doo na na-a? U la bannu na kur lee?” ⁵⁷ Li paak, bi din ki teenō yada.

ḡanne ki u betib a “Yennu sōkinii ki kōḡit baakiri, see u mōḡ mōḡ doo ni, nan u ḡaateeb boor.” ⁵⁸ Li paak, u din ki tun bakitnaḡ

toonjaana bonchiann leŋi, kimaan niib maŋ nba ki teenɔ yada na paak.

14

Jɔɔnn nba din wuur niib Yennu nyunwuru na kpinu labaar

(Mak 6.14-29; Luk 9.7-9)

¹ Li yoo maŋ ki Galilii batsaakɔɔ Herod gbat Yiisa bakitnaunŋ toonjaana na po, ² ki yet u jiamm a “Jɔɔnn nba daan wuur niib Yennu nyunwuru na fiir kuun nie na, li paak te ki u mɔk paŋ ki tuun bakitnaunŋ toonjaana na.”

³⁻⁴ Ŋaan sɔɔ Herod maŋ poŋ kpɪi Jɔɔnn na.

Linba paak ki u daan kpɪiu na tee nnae: Herod din fat u mɔŋ mɔŋ waarɔ Filip ŋaapoo Herodias-e ki kɔɔnɔ. Ki Jɔɔnn din tuu beerɔ a “Yennu sennu ki chaba nan fan fat a waarɔ ŋaapoo ki kɔɔni.” Li paak, ki Herod soor Jɔɔnn ki kɔɔnɔ dansarik, ki baanɔ bant, ⁵ ki loon wun kpɪu, ŋaan tiin niib jaŋmaanii, kimaan sɔɔ kur mantik din teen Jɔɔnn yada nan u tee Yennu sɔkɪniie.

⁶ Ki Bat Herod maaru jaamm daar tan baar; ki Herodias maŋ bipoo baar ki waa siak bi tɔɔnn, ki li maŋ Bat Herod bonchiann. ⁷ Li paak, ki u por mɔpor a u saa tur bonpobik na linba kur ki u saa yet a u loon. ⁸ Ŋanne ki u naa Herodias wannɔ waa saa boi linba po, ki bonpobik maŋ yet Bat Herod a wun pot Jɔɔnn, wunba wuur niib Yennu nyunwuru na yur, ki kpeen tatilaauk ni ki turɔ.

⁹ Linba na din biir bat na par hei; ŋaan waa dɔŋ por mɔpor saamm na tɔɔnn na paak, u ji ki

fit yêti; ki chab a bin tun nna, ¹⁰ ki tun siab a bin saan dansarik ni ki saa pot Joonn yur. ¹¹ Ki bi saan ki saa pot u yur ki kpeen tatilaauk ni, ki tan tur bonpobik maŋ; ki u mun gaar saan tur u naa. ¹² Ŋanne ki Joonn poorpoweiteeb baar ki tan jii u gbanant ki pii; ŋaan ji saan ki saa bet Yiisa.

*Biaŋinba ki Yiisa dinn jab tusaa ŋanŋmu
(Mak 6.30-44; Luk 9.10-17; Joonn 6.1-14)*

¹³ Yiisa nba gbat Joonn kpinu po yoo nba, ki u fiir leŋ ki koo burgbetir, a wun poot koo muuk. Nibur na nba la nna maŋ, ki bi somm taatiŋ ki kokin məkir na ki saa cheto mək-pootir maŋ.

¹⁴ Yiisa nba nyii burgbetir ni ki la nibur maŋ na, ki ninbaauk sooro bonchiann, ki u te binba yiar ki be leŋ na kura la laafia.

¹⁵ Yonnu nba tan maakit yoo nba, ki u poorpoweiteeb baar u boor ni, ki yeto a “Nna na tee muuk nie, ki yonnu mun yaa lin baae; li paak, ŋaant ki niib na n saan digbanbis nba kpia na ki la jeet ki daa.”

¹⁶ Ŋanne ki u betib a “Bi daa saa. I moŋ n turib jeet ki bin di.”

¹⁷ Ki bi beto a “Boroboro kuna ŋanŋmu nan janbis ŋanlee kuukooe be ti boor ni.”

¹⁸ Ŋanne ki u betib a “Jiin turin man,” ¹⁹ ŋaan bet nibur na a bin kar moot paak. Ki u jii boroboro kuna ŋanŋmu nan janbis ŋanlee na, ki gokit got sanpaapo, ki tur Yennu niipoouk jeet na paak, ki ji ŋmit ŋmit boroboro na ki tur u poorpoweiteeb, ki bi tor nibur na. ²⁰ Ki bi kur dii gboo ki tenn. Ki u poorpoweiteeb tikir jeet nba tenn na, ki li gbee kpanchibit piik nan

ɲanlee. ²¹ Jab nba din dii jeet maɲ teen nan tusaa ɲanɲmu nawa, ɲaan ki poob nan waas kann ki pukin leɲi.

*Yiisa nba din somm nyun paak biaɲinba
(Mak 6.45-52; Joɔnn 6.15-21)*

²² Li poorpo ki Yiisa te ki u poorpoweiteeb kɔɔ burgbetir ni ki tɔk nyunpaanu saa u tɔɔnn po pootir, ɲaan ki u biar a wun chab nibur na.

²³ Waa chab nibur na ki gbenn yoo nba, ki u doo kunkonn paak a wun miar Yennu. Ki nyiɔk tan baar ki u bia daa be leɲ u kɔɔ. ²⁴ Li yoo ki u poorpoweiteeb ɲarin ji be burgbetir na nie nyun ni, ki fok nan gbingbanawa, ki nyunpana dia ki labimm, kimaan bi din tookit wouɲo.

²⁵ Li poorpoe ki Yiisa tan nyii kunkonn na paak kojomɔɔk ki sik somm nyun paak, ki saa bi boor. ²⁶ U poorpoweiteeb nba tan lau ki u somm nyun paak ki baat na, ki jaɲmaanii soorib bonchiann, ki bi yaa “Gotir man, kpeemmɔe,” ɲaan yikin jaɲmaanwuyikinii.

²⁷ Li taakpaak ni ki u betib a “Cheen i para man, li tee mine; i daa tiin jaɲmaanii.”

²⁸ Ki Piita yetɔ a “N Yomdaano, li-i setiki tee finie, fan te ki n somm nyun na paak ki cheta.”

²⁹ Ki u jiin Piita a “Baat na.” Ki Piita nyii burgbetir na ni ki sik nyun na paak, ki piin somm ki che Yiisa. ³⁰ Waa la ki wouɲ pir nyunpana ki baat yoo nba, ki jaɲmaanii sooro, ki u piint kpai li yoo, ɲaan yikin a “N Yomdaano, tintin!”

³¹ Ki Yiisa tant nuu yiama ki sooro, ɲaan boio a “Fin yadkanpɔɔnn na, bee ki a birisimi?”

³² Baa ŋmat saan koo burgbetir na ni yoo nba, ki wouŋ na nyik danu. ³³ Ki binba be burgbetir na ni baar ki tan gbaan jiantir Yiisa ŋaan yeen a “Barmoniie, a set tee Yennu Bijae.”

*Yiisa nba te ki baatib la laafia biaŋinba
(Mak 6.53-56)*

³⁴ Baa saa baar mɔkgbeŋir na pootir yoo nba, ki bi nyii doo Genesaret. ³⁵ Doo maŋ teeb nba bann Yiisa na paak, ki bi mɔont tur leŋ niib kura, ki bi tikir bi baatib kur ki baar namm u boor ni, ³⁶ ki tan barimo a wun sak ki baatib maŋ n sii u liatir mɔgbann. Ki binba siir na kura la laafia.

15

*Juu teeb yeejamm kaar labaar
(Mak 7.1-13)*

¹ Li yoo na ki Farisiinba nan sennu wantteeb nyii Jerusalem ki baar tan boi Yiisa a ² “Bee ki a poorpoweiteeb ki waa ti yeejamm kaari? Kimaan bi ki waa ti kaar nba yaa ti tuu nit ti niiwa ki di na.”

³ Ki u mun boib a “Bee ki yimm ki sak Yennu sennu weiu ŋaan waa i yeejamm kaari?

⁴ Yennu-e senn u sennu a ‘Turin a baa nan a naa baakir; ki wunba tan sukir u naa koo u baa, bin kpiu;’ ⁵ ŋaan yimm ŋarin yaa ‘Niro-i bet u naa koo u baa a, Maa bo saa tura linba na, li kpant Yennu yara, li ki tee miar kaa nan wun tur u damm siari.’ ⁶ Yaa tuun biaŋinba na, i ki dia Yennu sennu na, kimaan i yeejamm kaar weiu na paak. ⁷ Yimm kpinkpanii damm na,

Yennu sokinii Aisaya nba din pak i po biaginba na set tee barmoniie. U din yet a Yennu yaa,
 8 'Niib na teenin baakir bi moi ni kuukooe, naan bi para fok nanin bonchiann.

9 Bi jiantirin yanne,
 kimaan bi dia nisaarii kaare ki want niib,
 li ki tee min Yennu sennu kaa.' "

Linba be nisaarik par ni labaar
 (Mak 7.14-23)

10 Nanne ki Yiisa yiin nibur na ki tan yetib a "Gbiintir man, ki bann linba ki n yaa n yeti na paak: 11 Linba koo nisaarik mob ni ki fit tee jakint u par ni; naan linba be nisaarik par ni ki nyi u mob nie teeno jakint."

12 Nanne ki u poorpoweiteeb na baar u boor ki tan boio a "A mi nan Farisiinba na nba gbat a maan man, bi wutoa doo a paaka-a?"

13 Ki u jiin a "Tiik nba kur ki n Baa Yennu nba be sanpaapo na ki bur, see ki bi tan nabire ki lu. 14 Li paak, naantib man ki bii saa, kimaan bi tee nan joonii nae ki daar bi joonlei; ki li-i tee ki jooj daar u loo, see ki bi kur baa bootuk ni."

15 Nanne ki Piita beto a, "Wantit barjouk na paak."

16 Ki Yiisa jiin a "I mun bia lek daa ki bant n maan na paaki-i? 17 I ki mi nan linba koo mob ni, li yaa lin sik poor nie, ki kpant bint ki nyii-i? 18 Naan barbiit nba ki nisaarik piak u mob ni, li nyii u par nie, nann mune teeno jakint. 19 Niro par nie ki dudukbiit na nyi: nikpinu, nan bonchonchontoona, nan nanyukin, nan faak siara, nan sanjaauj. 20 Linba na nbae

teen nisaarik jakint, ɲaan niijakina dinu kan fit teen niro jakinti.”

*Poosɔ nba din teen Yiisa yada biaɲinba
(Mak 7.24-30)*

²¹ Tɔn, ki Yiisa nyii leɲ ki saan Taya nan Sidonn bokir po. ²² Ɔanne ki Keenann tiɲ ni poosɔ nna mun be bokir maɲ po, ki tan baar Yiisa boor ki yet a “N Yomdaano, Defid yaaboonn, tinimin ninbaauk. Narinbiiuk be n bipoo ni, ki mukiso bonchiann.” ²³ Ki Yiisa ki jiin siari; ɲaan ki u poorpoweiteeb beto a, “Berin poo na, kimaan u waa ti poor ki mok fuut.”

²⁴ Ɔanne ki Yiisa jiin a, “Israel teeb* nba tee nan pei nba bot na, ɲamm kuukooe ki Yennu tumin a man saan bi boor.”

²⁵ Ki poo maɲ baar ki tan gbaan Yiisa tɔonn ɲaan yeto a “N Yomdaano, sommitin.”

²⁶ Ki Yiisa jiino a “Li ki ɲan ki niro n jii waas jeet ki tur boi.”

²⁷ Ɔanne ki poo na jiin a “N Yomdaano, li set tee moniie; ɲaan boi nba doo bi daamm saanmanii boor ki koɲit jebura nba baa ki tokii di.”

²⁸ Ɔanne ki Yiisa ji yeto a “Poo, a teenin yada bonchiann. Linba ki a loon na, lin tun nna ki tura.” Li taakpaak ni ki u bipoo maɲ la laafia.

*Yiisa nba din te baatib bonchiann la laafia
biaɲinba*

²⁹ Li poorpoe ki Yiisa nyii leɲ ki gar Galilii mokgbenir kpiɲ, ki saan doo kunkonn paak

* **15:24** 15.24 Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

ki kar. ³⁰ Ki nibur baar u boor ki dia wobii, nan joonii, nan mui, nan dianii, nan binba yiar yiarbooru booru kur, ki tan birib u toonn; ki u te ki bi kura la laafia. ³¹ Nibur na nba la ki mui piak, ki dianii somm fanu, ki wobii somm, ki joonii laat na, ki li yaar litib, ki bi piak dont namm Israel teeb Yabint Yennu na sann.

*Yiisa nba dinn jab tusaa nanna bianjinba
(Mak 8.1-10)*

³² Ki Yiisa yiin u poorpoweiteeb ki tan yetib a “Ninbaauk mokin nan niib na, kimaan daa nantaae na ki bi be n boor nna, ki ki mok jeet ki di. N ki loon man kunnib komi, ki bi tan saa mann fib.”

³³ Ki u poorpoweiteeb boio a “Lee ki ti saa la jeet muuk na ni ki tur nichion na ki bin di gboo?”

³⁴ Ki u boib a “I mok boroboro kuna nannae?”

Ki bi jiin a “Nanlore, nan janbis waaminna.”

³⁵ Ki u bet niib na a bin kar tij ni; ³⁶ nnaan jii boroboro kuna nanlore nan janbis na, ki tur Yennu niipoouk li paak, nnaan nmit nmit tur u poorpoweiteeb, ki bi jii tor niib man. ³⁷ Ki niib na kur dii ki gboo nnaan ki li tenn; ki u poorpoweiteeb tikir jeet nba tenn na, ki li gbee kpanchibit nanlore. ³⁸ Jab nba dii jeet na din tee tusaa nanna, ki poob nan waas kann ki pukin leni. ³⁹ Li poorpo ki Yiisa chab niib man, nnaan koo burgbetir ki poot koo Magadann tingbou nni.

16

*Baa loon bakitnaun nyinn biajinba
(Mak 8.11-13; Luk 12.54-56)*

¹ Ŋanne ki Farisiinba nan Sajusiinba baar Yiisa boor. Baa loon ki bin jammɔ na paak, ki bi yetɔ a wun tun bakitnaun nyinn ki lin wann nan Yennu set mi u po. ² Ki u jiin a “Li-i tee ki sanpagbant mɔn daajoouk, i tuu yet a ‘Wonn ŋarin, daar won sii yeen.’ ³ Ŋaan li-i tee ki sanyiɔk ni sanpagbant mɔn ŋaan tan bɔnt, i tuu yet a ‘Dinna ŋarin, saak saa baawa.’ I fit buntir sanpagbant nyina, ŋaan ji kan fit bukit mɔtana yoo na. ⁴ Mɔtana niib, biitdamm nba ki waa Yennu na loon bin la bakitnaun nyina; ŋaan n kan mi tun nyinsiar ki turibi; Yennu sokinii Jona nyinbooru na kɔɔe ki n saa wannib.” U yet nnae, ŋaan seet ki nyikib.

*Ki jiin Farisiinba nan Sajusiinba wannu na po
(Mak 8.14-21)*

⁵ Tɔn, Yiisa nan u poorpoweiteeb nba din saa poot mɔkgbeŋir na pootir yoo nba, ki u poorpoweiteeb na ji tiar nan bi ki jii boroboro. ⁶ U din betib a “Ii mi man Farisiinba nan Sajusiinba datinii na po.”

⁷ Ki bi ji piin ki beer bi leeb a “Taa ki baar nan boroboro na paake te ki u yeen nna.”

⁸ Ŋanne ki u bann baa yeen linba maŋ, ki boib a “Yimm yadkanpɔɔna damm na, bee ki i beer i leeb nan yaa ki baar nan boroboro na paake? ⁹ I bia lek daa ki bann li paaki-i? I ki tian maa daan jii boroboro kuna ŋanŋmu

ki dinn jab tusaa ḡanḡmu na-a? Kpanchibit ḡanḡae ki i daan tikir jeet nba tenn na? ¹⁰ Ki i bia ki tian jab tusaa ḡanna nba ki n daan jii boroboro kuna ḡanlore ki dinnib na-a? I daan tikir jeet nba tenn na ki ḡbeen chibit ḡanḡae? ¹¹ Bee ki i ki bann nan li ki tee boroboro po kaa ki n piaki? Ii mi man Farisiinba nan Sajusiinba datinii na po.”

¹² Ḥanne ki u poorpoweiteeb ji bann nan li ki tee datinmḡḡ po kaa ki u piak a bii guu bi mḡḡi; ḡaan Farisiinba nan Sajusiinba wannu na poe.

Piita nba din pak barjaann nba ki jiin Yiisa po

(Mak 8.27-30; Luk 9.18-21)

¹³ Yiisa nba tan baar Siisarea Filipi tij ni yoo nba, ki u boi u poorpoweiteeb a “Niib yaa min nisaarik Bik tee ḡmee?”

¹⁴ Ḥanne ki bi jiin a “Siab yaa a tee Joḡnn nba daan wuur niib Yennu nyunwuru nae, ki siab yaa a tee Elaija-e, ki siab mun yaa a tee Jeremaya-e, koo Yennu sḡkiniisḡḡ nba din be yaayoo niwa nae.”

¹⁵ Ki u ji boib a “Ki yimm muni, i yaa n tee ḡmee?”

¹⁶ Ḥanne ki Simonn Piita yetḡ a “Fine tee Yennu nba fo na Bija Masia, wunba ki u ḡannḡ na.”

¹⁷ Ki Yiisa betḡ a “Fin Simonn, wunba tee Jona bija na, parpeenn be a paak, kimaan nisaarik kaa fiit barii na ki wannani, ḡaan n Baa Yennu nba be sanpaapo nae fiit ki wanna.

¹⁸ Fin Piita, min ḡarin beerae, a tee tanne; ki

tanpiiuk* na paake ki n saa jii n niib ki senn; ki kuun kan fit nyannibi. ¹⁹ N saa tura Yennu naan gann peenii; li paak, linba ki a tan lor ki yaa li koo tingbouŋ na ni, ŋanne mun bia poŋ koo Yendouŋ ni; ki linba ki a bia yaa li ki koo, ŋanne mun bia poŋ ki koo Yendouŋ ni.”

²⁰ Ŋanne ki Yiisa kpaan u poorpoweiteeb na nan ninmonn a bii mi ki bin bet soo nan ŋooe tee Yennu Niganntoo Masia na.

*Yiisa nba pak u biakdinu po biaŋinba
(Mak 8.31-9.1; Luk 9.22-27)*

²¹ Laa din nyii li yoo maŋ ki jii saa, ki Yiisa piin ki beer u poorpoweiteeb linba tan saa teeno. U din yeen a “See ki n fabir saan Jerusalem, ŋaan ti tij saakab, nan Yennu mannteeb yudamm, nan sennu wantteeb saa dinnin biak bonchiann, ki bia tan saa kpima; ŋaan daa ŋantaa daar, Yennu saa finin kuun ni.”

²² Ki Piita yiino kpiŋ po, ki kpaano a “N Yomdaano, Yennu n bor bonbiir na ki li daa baat a paaki.”

²³ Ŋanne ki Yiisa jiant bet Piita a “Sintaanii na, seetir nna na. A tee tangbiatkare n sono ni, kimaan a ki dukii linba tee Yennu yar po, ŋaan dukii linba tee nisaarik yar,” ²⁴ ŋaan bet u poorpoweiteeb a “Wunba-i loon wun wein, see ki u likin u saanmaŋ ki jii u kuun dapunpunn kii waan, ²⁵ kimaan wunba ki sak wun jii u manfoor ki turin, ŋooe tan saa koŋir, ŋaan wunba likin u saanmaŋ n paak, ŋooe tan saa

* **16:18** 16.18 Bi maan ni, baa yi tanpiiuk biaŋinba nan baa yi Piita biaŋinba, li naane.

la u manfoor nan barmonii. ²⁶ Li-i tee ki niro yen tingbouŋ na məkint kura, ŋaan tan koŋ u manfoor, nyolannpoe ki u la? Soɔ kan fit jii siar ki daa u manfoori. ²⁷ Min nisaarik Bik tan saa jen nan n Baa Yennu paŋ, nan n malakanba, li yoo maŋ, n tan saa pa soɔ kur nan u toona nba tee bianinba. ²⁸ Barmoniie ki n beeri na, siab be nna, ki kan kpo see ki bi tan la min nisaarik Bik naan dinu.”

17

Yiisa gbanant lebitu labaar (Mak 9.2-13; Luk 9.28-36)

¹ Li daa ŋanloob daar, ki Yiisa jii Piita, nan Jeems nan u naa bik Jɔɔnn, ki doo namm kunkonfoouk paak, bi kuukɔɔ. ² Li yoo na ki bi la ki u lebit; ki u numm po kpint nyirii nan yonnu na; ki u liant penn ki nyirii bonchiann. ³ Ki bi la Moses nan Elaija lekit yomm, ki see piak nano. ⁴ ŋanne ki Piita yetɔ a, “N Yomdaano, li ŋan nan taa be nna na. Li-i tee ki a bo saa saki, n bo saa faa lanbont ŋantaae, ki yenn-ii tee a yar, ki leer-ii tee Moses yar, ki leer-ii munii tee Elaija yar.”

⁵ Piita mɔb daa ki baa tiŋ kaawa, ki sanpagbounpeeuy sik bakin bi paak; ki bi gbat kunkɔsiar nyii sanpagbouŋ na ni, ki yet a “N Bilonkake na, wunba ki n numm gboou, gbiintir u mɔb man.”

⁶ Yiisa poorpoweiteeb na nba gbat kunkɔr maŋ, ki jaŋmaanii soorib, ki bi baa fabin tiŋ ni. ⁷ Ki Yiisa baar ki tan yii yiib, ŋaan betib a

“Fiit man. I daa tiin jaŋmaanii.” ⁸ Ki bi gokit got, ŋaan ji ki la soo bi boor, see Yiisa kuuko.

⁹ Baa nyii kunkonn na paak ki siik yoo nba, ki Yiisa kpaamm a “I daa beer soo linba ki i la na, ki saa tuu yoo nba ki min nisaarik Bik tan saa fiir kuun ni.”

¹⁰ Ŋanne ki u poorpoweiteeb maŋ boio a “Bee ki sennu wantteeb yaa see ki Yennu sokinii Elaija baar Masia sinsinni?”

¹¹ Ki u jiin a “Li set tee moniie nan see ki Elaija maŋ baar sinsinn ki tan ŋamm bonsiar kur ki sennir li soonu ni. ¹² Ŋaan mine beeri na, Elaija poŋ din baara, ŋaan bi din ki banno, ki diau gbaka gbaka nna, baa loon biaŋinba. Nnae ki bi mun bia saa teen min nisaarik Bik na, ki dinnin biak.”

¹³ Ŋanne ki u poorpoweiteeb na ji bann nan u piak Joonn, wunba din wuur niib Yennu nyunwuru na poe.

Yiisa nba nyinn narinbiiuk naasinbik ni biaŋinba

(Mak 9.14-29; Luk 9.37-43a)

¹⁴ Ki Yiisa nan u poorpoweiteeb bantaa maŋ tan baar nibur na boor; ki jasoo baar ki tan gbaan Yiisa toonn, ŋaan yeto a ¹⁵ “N Yomdaano, tinin n bija na ninbaauk, kimaan u baa gbitgbiire; li daamo bonchiann ki u baa muu ni, ki bia baa nyun ni yoo kur. ¹⁶ Ki n baar nanao a poorpoweiteeb boor ni, ki bi gbar u tebu.”

¹⁷ Ki Yiisa jiin boib a “Yimm motana niib nba mantik kaa yada, ki bia ki waa Yennu fanu na, n saa yukir nani nlee? Yoo nlee ki n saa di sukuru

nani mantiki? Baat nan bik maŋ nna.” Ki bi baar nano. ¹⁸ Ki Yiisa tian narinbiiuk na paak, ki u nyii yiama, ki nyik bik na. Li taakpaak ni ki u la laafia.

¹⁹ Li poorpo, ki Yiisa poorpoweiteeb baar u boor, bi kuukoo, ki tan boio a “Bee ki timm ŋarin bo ki fit nyinn narinbiiuk maŋi?”

²⁰ Ki u jiin a, “I yada kaarin paake. Bar-moŋiie ki n beeri na, li-i tee ki i teen Yennu yada ki li yab nan kanpotik binn na, i saa fit yet jojaann na a ‘Fiit ki saa baa nawa,’ ki li set saa fiire; i bo saa fit tun bonsiar kura. ²¹ Ŋaan narinbiiuk na booru ŋarimi, i kan fit nyinn see ki i lor moŋi ki mei Yennu.”

*Yiisa nba ŋamm pak u kuun po biaŋinba
(Mak 9.30-32; Luk 9.43b-45)*

²² Tɔn, Yiisa poorpoweiteeb nba tan lakin leeb Galilii yent ni yoo nba, ki u betib a “Bi tan saa jii min nisaarik Bik ki kubin niib nuu ni ²³ ki bin kpin, ŋaan daa ŋantaa daar ki n saa fir kuun ni.”

Li din biir u poorpoweiteeb para bonchiann.

Yenjiantu ŋasaakak likgaaru labaar

²⁴ Yiisa nan u poorpoweiteeb nba baar Kape-naum yoo nba, ki Yenjiantu ŋasaakak likgaar-teeb baar ki tan boi Simonn Piita a “A wantoo ki pa likirii maŋi-i?”

²⁵ Ki Piita jiin a “U pa,” ŋaan koo ŋaak ni. Li yoo na ki Yiisa doŋ piin li barii ki boio a “Simonn, a dukii nlee? Lamme tuu pa lampo ki teen tingbouŋ na kpanbara? Bi moŋ booru ni niib amii saamme?”

²⁶ Ki u jiin a “Saamme.”

Ki Yiisa yeto a “Tɔn, li-i tee nnaie, li want nan bi mɔŋ booru nuu kaa li ni. ²⁷ Ŋaan taa ki loon ki tin biir bi para na paak, ii saa mɔkgbenjir na ni, ki saa lu janpeenu. Jan nba ki a sooro sinsinn ki donno na, fan yaat u mɔb; a saa la likirii nba saa fit pa min nan fin paak, ki fan jii pa.”

18

Ŋmee tee nijaanni?

(Mak 9.33-37; Luk 9.46-48)

¹ Li yoo na ki u poorpoweiteeb baar u boor ki tan boio a “Ŋmee tee nijaann Yennu naan ni?”

² Ki u yiin bik nna ki tan sennɔ bi sinsuuk ni, ³ Ŋaan betib a “Barmoniie ki n beeri na, wunba ki lebit u binbenj ki li tee nan bik binbenj na, u kan koo Yennu naan ni kaawa. ⁴ Wunba sikint u mɔŋ ki u binbenj tee nan bik na binbenj na, ŋooe tan sii tee nijaann Yennu naan ni. ⁵ Wunba gaar bik na booru n paak, u gaar mine.”

Jinjammii labaar

(Mak 9.42-48; Luk 17.1-2)

⁶ “Waas nba teenin yada na ŋarin, wunba te ki bi yenokoo tun toonbiit, bi-i bonni lann naar li daano turu ni ki tut lu-u mɔkgbenjir ni ki u dii nyun gbaa, li bo sii so ki turo. ⁷ Bonbiir sii be tingbouŋ na teeb nba kpann bi leeb ki bi tuun toonbiit na paak. Jinjammii set saa baara, ŋaan li sii bi ki tur wunba te ki jinjammii maŋ baat niib paak.

⁸ “Li-i tee ki a niipaun koo a taapaun te ki a yaa a tun toonbiit, fan potir lu. Li-i tee ki

a mək niipaun yennkɔɔ, koo taapan-yennkɔɔ, ki la manfoor nba kaa gbennu, li chee fii mək a niipant kur nan a taapant kur ɲaan Yennu n tan kɔɔna muu nba kan mi kpeen na ni. ⁹ A ninbinn-i te ki a yaa tun toonbiit, fan kpakirɔ lu. Li-i tee ki a mək ninbin-yenn ki la manfoor maɲ, li chee fii mək ninbina ɲanlee ɲaan Yennu n tan kɔɔna muu maɲ ni.

Pebotikauk barjouk
(Luk 15.3-7)

¹⁰ “Ii mi man ki sɔɔ n sian waas maɲ yenɔkɔɔ; kimaan li tee barmɔniie, bi malakanba nba be sanpaapo na be Yennu tɔɔnne yoo kur. ¹¹ Tɔn, min nisaarik Bik baar a n tan tinn binba bote.

¹² “Li-i tee ki niro mək pei kobik, ɲaan ki yenɔkɔɔ tan boti, i dukii u saa teen nlee? See ki u nyik pei piinyia nan banyia na kunkona paak, ɲaan saan ki saa lon pebotikauk na. ¹³ U lau yoo nba, barmɔniie ki n beeri na, u sii mək parpeenn nan mɔnii pebotikauk nba ki u lau na paak, ki gar pei piinyia nan banyia nba ki bot na. ¹⁴ Nnae mun ki i Baa Yennu nba be sanpaapo na ki loon waas na ni yenɔ n boti.

Ti leeb biit nyikinhab labaar

¹⁵ “A naa bik-i tun siar ki biira, fan saan u boor, yoo nba ki u be u kuukɔɔ na, ki pak wannɔ u biit; ki li-i tee ki u bann u biiti, i bia ɲamm teen naa waase na. ¹⁶ ɲaan li-i tee ki u ki sak wun gbat turani, fan yiin niyenɔ, koo niib banlee, ki pukin a paak, ki yin saan u boor, ki niib banlee koo bantaa maɲ n gbat barii maɲ ki teen a siara damm. ¹⁷ Li-i tee ki u bia ki sak wun gbat ki turibi, fan wann Yennu niib kura;

ki li-i tee ki u bia ki sak wun gbat ki tur Yennu niibi, yin ji ŋaan ki wuu tee nan wunba ki tee Yenweirɔ na, koo lampogaartɔɔ na.

Yiisa nba tur u weira yiikoo biaŋinba

¹⁸ “Barmɔniie ki n beeri na, linba ki i tan lor ki yaa li koo tingbouŋ na ni, ŋanne mun poŋ koo Yendouŋ ni; ki linba ki i bia yaa li ki koo, ŋanne mun poŋ ki koo Yendouŋ ni.

¹⁹ “N bia beerie, i ni banlee-i taan mɔb tingbouŋ na ni ki mei n Baa Yennu nba be sanpaapo na siar paak, u saa tun yaa loon biaŋinba ki turiwa. ²⁰ Kimaan siaminba ki niib banlee koo bantaa taan leeb n sann ni, leŋe ki n mun be bi sinsuuk ni.”

Daabir nba kaa nyikinhab barjouk

²¹ Ŋanne ki Piita baar Yiisa boor ki tan boio a “N Yomdaano, li-i tee ki n naa bik tuumin biit, taar munŋaae ki n saa nyik chabo? Taar munlore-e?”

²² Ki Yiisa jiin a “Aaii, taar munlore kuukoo kaa, ŋaan taar piinlore ki saa jaŋ taar munlore.

²³ Li paak, Yennu naan tee nan batsoo nba din tan yiin u ŋaadaaba a wun kan bi likirii pana nae. ²⁴ Waa piin kanu yoo nba, ki bi koo nan jasoo nna, ki u dia bat na pann bɔtoouk tusbam-bamm. ²⁵ Ki u kan fit la pa; ki bat na tur mɔb a bin koi ŋoo nan u ŋaapoo nan u waas,

nan waa mɔk linba kur, ki tan pa pann maŋ. ²⁶ Ŋanne ki joo maŋ gbaan bat na tɔonn nan baruŋ, ki yeen a ‘Chanbaa, n saa pa li kura; lek din sukuru.’ ²⁷ Ki ninbaauk soor bat na bonchiann, ki u chabo pann maŋ, a wuu saa.

28 “Jɔɔ maŋ nba ŋarin nyii yoo nba, ki u chet u daabilɔɔ, ki u mun dia u pann likirii waaminna; ki u soor u turu ni, ki faa birinto, ŋaan beero a ‘Pan n pann na motana.’ 29 Ki u ɔɔ na mun gbaan u tɔɔnn nan baruŋ, ki yeen a ‘Din sukuru, ki n saa paawa.’ 30 Ki ŋɔɔ ŋarin ji ki sak u ɔɔ na baruŋ na, ŋaan te ki bi jiiu ki kɔɔnɔ dansarik, a see ki u tan pa pann na, ki wun nyinno. 31 Ki u daabileeb na nba la nna yoo nba, ki li biir bi para bonchiann, ki bi ŋmat ki saa yet bat na linba kur tun. 32 Ki bat na tun a bin yiin jɔɔ maŋ na; ki piin u sukut a ‘Fin bonyoonn na, faa bo barimin na paak, ki n chaba faa dia n pann nba kur. 33 Li mun bo ŋan nan fan chab a ɔɔ na ki tino ninbaauk, nan maa bo chaba bianinba na.’ 34 Bat na wutoor nba doo bonchiann bianinba na, ki u jii jɔɔ maŋ ki saan kɔɔnɔ dansarik a wuu be lej ki saa tuu daar nba ki u tan saa pa pann na kur.”

35 Barjouk na poorpo ki Yiisa ji yet a “Li-i tee ki i ki nyikit chabit i leeb nan i para kuri, nnae ki n Baa Yennu nba be sanpaapo na saa teen i mun.”

19

Pooyêtu labaar (Mak 10.1-12)

1 Yiisa nba pak mɔbona na ki gbenn yoo nba, ki u nyii Galilii ki saan Judea yent nba be Jɔɔdann mɔk-pootir po na. 2 Ki nibur wei u poorpo, ki u te binba yiar na kura la laafia lej.

³ Ki Farisiinba siab baar u boor ki loon bin jammɔ, ki boio a “Yennu sennu chabit nan joo n yêtu u ŋaapoo waa loon bianjinba-a?”

⁴ Ki u jiin a “I ki karin Yennu gbouŋ nba yet bianjinba na-a? a ‘Piinu niwa, Yennu din nan joo nan pooe, ⁵ ki yet a, Li paak, ki joo saa nyik u baa nan u naa, ŋaan koon u poo, ki bi niib banlee n taan ki teen gbananyennkoo.’

⁶ Ton, li-i tee nna, bi ji ki tee niib banlee kaa, ŋaan ji tee niyenokooe. Li paak, binba ki Yennu taamm, nisaarik-ii mi ki wun bokitib.”

⁷ Ki Farisiinba na boio a “Bee ki Moses ŋarin din tur yaak u sennu na ni, nan joo saa fit tur u ŋaapoo yêtu gbouŋ ŋaan yêto?”

⁸ Ki Yiisa jiin betib a “I tubkangbatin paake ki Moses din tur yaak a yii yêen i ŋaapoob, ŋaan piinu ni li din ki tee nna kaa. ⁹ Barmoniie ki n beeri, wunba yêtu u ŋaapoo, ki li ki tee poo na tun bonchonchontoonni, ŋaan koon poogano, joo maŋ tun bonchonchontoonna; ((ki wunba mun koon poo nba ki u sorɔ yêto na, u mun tun bonchonchontoonna.))”

¹⁰ Ki Yiisa poorpoweiteeb na yeto a “Li-i tee nnaie joo nan u ŋaapoo sinsuuk ni, ŋann ŋarin joo-i kii koon poo, li so.”

¹¹ Ki u yetib a “Soɔ kur kan fit dia wannu maŋi; binba ki Yennu turib li yaak na, ŋamm kooe saa fit diar. ¹² Kimaan bona bonchianne te ki jasiab ki koon poobi; bi tuu mar siab, ki bi ki tee jabi; siab mun, niibe tuu teemm jatooka; ki siab mun, Yennu naan paake tuu te bin yêtu poo koonu; ŋaan wunba saa fit dia wannu maŋ, wun diar.”

*Yiisa nba din gaar waas bianjinba
(Mak 10.13-16; Luk 18.15-17)*

¹³ Tɔn, ki nisiab tan baar nan bi waas Yiisa boor, a wun yii u nii bi paak ki miar Yennu ki turib; ɲaan ki u poorpoweiteeb tian niib maɲ paak. ¹⁴ Ki Yiisa yet a “Ŋaant man ki waas maɲ-ii baat n boor na, ki daa tiammi, kimaan bi boorue yen Yennu ɲaanaan,” ¹⁵ ɲaan jii u nii ki yii yii bi paak, ɲaan ji seet saan.

*Naasin-mɔkitsɔɔ labaar
(Mak 10.17-31; Luk 18.18-30)*

¹⁶ Tɔn, ki naasimɔ nna baar Yiisa boor ki tan boio a “Wanntɔɔ, toonɲanlannpoe ki n saa tun, ki la manfoor nba kaa gbennu?”

¹⁷ Ki Yiisa jiinɔ a “Bee ki a boin toonɲann po? Niyenɔ kɔɔe tee niɲanɔ; ɲaan li-i tee ki a loon manfoor nba kaa gbennu, fii dia Yennu sennu na.”

¹⁸ Ki naasimɔ na boi Yiisa a “Sennlanupoe?”

Ki u betɔ a “Daa kpi niro; daa tuun bonchon-chonsin; daa jaami; daa tee faak siara; ¹⁹ ii teen a baa nan a naa baakir; kii loon a loɔ nan faa loon a mɔɲ bianjinba na.”

²⁰ Ki naasimɔ na betɔ a “N poɲ waa sennu na kura. Lannpoe ki n bia saa tun pukin linba na paaki?”

²¹ Ki Yiisa betɔ a “Li-i tee ki a loon a binbeɲ-ii tee fanu nan barmonii, fii saa ki saa koi faa mɔk linba kur, ki jii li likirii ki tur talasdam, kii mɔk mɔkint Yendouɲ ni, ki ji kii waan.”

²² Naasimɔ na nba gbat nna yoo nba, ki u seet nan parbiir, kimaan u mɔkint yab bonchiann.

²³ Ɔanne ki Yiisa ji yet u poorpoweiteeb a “Barmõniie ki n beeri na, li sii paar bonchiann nan mokitoo n tan koo Yennu naan ni. ²⁴ N Ɔammit beerie nan li paar nan mokitoo n koo Yennu naan ni ki gar laagumii n kuut kparpeenu miar ni nae.”

²⁵ Ki u poorpoweiteeb nba gbat nna maɲ, ki li yaar litib bonchiann, ki bi piin ki boi bi leeb a “Li-i tee nnaie, Ɔmee ji saa fit la tinnu?”

²⁶ Ɔanne ki Yiisa gokit gotib Ɔaan yet a “Nisaarike kan fit tun linba na, Ɔaan Yennu Ɔarin saa fit tun bont kura.”

²⁷ Li yoo na ki Piita yeto a “Gotir, timm Ɔarin nyik ti bonsiar kure Ɔaan waa-a. Ti nyoot tan sii tee bee?”

²⁸ Ɔanne ki Yiisa betib a “Barmõniie ki n beeri na, yoo nba ki min nisaarik Bik na tan kar n naangbant paak nan paɲ bonchiann, durinya paann na ni, yimm nba tee n poorpoweiteeb na mun tan saa kar naangbant piik nan Ɔanlee paake, kii bu Israel teeb* booru piik nan Ɔanlee na buut. ²⁹ Ki wunba kur nyik u Ɔaak, koo u yoorib, koo u waarii, koo u baa, koo u naa, koo u waas, koo u kpaant, n sann paak, u tan saa la li booru kobik, ki bia la manfoor nba kaa gbennu. ³⁰ Ɔaan niib bonchiann nba doɲ tooon motana, bi tan saa joont poora; ki bonchiann nba mun bia joont poor tan saa gar tooonna.”

20

Toontunna barjouk

* **19:28** 19.28 Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

¹ “Kimaan Yennu naan tee nan ɲaadaano nba din nyii sanyapob ni ki loon niib a wun jiiib ki bin ko u kpaab nae. ² Ki bi dii daauk ki u sak ki saa pab daar paauk, ɲanne ki bi doo ki saa jak konu. ³ Laa tan baar kut munyia yoo nba, ki ɲaadaano maɲ fiir saan daak ni, ki saa la siab ki bi see ki ki tuun siari. ⁴ Ki u betib a ‘Ii do man n kpaab ni kii saki ko, ki n pai linba jaɲ.’ ⁵ Ki bi doo. Ki li tan baar kut piik nan munlee yoo, ki u bia ɲmat teen nna; ki kut muntaa yoo, ki u bia ɲmat ki teen nna. ⁶ Ki li baar kut munɲmu, ki u bia ɲmat saan ki la siab ki bi lakin see, ki u boib a ‘Bee ki i see nna yann damunn ki ki tuun siari?’ ⁷ Ki bi jiin a ‘Soɔ ki jiiit toonni.’ ɲanne ki u betib a ‘Ii muni do man n kpaab ni kii sakii ko.’

⁸ “Laa tan bont yoo nba, ki ɲaadaano na bet u toontunna saakɔɔ a ‘Ii saa ki yiin kpaara maɲ na, ki tan pab. Fi-i yaa a pab yoo nba, fan piin kii pa binba bo joont baar na, ki tan joont binba bo doɲ baar na.’ ⁹ Ki u toontunna saakɔɔ maɲ piin ki pa binba bo joont baar na daar paauk. ¹⁰ Ton, laa tan baar binba bo baar sanyapob niwa na paak yoo nba, ki bi dukii a bi yar sii yabe, ɲaan ki u pab daar paauk mun biak. ¹¹ Baa gaar bi likirii gbenn yoo nba, ki bi piin ki burin sukii ɲaadaano na, ¹² ki yeen a ‘Gotir, binba joont ki doo kut munɲmu na koo yoo waaminnae, ɲaan ki timm nba ɲarin la fara sanyiok niwa, ki yonnu faat bonchiann na, ɲaan ki timm nan ɲamm tan lakin gaar payouɲ kuukɔɔ.’

¹³ “ɲanne ki ɲaadaano na yet bi yeno a ‘N

yook, gbiintir, n ki nmabani, kimaan ti bo dii daauko ki a sak daar paauk. ¹⁴ Li paak, jiin a yar kii saa. Li tee n lomme nan ki n pa fin nan binba bo joont baar maŋ yomm. ¹⁵ N ki mək yaak ki saa jii n likirii ki tun maa loon bianjinba-a? Koo a mək funfunn nan maa ki wuun na paake-e?’ ”

¹⁶ Yiisa nba din yin barjouk na ki gbenn na poorpoe, ki u ji betib a “Li paak, binba joont poor tan saa dɔŋ tɔɔnn, ki binba dɔŋ tɔɔnn tan saa joont.”

Yiisa nba pak u kuun po taar muntaa ni bianjinba

(Mak 10.32-34; Luk 18.31-34)

¹⁷ Yiisa nba din tan do Jerusalem na, ki u yiin u poorpoweiteeb piik nan banlee na ki tan bɔr betib a ¹⁸ “Gotir man, ti do Jerusalem-e na; ki bi sa saa jii min nisaarik Bik ki teen mannteeb yudamm nan sennu wantteeb nuu ni, ki bi saa bu n buut ki yet a n ŋan nan kuume. ¹⁹ Bi tan saa jiin ki tur binba ki tee Juu teeb ki bin fiakin, ki boon kpaasir,* ki kpa a tabinin dapunpunn paak ki man kpo, ŋaan li daa ŋantaa daar, n saa fiir kuun niwa.”

Ki jiin Jeems nan Jɔɔnn naa miatuk po

(Mak 10.35-45)

²⁰ Li yoo na ki Sebedii ŋaapoo jii u waas banlee Jeems nan Jɔɔnn ki baar namm Yiisa boor ki tan gbaan u tɔɔnn, ki miarɔ sommir po. ²¹ Ki Yiisa boio a “A loon bee?”

* **20:19** 20.19 Bi kpaasa din mək kut koo tanae li moi paak.

Ki u jiin a “Turimin mɔsonn nan n waas na yeno tan saa kar a diitu po, ki lɔɔ na mun n kar a gaŋ po, yoo nba ki a tan dii a naan na.”

²² Yiisa din bet Jeems nan Jɔonn a, “I ki mi yaa mei linba. I saa fit jii jik-kpiatir nba ki n yaa n jii nawa-a?”

Ki bi jiin a “Ti saa fita.”

²³ Ki Yiisa betib a, “Tɔn, i set saa jii n jik-kpiatir nawa; ŋaan n ki mɔk yaak, li ki tee min kaa saa gann wunba tan saa kar n diitu po koo n gaŋ po, kimaan n Baa Yennu mɔŋ mɔŋe gann binba tan saa kar li kinkaani paak.”

²⁴ Yiisa poorpoweiteleb na nba gbat nna maŋ yoo nba, ki bi wutoa doo banlee maŋ paak. ²⁵ Ki Yiisa lakin bi kura u boor ni, ki betib a “I mɔŋ mi nan tingbouŋ na ŋateeb yudamm dont bi mɔŋe; ki nijaana bia dia bi niib nan ninmɔnne; ²⁶ ŋaan yimm ŋarin, li daa tee nna i sinsuuk ni. Li-i tee ki sɔɔ loon yudant i ni, li ŋan wun kpant tarik kii tuun kii teen i kura. ²⁷ Ki li-i bia tee ki sɔɔ loon wun tan gar sinsinni, wun kpant i daabir, ²⁸ nan min nisaarik Bik nba tee biaŋinba na, kimaan n ki baar maa niib n tun turin kaa, ŋaan n baar maa n tun ki tur niibe, ki bia kpo ki lin te niib bonchiann n la tinnu.”

*Yiisa nba din nyɔont jɔonii banlee biaŋinba
(Mak 10.46-52; Luk 18.35-43)*

²⁹ Tɔn, baa din tan nyi Jeriko yoo nba, ki nibur waa Yiisa poorpo. ³⁰ Ki jɔonii banlee kar sonjokpiŋ ki gbat a Yiisa baat a wun gar leŋ. Ki bi piin ki yikin sanpaapowa a “Ti Yomdaano nba tee Defid yaaboonn, tinimit ninbaauk.”

³¹ Ŋanne ki nibur na tian bi paak a bin ŋmin. Ŋaan ki bi ŋamm yikin sanpaapowa a “Ti Yomdaano nba tee Defid yaaboonn, tinimit ninbaauk.”

³² Ki Yiisa set ŋaan yiimm ki tan boib a “I loon ki n tun bee ki turini?”

³³ Ki bi jiino a “Ti Yomdaano, ti loon ki a nyoot ti ninbinae.”

³⁴ Ki ninbaauk sooro, ki u sii sii bi ninbina maŋ, ki li nyoot, ki bi ji waau.

21

Yiisa nba baat Jerusalem ki bi dontiro bi-aŋinba

(Mak 11.1-11; Luk 19.28-40; Joohn 12.12-19)

¹ Baa din tan per Jerusalem ki baar Bef-fej doo nba biak kunkonn nba ki bi yir Olif Tiinii kunkonn na, ki Yiisa tun u poorpoweiteeb na banlee u toonn po, ² ki betib a “Ii saa man digbanbik nba be i toonn po na ni. I saa la ki bi lor bonnaaŋ nan u bik; ki yin lotib ki baar namm n boor ni na. ³ Li-i tee ki soo boi-i siarie, yin beto a i Yomdaano loomm, ki u saa chabi ki yin baar namm.”

⁴ Linba na din tun a lin gbeen linba ki Yennu sokinii Aisaya din sokin nae, a

⁵ “Yetir Sayonn doo teeb a,
‘Gotir man, i kpanbar nae baat i boor na.
U tee wunba sikint u moŋe
ki jak boŋ nba set tee bonpaan.’ ”

⁶ Ki Yiisa poorpoweiteeb na set saan ki saa tun nan waa betib biaŋinba na, ⁷ ki baar nan

bonnaaŋ na nan u bik, ki tan jii bi liata ki paan bi boona paak a Yiisa n jak. ⁸ Ki niib na siab lat bi tiat soŋjouk ni, ki leeb mun choon tiinii yiinii nan tutuut ki lat soŋjouk na ni. ⁹ Ki nibur nba gar u toonn po nan binba din waa u poorpo ji yikin ki yeen a

“Hosaana,* ii piak man Defid yaaboonn maŋ. Piisin-ii be wunba baat Yennu sann ni na paak. Yimm nba be sanpaapo, ii hoot man a ‘Hosaana.’ ”

¹⁰ Waa din tan koŋ Jerusalem yoo nba, ki doo maŋ niib kur fiir, ki boi leeb a “Ŋmee na?”

¹¹ Ki nibur na jiin a “Yiisa, wunba tee Yennu sokinii ki nyii Nasaref nba be Galilii yent ni nae.”

Yiisa nba ŋamm Yenjiantu ŋasaakak bi-aŋinba

(Mak 11.15-19; Luk 19.45-48; Joŋonn 2.13-22)

¹² Yiisa din koŋ Yenjiantu ŋasaakak ni ki ber nyinn binba koŋ nan binba daa na kura, ki labir chibin lik-kpenta teebula nan ŋmankoi teeb kokii na ¹³ ki betib a “Li sob Yennu gbouŋ ni a ŋoŋ Yennu yet a ‘N ŋaak na sii tee Yenmiaru ŋaake,’ ŋaan yimme kpintir ki teen fat-teeb kinkarboor.”

¹⁴ Ki joŋonii nan wobii baar u boor Yenjiantu ŋasaakak na ni, ki u te ki bi kura la laafia.

¹⁵ Ŋaan mannteeb yudamm nan sennu wanteeb nba la bakitnauŋ toona nba ki u tun na, ki bia gbat ki waas yikin Yenjiantu ŋasaakak ni ki yeen a “Hosaana! Ii piak man Defid

* **21:9** 21.9 Hosaana paak tee “tintit.”

yaaboonn na,” ki li donn bi wutoa. ¹⁶ Ki bi boio a “A gbat baa yeen linba na wa-a?”

Ki u jiin a “Nn, ñaan li sob Yennu gbouŋ ni a ‘A te ki waas nan sanpantii piaka fanu;’ i ki mi karimi-i?”

¹⁷ Ñanne ki u nyikib ñaan nyii Jerusalem ki saan Betani doo ki saa doo.

*Yiisa nba tun kinkaŋ bianjinba
(Mak 11.12-14, 20-24)*

¹⁸ Laa din yent ki Yiisa nyii leŋ ki ñmat Jerusalem. Ki kon moko; ¹⁹ ki u la kinkaŋ see sonjokpiŋ. Ki u saan a wun poor kinkana, ki soo siar kaa kinkaŋ na paaki see faat kuukoo. Ñanne ki u yet tiik na a “Laa nyii dinna ki saa, a kan mi lon loona.” Li taakpaak ni, ki tiik na koor.

²⁰ U poorpoweiteeb na nba la nna yoo nba, ki li bakitib, ki bi boi bi leeb a “Li teen nlee ki kinkaŋ na taan koor yiama na?”

²¹ Ñanne ki u betib a “Barmoniie ki n beeri na, li-i tee ki i teen Yennu yada nan barmonii ki ki biriso, i mun sii tuun nan maa tun tiik na bianjinba nae; ñaan li ki tee nna kuukoo kaa ki i saa tumi, ñaan li-i tee ki i bet jojaann na gbaa a wun fikit ki saa baa mokgbegir na ni, u saa fikita. ²² Linba kur ki i saa miar Yennu li po, li-i tee ki i teen yada a i saa la, i set saa lawa.”

*Nisiab nba boi Yiisa u yiikoo po bianjinba
(Mak 11.27-33; Luk 20.1-8)*

²³ Yiisa nba din saan koo Yenjiantu ñasaakak ni ki want niib Yennu maan yoo nba na, ki mannteeb yudamm nan tiŋ maŋ ni saakab baar

u boor ki tan boio a “yiikolannpoe ki a mək ki tuun linba na kuri? Ki ηmee chaba li yiikoo?”

24 Ki Yiisa jiin a “N mun mək buboit ki saa boi-i; li-i tee ki i fit jiini, n mun saa wanni yiikoo booru nba ki n dia ki tuun linba na: 25 Joonn nba din tuu wuur niib Yennu nyunwuru na, Yennu-e chabo li yiikoo amii nisaarike?”

Ki bi ηmant faa leeb baann ki yeen a “Ti-i yet a Yennu-e chabo li yiikoo, u saa boit a ki bee teen ki ti ki teeno yada; 26 ki ti mun bia tiin nibur na jaηmaanii nan tin yet a ‘Niibe chabo li yiikoo,’ kimaan soo kur teen yada nan Joonn set din tee Yennu sokiniie.” 27 ηanne ki bi bet Yiisa a “Ti ki mi.” Ki Yiisa mun betib a “Ton, n mun kan beti wunba chabin li yiikoo ki n tuun linba na.”

Ki jiin jasoo waas banlee po

28 Li poorpoe ki Yiisa boib a “I dukii nlee linba na po? Jasoo nna din mək waas banlee, ki tan yet wunba tee saakoo po na a ‘N bik, don kpaab ni ki saa ko dinna.’ 29-30 ηaan ki u bet u baa a u kan do. ηanne ki u baa nyiko ki ji yet bonbik po nan waa bo bet u yoooro bianjinba na. Ki ηoo ηarin sak ki jiin a ‘N baa, min saa dowa,’ ηaan ki ki doo. Li poorpoe ki saakoo na ji tan lebit u dudukit ki doo.” 31 Yiisa nba din yimm barjouk maη ki gbenn na, ki u ji boi niib na a “Waas banlee na ni, ηmee tun u baa loommu?”

Ki bi jiin a “Saakoo po na.”

Ki Yiisa betib a “Barmoniie ki n beeri na, lampogaarteeb nan bonchonchona tan saa doηi Yennu naan ni koonuwa, 32 kimaan Joonn nba daan wuur niib Yennu nyunwuru na daan

baar i boor ki wannu yentinu binbeɲa, ɲaan ki i ki teeno yada, ɲaan ki lampogaarteeb nan bonchonchona teeno yada. Yaa lek la linba na nba kur poorpo, i ki lebit i dudukit ki teeno yada.”

Toontunna barjouk

(Mak 12.1-12; Luk 20.9-19)

³³ Ki Yiisa bia betib a “Gbiintir man barjouk leer. ɲaadaansoo nnae din be ki koo tilontii kpaab, ki chaan gungouɲ ki lintir, ki bia gbiir gbiouk nba ki bi tuu sii ɲmakii tiinii maɲ loona nyun leɲ, ki maa difoouk a wuu guu tiinii na; ki jii kpaab na ki teen toontunna nii ni a bii gorii. A li-i taɲi jaɲ nan pɔoru, bin pɔor ki turɔ, ɲaan mun pɔor bi yar. Li poorpo ki u yaat saan digbansiar. ³⁴ Ki tiloona maɲ punpɔor yoo tan baar, ki ɲaadaano na tun u daaba a bin saan toontunna na boor ki saa gaar u tiloona na. ³⁵ ɲaan toontunna na din soor u daaba mane, ki boo yeno bonchiann, ki kpiloo, ɲaan jaat loo na mun tana. ³⁶ ɲanne ki u bia ɲamm tun daabileeb, ki bi yab ki gar sinsinn yab na, ki toontunna na bia teemm nna. ³⁷ Linba na poorpo ki u ji tun u moɲ moɲ bija, ɲaan yeen a ‘N mi nan bi saa baak n bija nawa.’ ³⁸ ɲaan toontunna na nba din tun ninbinn ki la u bija na baat, ki bi bet bi leeb a ‘U fadiiroe na; ɲaant tin kpiu, ɲaan ki faar na n kpant ti yar.’ ³⁹ Bi din sooroɛ ki nyii nanao kpaab na kpiɲ ki saa kpiiu.”

⁴⁰ Yiisa nba yin barjouk na ki gbenn na ki u boib a “Ton, kpadaano maɲ-i taɲi baari, u saa teen toontunna maɲ nlee?”

41 Ki bi jiin a, “U saa kpi toonbiit damm maŋ gbenna, ŋaan jii u kpaab maŋ ki tur toontunsiab nba saa sak kii yoo kii teeno li loona, punpoor yoo.”

42 Ki Yiisa boib a “I daa ki mi karin laa sob Yennu gbouŋ ni bianinba-a? Li sob a: ‘Tann nba ki tanmaara yêtir na, ŋanne tan tee lotik ni tanŋann, Yennu-e teen nna, ki li teent bakitnauŋ.’ ”

43 Ki Yiisa ji betib a “Barmoniie ki n beeri na, Yennu tan saa gaar u naan i boor ki tur nibooru nba saa te ki wun di u naan nyoot. 44 Ŋaan wunba tan baa tann maŋ paak, u saa but bute, ŋaan tann maŋ-i baa wunba paak, bimm, see ki li nanno buk buk nan yon na.”

45 Mannteeb yudamm nan Farisiinba na nba din gbat barjokit na ki gbenn, ki bi bann nan Yiisa yin barjokit na ki denn ŋamme. 46 Ki bi ji din loon bin sooro, ŋaan tiin nibur na jaŋmaanii, kimaan soo kur teen yada nan u set tee Yennu sokiniie.

22

Poochiann jaamm barjouk

(Luk 14.15-24)

1 Ki Yiisa bia piin ki yiin barjokit ki teen niib maŋ a: 2 “Yennu naan tee nan batsoo nba din teen siir a wun teen poochiann jaamm ki tur u bija nae. 3 U din tan tun u daaba a bin saan bet niib nba ki u daan poib na a bin baar; ŋaan ki bi ki loon bin baari. 4 Ki u ŋamm tun daabileeb ki betib a ‘Ii saa man ki bet niib nba ki n daan poib na, a jaamm jeet teen siira; n poŋ

kpii naajai nan bonkob-kpamma, ki li kur teen siira; li paak, bii saana ki tan di jaamm maɲ.’
⁵ Ɔjaan waa daan poi binba maɲ ki gbiint ki tur u daaba, ɲaan yaat yaat ki saan bi toona ni: ki yeno doo u kpaab, ki loo mun saan bont kɔiu daak ni. ⁶ Ɔjaan ki siab mun soor u daaba na ki boob ki saa kpiib. ⁷ Ɔjanne ki bat na wutoor doo bonchiann; ki u tun u kunkonkonna, ki bi saan ki saa kpii nikpiira maɲ, ɲaan joo bi doo muu. ⁸ Li poorpo bat na ji din yiin u daaba ki tan betib a ‘Poochiann jeet na teen siira, ɲaan niib nba ki n daan doɲ poib na ji ki ɲan nanni. ⁹ Li paak, ii saa man sonjara ni, ki yiin binba kur ki i lab, ki bin baar na ki tan di jaamm maɲ.’ ¹⁰ Ki u daaba na nyii ki saan sonjara ni, ki saa yiin binba kur ki bi lab, li nibiit nan niɲamm; ki bi baar tan gbee poochiann ɲaak na kenken.

¹¹ “Tɔn, ki bat na tan koo a wun gon poochiann niib maɲ, ki la joo nna ki u foo bi sinsuuk ni ki ki lia poochiann jaamm tiati. ¹² Ki bat na boio a ‘N yook, a teen nlee ki tan koo nna ɲaan ki ki lia poochiann jaamm na tiati?’ Ki joo na ki jiin siari. ¹³ Ki bat na bet u ɲaajab na a, ‘Lorimo man, u nii nan u taa, ki nyi saa lu-u nanyer po bunbonn ni. Leɲewa ki u sii mo fabin ki ɲman nyana.’ ”

¹⁴ Ki Yiisa joont, ki yet a “Yennu yiin niib bonchianne, ɲaan u tan saa gann waaminnae.”

*Ki jiin lampo panu po
 (Mak 12.13-17; Luk 20.20-26)*

¹⁵ Ki Farisiinba na saan ki saa lor baa saa teen biaoɲinba ki la Yiisa mɔbonkpetir.

¹⁶ Ɔjanne ki bi tun bi poorpoweiteeb nan Bat

Herod poorpojoomu Yiisa boor, ki bi saa boio a “Wanntoo, ti mi nan a tee barmɔnpakiroe, ki want niib Yennu sonu nan barmonii, ki ki fiin niib po, kimaan a baka kaa nan nisaarik nba tee wunba. ¹⁷ Li paak, betirit, a dukii nlee ki jiin lampo panu po? Ti sennu chabit nan tii pa lampo kii teen Rom tiŋ kpanbar Siisa, amii ti daa pa?”

¹⁸ Yiisa din mi bi dudukbiit maŋ. Li paak, ki u jiin betib a “Yimm kpinkpannii damm na, bee ki i loon yin koonin jinjammii ni? ¹⁹ Wantin man likirib nba ki ti saa jii pa lampo maŋ.” Ki bi jii likirib ki turɔ. ²⁰ Ki u boib a “Ŋmee naauŋ nan sanne be likirib na paaki?” ²¹ Ki bi jiin a “Siisa yare.” Ki Yiisa betib a “Ton, ii yenn-ii pa man kii teen Siisa linba tee u yar, ŋaan mun bia kii pa kii teen Yennu linba tee Yennu yar.” ²² Baa gbat linba na ki li ji bakitib, ki bi seet nyii, ŋaan nyiko.

*Ki jiin kpeemm firu po
(Mak 12.18-27; Luk 20.27-40)*

²³ Li daar maŋ ki Sajusiinba siab baar Yiisa boor. (Ŋamme din tuu yaa kpeemm tan kan fiir kuun ni na.) ²⁴ Bi din bet Yiisa a “Wanntoo, Moses din wann nan li-i tee ki joo koon u poo ŋaan kpo ki ki mar biki, a u naa bik n faar u pakook maŋ ki mar waas tur kpeemmɔ na. ²⁵ Jab banlore nba tee naanook din be doo na ni, ki saakoo po tan koon poo ki ki mar biki, ŋaan kpo, ki u naa bik faarɔ. ²⁶ Ki li tun nna ki tur wunba pukin banlee, nan wunba pukin bantaa ni, ki saa gbenn jab banlore maŋ. ²⁷ Li poorpo ki poo na tan joont kpo. ²⁸ Li paak, li-i

tee ki kpeemm fiiru daar baari, bi ŋmee tan sii yen poo maŋi? Kimaan bi kur din koonowa.”

²⁹ Ki Yiisa betib a “I bota, kimaan i ki mi Yennu gbouŋ, ki bia ki mi waa mək paŋ bjaŋinba. ³⁰ Kpeemm-i taŋi fiir kuun ni, bi sii tee nan malakanba nba be Yendouŋ ni nae. Pookoont nan jakunt tan sii kaa. ³¹ Ton, ki jiin kpeemm fiiru po, i ki mi karin linba ki Yennu piaki u gbouŋ ni na-a? ³² a, ‘Mine tee Abraham Yennu, nan Aisak Yennu, nan Jakob Yennu.’ Niib na nba din poŋ kpo sianyooowa na, ŋaan bi bia lek daa fo, kimaan Yennu ki tee kpeemm Yennu kaa, u tee footib Yennu-e.”

³³ Niib na nba din gbat u wannu maŋ, ki li bakitib.

Sennu nba gar leer labaar
(Mak 12.28-34; Luk 10.25-28)

³⁴ Farisiinba na nba din gbat a Yiisa mōmaan na nyann Sajusiinba na, ki bi taan leeb ki baar.

³⁵ Ki bi ni yeno nba tee sennu wanttoɔ na boi Yiisa buboit, a wun jammɔ, a ³⁶ “Wanttoɔ, sennlanupoe tee sennjaann ki gar sennii na kuri?”

³⁷ Ki Yiisa jiino a “ ‘Ii loon a Yomdaano Yennu, kii mantik-ii loono nan a par kura, nan a seek kura, nan a dudukit kura.’ ³⁸ Sennu na tee sennjaanne ki bia tee sinsinn sennu.

³⁹ Linba pukin ŋanlee ni ki tee barkpann mun bia tee nnae, ‘Ii loon a loo nan faa loon a moŋ bjaŋinba na.’ ⁴⁰ Moses sennu na kura, nan Yennu sokiniinba wannu na kura gaa sennii ŋanlee na paake.”

*Ki jiin Masia nba tee wunba po
(Mak 12.35-37; Luk 20.41-44)*

⁴¹ Farisiinba na nba din lakin leeb yoo nba, ki Yiisa boib a ⁴² “I dakin nlee ki jiin Yennu Niganntoo Masia na po? U tee nmee yaaboonne?”

Ki bi jiin a “U tee Defid yaaboonne.”

⁴³ Ki u ji boib a “Ki bee ki Defid din yiino a ‘Yomdaano?’ Yennu Seyeen nba din gbee Defid na ki u yet a

⁴⁴ ‘Yennu din yet n Yomdaano a,

Karin n niidiitu po

mokmok nan maa tan saa te fan nmaa a datai a taapauj ni.’

⁴⁵ Li paak, Defid nba din yiin Masia a ‘Yomdaano’ na, nlee ki Masia tee noo Defid yaaboonni?”

⁴⁶ Soo din ki fit jiin u buboit manji; li paak, laa nyii li daar manji ki saa, soo ji din ki mok par ki saa boi Yiisa buboisiati.

23

Ki jiin sennu wantteeb nan Farisiinba binbej po

(Mak 12.38-39; Luk 11.43, 46; 20.45-46)

¹ Janne ki Yiisa piin ki piak teen nibur na nan u poorpoweiteeb a, ² “Sennu wantteeb nan Farisiinba nae ki bi turib yaak nan bii sokint Moses sennu na. ³ Li paak, li nan ki yii saak kii waa baa wanti linba na kura, nan kii mi man ki yin gaar bi binbej, kimaan bi ki tuun baa want linba manji. ⁴ Bi jint niib jikpiata nba paar nan jiinu, nan kan sak jii bi niibir gbaa ki babir soo ki wun jii. ⁵ Linba kur

ki bi tuun na, bi tuun a niib n la ki pakibe. Gotir baa jii Yennu sennu na waan nba sob gbanbis paak, ki lor lor bi yugbia nan bi nii paak, ki li yarin bianinba; bia gotir bi liatbaant mogbana nba fok ki bia yarin bianinba. ⁶ Bi-i saan jaamm ni, bi tuu loon bin kar yudamm kinkaanii paake; bi-i koo Yenjiantu diit ni, bi bia loon nijaana kaanii boae. ⁷ Bi bia tuu loon ki niib-ii foontib burchinfoontii dai ni, kii yib a 'Wannteeb.' ⁸ Ŋaan yimm ŋarin, i daa te ki bi yi-i 'Wannteebi,' kimaan i kura tee naa waase nan leeb, ki mok Wantto yenkoo. ⁹ I daa yi soo 'Baa' tingbouŋ na ni, kimaan i mok Baa yenkoo; ŋoo tee Yennu nba be sanpaapo na. ¹⁰ I bia daa te ki niib yi-i 'Yomdammi,' kimaan i mok Yomdaano yenkoo; ŋoo tee min Yiisa Masia. ¹¹ Wunba tee nijaann i ni, wun teen u moŋ i kura toontunno. ¹² Wunba dont u moŋ, Yennu tan saa sikiowa; ŋaan wunba sikint u moŋ, Yennu-e tan saa donno."

Kpinkpannii damm labaar
(Mak 12.40; Luk 11.39-42, 44, 52; 20.47)

¹³ Yiisa bia yet a "Yimm sennu wantteeb nan Farisiinba nba tee kpinkpannii damm na, li sii bi turi, kimaan yimme loo Yennu naan tammob a niib daa koo. I moŋ moŋ ki koo, ŋaan dok binba loon bin koo tammob moŋ na. ((¹⁴ Yimm sennu wantteeb nan Farisiinba nba tee kpinkpannii damm na, li sii bi turi, kimaan i gaan pakoi ŋei, ki mei Yennu ki yukii ki kpann a i tee yentinnae, i tubdatu tan sii bi bonchiann.))

15 “Yimm sennu wantteeb nan Farisiinba nba tee kpinkpanni damm na, li sii bi turi, kimaan i pootir moka ki gaar digbana ki loon wunba saa kpint u binbeŋ kii waa i poorpoe, ki li-i tee ki i tan la soɔ ki u waaini, i tuu te ki u biit nba jikito saa Sintaanii muu ni na n ɣamm pukin taar munlee-e ki gar i yara.

16 “Yimm jɔɔnii nba daar i leeb na, li sii bi turi. I want niib na a ‘Soɔ-i por Yenjiantu ɣasaakak na, li ki kpaa talasi, ɣaan li-i tee ki soɔ por likirii nba be ɣasaakak maŋ ni na, a see ki u gbeen u mɔpor na.’ 17 Yimm jɔɔnii nba daar i leeb na, bona ɣanlee na ni, lannpoe tee barkpanni, likirii na amii Yenjiantu ɣasaakak nba te ki likirii na tee Yennu yar na? 18 Ki i bia yet a ‘Li-i tee ki soɔ por maruŋ binbintiri, li ki kpaa talasi, ɣaan li-i tee ki soɔ por maruŋ bonkobuk nba paa binbintir na paak na, see ki u gbeen u mɔpor maŋ.’ 19 I set tee jɔɔniie nan barmonii. Bona ɣanlee na ni, lannpoe tee barkpanni, maruŋ bonkobuk na koo binbintir nba te ki li tee Yennu yar na? 20 Li paak, li-i tee ki soɔ por maruŋ binbintiri, li want nan u por binbintir na nan linba kur paa li paak nae. 21 Li-i tee ki soɔ bia por Yenjiantu ɣasaakak na, li want nan u por ɣaak maŋ nan Yennu nba be leŋ nae. 22 Li-i bia tee ki soɔ por Yendouŋ, u por Yennu naangbouŋ nan ɣɔɔ nba kar li paak maŋe.

23 “Yimm sennu wantteeb nan Farisiinba nba tee kpinkpanni damm na, li sii bi turi. I jikit baarii nan bukuŋ nan narii nan li bonlia piik nook ni yennkoɔ ki teen Yennu, ɣaan nyik linba tee barkpana u sennu ni; ɣanne tee

barbunu nba took, nan ninbatinu, nan yada teenu. Linba na nbae bo ŋan nan yii tuun, ki daa nyikit li yenn nba tumu. ²⁴ Yimm jɔɔnii nba daar i leeb na, i tuu lot kpajuuke nyun ni ki lu, ŋaan nak laagumii nan nyun.

²⁵ “Yimm sennu wannteeb nan Farisiinba nba tee kpinkpanii damm na, li sii bi turi, kimaan i sokii nyunnyuŋmanii nan senii poorpoe, ŋaan ki nɔɔk ni gbee nan fatuk nan jawuuk. ²⁶ Yimm Farisiinba nba tee jɔɔnii na, sokit man nyunnyuŋmanii nan senii nɔi ni sinsinn, ki li poorpo saa nyiwa.

²⁷ “Yimm sennu wannteeb nan Farisiinba nba tee kpinkpanii damm na, li sii bi turi. I tee nan kaat nba ki bi maa ki pent nae, ki li poorpo fan, ŋaan ki li nɔɔk ni gbee nan kpaba nan poi. ²⁸ Nnae ki niib gorii i nanyer po ki i ŋan, ŋaan ki i para gbee nan kpinkpanii nan toonbiit.

*Yiisa nba piak bi tubdatu po bianinba
(Luk 11.47-51)*

²⁹ “Yimm sennu wannteeb nan Farisiinba nba tee kpinkpanii damm na, li sii bi turi. I maa Yennu sɔkiniinba kaat, ki jabib, ki sent, ki li tee linba saa tiar niib yentinna kuun po, ³⁰ ŋaan yeen a ‘Ti-i diŋi bonni be ti yeejamm yoo, ti din bo kan tun baa din tun linba ki kpɔii Yennu sɔkiniinba na.’ ³¹ Linba na want nan i set sak nan i tee binba din kpɔii Yennu sɔkiniinba na yaaboonae. ³² Li paak, i yeejamm nba din piin ki tuun toonbiit nba na, tontir man. ³³ Yimm wai! Yimm waalabirii waas na, nlee ki i tan saa nyi tubdatu nba tee

muu nba kan mi kpeen na ni? ³⁴ Li paake ki n beeri na, n tan saa tun Yennu sokiniinba nan yandamm nan wantteeb i boor ni, ŋaan i tan saa kpi bi siabe, ki kpaa siab dapunpuna paak, ki boo siab Yenjiantu diit ni, ki bia wei tokii bi taa ki nyi doyenu ni ki tɔɔtir doleu ni. ³⁵ Li paak, baa din kp̄ii yentinna nba na kura tubdatu be i paak, laa nyii nipeemo Abel ki saa tuu Berekia bija Sekaria, wunba ki bi din kp̄iiu Yenjiantu ŋasaakak nan maruŋ binbintir sinsuuk ni na. ³⁶ Barmɔniie ki n beeri na, motana nigbouŋ na tan saa la tubdatu, toonbiit maŋ kur paake.

*Yiisa nba loon Jerusalem teeb biaŋinba
(Luk 13.34-35)*

³⁷ “Nbaayoo-o, Jerusalem teeb, yimm nba kpi Yennu sokiniinba, ki bia jaat u toomiinba nba ki u tumm i boor na tana, bikinu taar munŋaae ki n gbaa maa n lakini yomm nan korik nba tuu lakin u waas u kpinkpant ni na, ki i ki saki. ³⁸ Gotir man, Yennu nyik i jiantu ŋaak nae, ki li doo yann. ³⁹ N beerie, laa nyii motana ki saa, i kan mi lan ki saa tuu daar nba ki i tan saa yet a ‘Piisin be wunba baat Yennu sann ni na paak.’ ”

24

*Yenjiantu ŋasaakak biiru po
(Mak 13.1-2; Luk 21.5-6)*

¹ Yiisa nba din nyii Yenjiantu ŋasaakak ni ki saa na, ki u poorpoweiteeb baar u boor ki tan wanto jiantu ŋaak maŋ diit. ² ŋanne ki u boib a “I la linba na nba kura-a? Barmɔniie ki n beeri

na, bi tan saa tut li kur ki lu tij niwa, ki li tann yennkoo tan kan biar ki paa leer paaki.”

Mukisuk nan biak labaar
(Mak 13.3-13; Luk 21.7-19)

³ Yiisa nba din tan saan kar kunkonn nba ki bi yir Olif Tiinii kunkonn paak na, ki u poorpoweiteeb baar u boor, bi kuukoo, ki boio a “Bia yooe ki linba na kur tan sii tee? Bee tan sii tee a baaru nyinn, nan durinya na gbennu nyinni?”

⁴ Ki u betib a “Ii mi man ki soo n tan kpanni,
⁵ kimaan niib bonchiann tan saa jii n sanne ki baar ki yeen a ngame tee min Masia na, ki kpann niib bonchiann. ⁶ I tan saa gbat tob fuut i koonn ni, nan li labaar banfoka, naan i daa jee, kimaan li kpaa talase nan linba na kur n tun, naan li ki want nan durinya gbennu baare na. ⁷ Nibooru nan nibooru tan saa kon nan leeb, ki kpanbar nan kpanbar mun tan saa took leeb ki kon. Ki kon nan tij jekiruk tan sii be loka kur po. ⁸ Linba na nba kur tan sii tee nan matyiaru pinpiik nae.

⁹ “Li yoo maŋ bi tan saa soori ki dinni biak, ki kpi-i, ki booru kur tan sii nami kimaan yaa waan na paak. ¹⁰ Li yoo maŋ, niib bonchiann tan saa yet n weiu, ki fikisir leeb, ki bia nan leeb. ¹¹ Ki faak sokiniinba tan saa nyi ki kpann niib bonchiann. ¹² Biit nba tan saa mantik yabit tingbouŋ na ni na paak, niib bonchiann lomm tan saa maak. ¹³ Naan wunba tan gubin nan biak yoo maŋ joontu tan saa la tinnuwa. ¹⁴ Ki bi tan saa moont Yennu naan barŋanii

móontii na tingbouŋ na kur po, a nibooru kur n gbata, ki durinya gbennu n yen fit baar.

Jaymaanbiiuk labaar

(Mak 13.14-23; Luk 21.20-24)

¹⁵ “I tan saa la bonbiir nba ki Yennu sokinii Daniel din yet li po na, linba ki Yennu koo na, ki li see Yenjiantu nasaakak ni.” (Wunba kur tan karin sobu na, wun bann laa want linba.)

¹⁶ “Li yoo maŋ, binba tan be Judea yent ni, bin chiar kii do kunkona, ¹⁷ ki wunba tan be u n̄aak yur paak,* waa daa gbaa koo u diiuk ni a wun jii u siari, ¹⁸ ki wunba tan be u kpaab ni, u daa n̄mat a wun jii u liatiri. ¹⁹ Yoo maŋ ni, podamm nan binba dia walai tan saa di biak bonchiann. ²⁰ Li mei Yennu man ki u daa te ki biak na baat sabouŋ, koo foon daari. ²¹ Kimaan li yoo maŋ, biak sii be; Yennu nba nan durinyawa nan dinna, li biak booru daa ki mi baari; li booru mun bia ji kan mi baar linba na poor po. ²² Yennu-i taŋi kii wat daa maŋ yabinti, soo tan kan tinni; n̄aan u nigannkab paak ki u tan saa wat daa maŋ yabint.

²³ “Li yoo maŋ, soo-i taŋi beti a ‘Gotir man, Masia be nna,’ amii ‘U be nawa,’ i daa tee li daano yada, ²⁴ kimaan li yoo maŋ, faak Masianba nan faak sokiniinba tan saa nyi ki tuun nyina nan bakitnauŋ toonjaana a bin kpann niib; ki li-i taŋi fit gbaa, bi tan saa kpann Yennu nigannkab tiŋa. ²⁵ Gbiintir man, n doŋ betiewa, ki yoo maŋ daa ki baari.

²⁶ “Li paak, bi-i taŋi beti a ‘Gotir man, u be muuk ni,’ i daa saa; koo bi-i beti a ‘Gotir man,

* **24:17** 24.17 Bi n̄ei yura paak, bi din tuu sere.

u be diiuk ni,' i daa tee yada, ²⁷ kimaan min nisaarik Bik baaru tan sii tee nan sanyikintii nba tuu nyi yondo po ki saan sik yonbaa po nae.

²⁸ “Siaminba ki bonkpeenn be, leje ki juut tikii.

Yiisa jenu labaar

(Mak 13.24-27; Luk 21.25-28)

²⁹ “Biak na poorpo ki yonnu tan saa bonn, ki ηmaarik ji kan yenti; ki ηmaabira tan saa nyi sanpaapo ki baa, ki linba kur be sanpaapo tan saa damm ki ηmat ηmat. ³⁰ Li yoo maη, niib tan saa la min nisaarik Bik jenu nyinn sanpaapo, ki nibooru booru nba be tingbouη na ni kur tan sii fabin, ki la min nisaarik Bik, ki n be sanpagbouη ni, ki siik nan paη nan yentsaakar. ³¹ Naatunn tan saa mɔ, ki n tun n malakanba ki bin saan ki tikir n nigannkab nba be tingbouη na kur po, ki baar namm.

Sinsabik nyinn labaar

(Mak 13.28-31; Luk 21.29-33)

³² “Ii jii sinsabik ki tumii yan man; yaa tuu la ki tiik maη bintir yoo nba, i ji tuu mi nan siok pere na. ³³ Nnae mun, yoo nba ki i tan laat ki linba na nba kur tuun, yin bann nan n jenu maη pere na, li ji kan yukiri. ³⁴ Barmɔniie ki n beeri na, motana nigbouη na kan kpo ki gbenn kaawa ki linba na kur n tumi. ³⁵ Sanpaak nan tiη tan saa gara, ηaan n maan ηarin kan mi gari.

Sɔɔ ki mi Yiisa jenu daar

(Mak 13.32-37; Luk 17.26-30, 34-36)

³⁶ “Ɔaan soɔ ki mi daar maŋ koo yoo nba ki n saa jeni; li sanpaapo malakanba, koo min Yennu Bija moŋ ki mi, see n Baa Yennu kooe mi.

³⁷ Laa din tee biaŋinba Nowa yoo na, li mun bia tan sii tee nnae min nisaarik Bik jenu yoo.

³⁸ Nowa yoo maŋ, yoo nba ki nyunchioŋ din daa ki baar na, niib din di ki nyu, ki kooont poob, ki jikit bi waas ki teemm jab, ki tan tuu daar nba ki Nowa koo ŋaringbeŋir ni na. ³⁹ Niib maŋ din bia daa ki bann linba tuumi, ki tan tuu daa nba ki nyungbeeuk baar ki dii bi kur na. Li bia tan sii tee nnae, yoo nba ki min nisaarik Bik tan saa jen. ⁴⁰ Daar maŋ ni, jab banlee tan sii boɔ kpaab ni ki ko, ki n tan saa jii yeno ŋaan nyik loɔ. ⁴¹ Poob banlee tan sii lakin boɔ naan dii, ki n tan saa jii yeno ŋaan nyik loɔ.

⁴² “Li paak, ii chek i moŋ paak man, kimaan i ki mi daar nba ki min i Yomdaano saa jeni.

⁴³ Ɔaan bant nan li-i tee ki ŋaadaano poŋ mi yoo nba ki nanyuko yaa wun baar u ŋaak ni nyioku, u sii kare guu; u kan sak ki nanyuko na n tan koo ki jamo. ⁴⁴ Li paak, li ŋan ki i mun teen siir yoo kura, kimaan min nisaarik Bik mun bia tan saa jen, yoo nba ki i ki dukii n jenu poe.

Daabir nba saa sak u yomdaano moɔ bi-aŋinba

(Luk 12.41-48)

⁴⁵ “Daabilanoe tee yandaano ki tuun u chanbaa nba wanto biaŋinba? Ɔooe tee wunba ki u chanbaa teeno daabiyudaano a wuu gorii u daabileeb, kii teemm mann nan li sonu.

⁴⁶ Li-i tee ki u chanbaa tan kpen ki la ki u

tuun nna, parpeenn sii tee daabir maŋ yare. ⁴⁷ Barmõniie ki n beeri na, u chanbaa maŋ saa jii u mokit kur ki teen daabir maŋ nuu ni, a wuu gorii. ⁴⁸ Ŋaan li-i tee ki daabir maŋ tee daabiyoonn ki dukin a u chanbaa kan kpen yiami, ⁴⁹ ki piin ki boo u daabileeb, ki ŋoo nan danyuurit bia lakin ki nyu ki di, ⁵⁰ u chanbaa maŋ tan saa kpen daar nba ki u ŋaa u kpenu tamae, nan yoo nba ki u ki mi. ⁵¹ U chanbaa na saa dat u tubir bonbiir, ki teeno nan baa tuu teen kpinkpanni damm bianinba na. Leŋ maŋe ki u ji sii mo fabin ki ŋman nyana.

25

Ki jiin sapaamm piik po

¹ “Yennu naan labaar tee nan sapaamm piik nba din jii bi fita ki saa a bin took pooyookir soro nae. ² Sapaamm maŋ ni banŋmu din tee jatite, ki banŋmu mun tee subindamm. ³ Sapaanjata na din jii bi fita, ŋaan ki tenn kpan ki guun bi moŋi, ⁴ ki sapaansubindamm na ŋarin jii kpan ki liak salena ni, ki dia pukin bi fita po. ⁵ Pooyookir soro maŋ din ki baar yiami, ki goon tan soor sapaamm na kura, ki bi goon.

⁶ “Ki tansuunii ki bi tan gbat kunkor a ‘Gotir, pooyookir soro nae baat na. Nyin man ki tooko.’ ⁷ Ki sapaamm piik na kur fiir ki ŋak bi fita na. ⁸ Ŋanne ki sapaanjata na miar subindamm na a ‘I kan turit i kpan na waami-i? Kimaan ti fita na loon lin kpeene.’ ⁹ Ki subindamm na jiin a ‘Aaii, li kan jaŋ timm nan

yimmi. Li saa man binba kɔi kpan boor ki saa daa i yara.’ ¹⁰ Sapaanjata na nba din yaat ki saan a bin daa kpan yoo nba, ki pooyookir sɔɔ na dɔkit. Subindamm banɲmu nba teen siir na din wei pooyookir sɔɔ maɲe, ki saan poochiann ɲaak na ni ki kɔɔ diiuk ni, ki bi loon gann ki kpar.

¹¹ “Li poorpo, sapaanjata na nba tan jen yoo nba, ki bi baar see tammɔb na boor ki yi a ‘Chanbaa, chanbaa, lootir gann ki tin kɔɔ.’

¹² Ki pooyookir sɔɔ na jiin a, ‘Barmoniie ki n beeri na, n ki miini.’ ”

¹³ Yiisa bia din betib a “Ii mi man, kimaan i ki mi daar nba koo yoo nba ki min i Yomdaano tan saa jeni.”

*Ki jiin daaba bantaa po
(Luk 19.11-27)*

¹⁴ “Yennu naan labaar bia tee nan ɲaadaan-
sɔɔ nba din lor a wun saan sɔnu, ɲaan yiin
u daaba ki tan chentib likirii a bin gaar kii
kpentir nae. ¹⁵ U din tur sinsinn yɔɔ na

bɔtoot tusbamm ɲanɲmu, ki tur wunba paa
na tusbamm ɲanlee, ki tur wunba joont na
tusbamm yennkɔɔ. U din tur sɔɔ kur nan waa
mi li yɔɔ kotir nba tee biiɲinbae, ɲaan yaat
saan. ¹⁶ Wunba din gaar tusbamm ɲanɲmu na
din nyiie nan u likirii yiama ki piin kpinkpouɲ,
ki la nyɔɔt tusbamm ɲanɲmu ki pukin li paak.

¹⁷ Nnae ki wunba din gaar tusbamm ɲanlee na
mun nyii ki kpentir ki la nyɔɔt tusbamm ɲanlee
ki pukin li paak. ¹⁸ ɲaan wunba gaar tusbamm
yenn na ɲarin din nyiie, ki gbiir bootuk, ki pii
u yomdaano likirii na.

19 “Li din yukir bonchiann, ki ɲaadaano maɲ tan jen, ki yiin u daaba na, a wun kan bi likirii maɲ, ki la baa la nyoot bianɲinba. 20 Wunba din gaar tusbamm ɲanɲmu na nba koo yoo nba, ki u jii tusbamm ɲanɲmu leer ki pukin tur u yomdaano, ɲaan yet a ‘N yomdaano, a din turin tusbamm ɲanɲmue, ɲaan gotir, n mun bia la nyoot tusbamm ɲanɲmu.’ 21 Ki u yomdaano na beto a ‘N faan, a tee daabinanoe, ki bia tuun fanu; faa dia waaminna fanu bianɲinba na, li paak, n saa jii saamewa ki teen a nuu ni. Parpeenn nba ki n mok na, li ji tee min nan fin yare.’

22 “Ki wunba mun din gaar tusbamm ɲanlee na koo ki baar u yomdaano na boor, ki yeto a ‘N yomdaano, gotir, a din turin tusbamm ɲanlee-e, ɲaan n kpent ki la nyoot tusbamm ɲanlee pukin.’ 23 Ki u yomdaano yeto a ‘N faan, a tee daabinanoe, ki bia tuun fanu; faa dia waaminna fanu bianɲinba na, li paak, n saa jii saamewa ki teen a nuu ni. Parpeenn nba ki n mok na, li ji tee min nan fin yare.’

24 “Ki wunba mun din gaar tusbamm yenn na ɲarin koo ki baar u yomdaano boor ki yeto a ‘N yomdaano, n mi nan a tuu tee wunba di fobite, kimaan linba ki a ki dii fara li paak na, fin ɲarin loon ɲaninbae ki fii di; siaminba ki a lek ki buri ɲaan fin ɲarin jaan leɲe. 25 Li paak, n daan tiina janmaaniie, ki jii a tusbamm yenn na ki gbiir pii tij ni. Li paak, ɲanne na. Gaat a bont.’

26 “ɲanne ki u yomdaano na beto a ‘Fin daabiyoonn na, a tee gbannyakdaano; a poɲ

mi nan n tee wunba di linba ki n ki dii fara li paake, ki bia mi nan n jaan siaminba ki n ki bure, ²⁷ ki bee ki a ki kpent niib n likirii maŋ ki bin tan paanin nyooti? Maa bo tan jen na n bo saa la n bont ki nyoot paa li paake. ²⁸ Li paak, gaat likirii maŋ u boor man, ki pukin wunba mək tusbamm piik na; ²⁹ kimaan wunba kur mək bona, bi saa pukinɔ ki wun mokit bonchiann; ŋaan wunba kɔŋ bont, bi bia saa tont bonmintik nba ki u mək nae. ³⁰ Ŋaan jayann na ŋarin, jiimɔ man kii nyi ki saa lu-u nanyer po, bunbɔnn ni. Leŋewa ki u sii mɔ fabin ki ŋman nyana.'

Yiisa nba saa bu niib buut biaŋinba

³¹ "Tɔn, min nisaarik Bik-i taŋi jen nan n paŋ nan malakanba kur yoo nba, n saa kar n naangbouŋ paak, ki la baakchiɔŋ, ³² ki lakin tingbouŋ na nibooru kur n tɔonn, ki bokitib nan pekpaarik nba tuu bokit pei nan buunii biaŋinba na. ³³ N tan saa jii pei ki sennib n niidiitu po, ŋaan jii buunii na mun ki sennib n niigaŋ po. ³⁴ Ki min Bat saa yet binba see n niidiitu po na a 'Yimm nba ki n Baa Yennu teen piisin i paak na, ii saana man ki tan kɔɔ naan nba ki Yennu ŋamm ki guuni durinya piinu niwa na, ³⁵ kimaan kon din mokin, ki i dinnin; ki nyunnyukuru mokin ki i turin nyun. N din tee saamɔe, ki i gaarin saauŋ i ŋei ni. ³⁶ N din somm yanne, ki i turin tiat; ki n yiar, ki i sommin; bi din kɔɔnin dansarik, ki i yɔɔ gontin.'

³⁷ "Ki yentinna na tan saa jiin ki boin a 'Ti Yomdaano, bee yooe ki ti din la-a ki kon moka

ki ti dinnani? koo bee yooe ki nyunnyukuru din moka ki ti tura nyumi? ³⁸ koo bee yooe ki ti din la-a ki a tee saamɔ ki ti gaara saauɔ ti ɲei ni? koo ki a somm yann ki ti tura tiati? ³⁹ koo bee daare ki ti din la ki a yiar ki ti sommani? koo ki a koo dansarik, ki ti baar ki ɔɔnani?' ⁴⁰ Ki min Bat mun tan saa jiin a 'Barmɔniie ki n beeri na, yaa din tun linba ki tur wunba tee tatimɔɔ n naa waas sinsuuk ni na, i din tuun ki teen mine.'

⁴¹ "Li poorpo, n tan saa jiant ki bet binba see n niigaɔ po na a 'Yimm nibiit nba ɲan nan tubdatu na, seetir nna. Ii saa man ki saa koo muu nba di ki kaa kpeenu, ki Yennu ɲamm ki guun Sintaanii nan u niib na ni, ⁴² kimaan kon din mokin, ɲaan ki i minnin jeet; ki nyunnyukuru mokin, ɲaan ki i minnin nyun. ⁴³ N din tee saamɔe, ki i ki sak gaarin i ɲei ni; ki n tan somm yann, ɲaan ki i minnin tiat; ki n tan yiar, ki i ki sommin, ki n bia tan koo dansarik, ki i ki ɔɔnin.'

⁴⁴ "Li yoo ki bi mun tan saa ɲmat ki boin a 'Ti Yomdaano, bee yooe ki ti din la-a ki kon moka, koo nyunnyukuru moka, koo ki a tee saamɔ, koo ki a somm yann, koo ki a yiar, koo ki a koo dansarik, ɲaan ki ti yêt a sommiri?' ⁴⁵ Li yoo maɲe ki n saa jiin a, 'Barmɔniie ki n beeri na, yaa din yêt yin tun linba ki tur wunba tee tatimɔɔ n naa waas sinsuuk ni na, i din yêt yin tun ki tur mine.' ⁴⁶ Binba na tan saa saan ki saa la tubdatu nba kaa gbennu na, ɲaan ki yentinna na n mun saan ki saa be manfoor nba kaa gbennu na ni."

26

*Yudamm nba lor a bin kpi Yiisa biaḡinba
(Mak 14.1-2; Luk 22.1-2; Jɔɔnn 11.45-53)*

¹ Yiisa nba din pak maan na kur ki gbenn yoo nba, ki u bet u poorpoweiteeb a, ² “I mi nan daarpoee tee yukitgar* tiaru jaamm. Bi daan saa jii min nisaarik Bik ki tur niib ki bin kpaan dapunpunn paak.”

³ Li yoo maḡ ki mannteeb yudamm nan Juu teeb saakab tikir leeb Kayafas ḡaak ni, wunba tee mannteeb yudamm saakoo na. ⁴ Bi din lor baa saa teen biaḡinba ki bɔr soor Yiisa-e ki kpiu. ⁵ Ijaan bi din lor nan bi kan sooro jaamm daa na ni, kimaan bi-i teen nna, see ki kpikpiruk baar.

*Poosoo nba din but tulaarii Yiisa yur paak
biaḡinba*

(Mak 14.3-9; Jɔɔnn 12.1-8)

⁶⁻⁷ Tɔn, Yiisa nba din be Betani doo ni, Simonn nba din tee gbaatir na ḡaak, ki kar di jeet, ki poosoo koo ki dia salenḡann,† ki li gbee nan tulaarii nba daauk paar bonchiann, ki u baar tan but Yiisa yur paak. ⁸ Yiisa poorpoweiteeb na nba la nna yoo nba, ki bi burin nan leeb nan wutoor ki yeen a “Bee ki poo na biir tulaarii na nna mani? ⁹ Bi bo saa fit kɔir ki gaar likirii bonchiann ki somm talasdamm.”

* **26:2** 26.2 Yennu malaka din kpɔi Ijɔpt teeb bijakpera, ḡaan nyik Israel yab. (Nyinu 12.29) † **26:6-7** 26.6-7 Bi din jii tanḡann nba ki bi yir “alabaster” nae ki nan salenn maḡ.

¹⁰ Ki Yiisa bann bi bunburimii maɲ paak, ki boib a “Bee teen ki i burin ki daamii poo na? Bonɲanne ki u tun ki turin maɲ. ¹¹ Talasdamm ɲarin sii yoo be i boore, ɲaan min ɲarin kii yoo be nani kaa. ¹² Tulaarii nba ki u but n paak na, u teen n piinu siire. ¹³ Barmɔniie ki n beeri na, siaminba kur ki bi saa mɔont barmɲanii na tingbouɲ na ni, bi bia saa mɔont poo maɲ nba tun linba na, ki li sii tee tiarin ki jiin u po.”

*Judas nba sak nyii Yiisa poor biaɲinba
(Mak 14.10-11; Luk 22.3-6)*

¹⁴ Li yoo na ki Yiisa poorpoweiteeb na ni yeno, wunba ki bi yiu Judas Iskariot na, nyii ki saan mannteeb yudamm boor, ¹⁵ ki saa boib a “I saa turin bee ɲaan ki n lon sɔnii ki Yiisa n koo i nuu ni?” Ki bi kan salimpeena likbina piintaa ki turo. ¹⁶ Laa din nyii li yoo maɲ ki u lon sɔnii nba ki u saa jii Yiisa ki kubin bi nuu ni.

*Yiisa nan u poorpoweiteeb nba din dii yukitgar tiaru jaamm biaɲinba
(Mak 14.12-21; Luk 22.7-13, 21-23; Joɔnn 13.21-30)*

¹⁷ Boroboro nba ki bi din ki tee datin na jaamm piinu daar, ki Yiisa poorpoweiteeb baar u boor, ki tan boio a “A loon ki tin saan lee ki teen siir ki guuna yukitgar tiaru jaamm na dinu?”

¹⁸ Ki u betib a “Ti saa man doo na ni, jasoo nna ɲaak, ki saa beto a ‘Ti Wanntooe tunt a ti tan beta a u yoo pera, ki u loon ɲoo nan u poorpoweiteeb n di yukitgar tiaru jaamm na a ɲaak na ni.’ ”

19 Ki u poorpoweiteeb na set tun nan waa wannib bianjinba na, ki teen jaamm maŋ jeet siir.

20 Daajoouk nba din tan baar, ki Yiisa nan u poorpoweiteeb piik nan banlee na koo ki kar a bin di. 21 Baa di yoo nba, ki Yiisa yetib a “Barmoniie ki n beeri na, i ni yeno saa nyi n poora.”

22 Ki u poorpoweiteeb na para biir bonchiann, ki bi piin ki boio yeno yeno a “N Yomdaano, barmonii, a yeen mine-e?”

23 Ki u jiin a, “Wunba ki min nan noo lakin sukii kpinsenyen nie saa nyi n poor. 24 Min nisaarik Bik set saa kpo nan Yennu gbouŋ nba wann bianjinba nae, naan bonbiir sii be wunba yaa wun nyi n poor na paak. Bi-i bonni kii mar li daano gbaa, li bo so.”

25 Ŋanne ki Judas nba yaa wun nyi u poor na mun boio a “Wanntoo, a yeen mine-e?”

Ki Yiisa jiin a “Nan faa yaa na.”

*Ki jiin ti Yomdaano jeet dinu po
(Mak 14.22-26; Luk 22.14-20; 1 Korint teeb
11.23-25)*

26 Baa di jeet maŋ yoo nba na, ki Yiisa jii boroboro, ki tur Yennu niipoouk, naan nmit nmit, ki tur u poorpoweiteeb na, ki betib a “Gaat man ki di. Linba nae tee n gbanant,”

27 ki bia jii nyunnyunmaŋ nan tiloona nyun, ki tur Yennu niipoouk ki jii turib, ki betib a, “Gaat man, ki i kura n nyu. 28 Linba nae tee n son nba gbeen Yennu molor na, son nba tan saa nyi n gbanant ni, nisaarii bonchiann paak, ki Yennu n nyik chab bi biite na. 29 N beerie, n ji kan

mi nyu tilɔɔna nyun na, see daar nba ki min nan yimm tan saa lakin nyu li bonpaann, n Baa Yennu naan ni.”

³⁰ Ɔanne ki bi yin Yenjiantu yanii, ɲaan nyii ki saan Olif Tiinii kunkonn paak.

Yiisa nba yet a Piita saa noi a u ki miu biaɲinba

(Mak 14.27-31; Luk 22.31-34; Jɔɔnn 13.36-38)

³¹ Li yoo na ki Yiisa betib a “Nyioɔk na, i kura saa tin ɲaan nyikima, kimaan li sɔb Yennu gbouɲ ni a ‘Yennu tan saa kpi pekpaarik na, ki pei nba ki u tuu kpaarib na saa yat.’ ³² Ɔaan mi-i taɲi fiir kuun ni, li poorpo, n saa liit i tɔɔnn ki saan Galilii.”

³³ Ki Piita jiin a, “N Yomdaano, sɔɔ kur-i lekii taɲi tin nyika, ɲaan min ɲarin kan mi tin ki nyikaani.”

³⁴ Ki Yiisa betɔ a “Barmɔniie ki n beera na, dinna nyioɔk na, nan kojosinsinn n tan bui na, ki a noi taar muntaawa a a ki mimi.”

³⁵ Ki Piita jiin a, “Li-i lekii baar nan min nan fin n lakin kpo gbaa, n kan mi noi nan n ki miani.”

Ki Yiisa poorpoweiteeb na kura mun bia yet nna.

Yiisa nba miar Yennu nan ninmɔnn biaɲinba

(Mak 14.32-42; Luk 22.39-46)

³⁶ Ɔanne ki Yiisa nan u poorpoweiteeb saan siaminba ki bi yi Gefsemene na; ki u saa betib a “Ii be nna man, ɲaan ki n saan i tɔɔnn po ki saa miar Yennu.” ³⁷ Ki u jii Piita nan Sebedii waas banlee na ki pukin u mɔɲ po, ki bi saan.

Ki u saa la parbiir nan yanyêtuk, ³⁸ ki betib a “Parbibooru nba soorin na per lin kpima. Biat nna man kii nyoi ki pukin n po.”

³⁹ Ŋanne ki u chat saan waaminna bi tɔɔnn, ki baa fabin, ki u yugbiar siit tij, ŋaan mei Yennu ki yeen a “N Baa, li-i bonni saa fiti, fan ŋaan ki biak nba baat n paak na n yakirin. Ŋaan ŋaant ki a loommo n tun, ki li daa tee n loommu.”

⁴⁰ Ki u tan ŋmat u poorpoweiteeb bantaa na boor, ki baar sɔɔ ki bi gɔɔnt; ki u boi Piita a “I lek kan fit kii nyoi ki pukin n po yoo waami-i? ⁴¹ Ii nyoi man ŋaan kii mei Yennu, ki i tan daa kɔɔ jinjammii ni, kimaan i sei ŋarin loon lin tun linba ŋan, ŋaan ki i gbanant kaa paŋi.”

⁴² Ki u din ŋmat taar munlee ni ki saa mei Yennu ki yeen a “N Baa, li-i tee ki biak nba baat n paak na kan fit yakirin ŋaan ki n saa dirie, ŋaant ki a loomm n tun.” ⁴³ Ki u ŋmat ki saa baar sɔɔ ki u poorpoweiteeb na bia gɔɔna, kimaan gɔɔn din mɔkib bonchiann.

⁴⁴ Ki u bia ŋmat taar muntaa ni, ki saa mei Yennu ki yeen li biaŋ nan waa bo miar sinsinn na, ⁴⁵ ki tan ŋmat baar u poorpoweiteeb maŋ boor ki boib a “I bia lek daa gɔɔnt ki fɔi-i? Gotir man, yoo maŋ pera. Bi jii min nisaarik Bik na, ki teen biitdamm nuu niwa. ⁴⁶ Fiit man, ki tin saan. Gotir man, wunba nyii n poor na pera.”

Baa soor Yiisa bianinba

(Mak 14.43-50; Luk 22.47-53; Jɔɔnn 18.3-12)

⁴⁷ U mɔb daa ki baa tij kaawa, ki Judas, wunba tee u poorpoweiteeb na yeno, dɔkit nan

nibur, ki siab dia jukbanjai, ki siab mun dia gbajara, ki nyii mannteeb yudamm nan saakab boor. ⁴⁸ Judas, wunba nyii u poor na poŋ daan wann niib maŋ nyinsiare a “Mi-i saki foont wunba ki mɔɔt u tankpinn,‡ yii mi nan ŋɔɔe na, ki yin sooro kenken man.”

⁴⁹ Judas nba tan baar yoo nba, li taakpaak ni ki u saan ki saa set Yiisa peŋ ki yeto a “Wanntɔɔ, a nyiok po,” ŋaan mɔɔt u tankpinn.

⁵⁰ Ki Yiisa jiant beto a “N yook, toonbooru nba ki a tun na paaki-i?”

Li yoo na ki niib na ji wuur baar ki tan bib Yiisa. ⁵¹ Ŋanne ki u poorpoweiteeb na ni yeno kakit nɔɔt jukbanjiak ki chɔɔ pot mannteeb yudaano daabir tubir. ⁵² Ŋanne ki Yiisa beto a “Jiint a jukbanjiak maŋ ki nɔɔn li took ni, kimaan wunba kon nan juk, u kpenn juk kuume. ⁵³ A ki mi nan n bo saa fit miar n Baa Yennu sommir po, ki u bo saa tun malakanba yama, ki bin gar tusaa piik nan ŋanlee-e? ⁵⁴ Ŋaan mi-i teen nna, nlee ki li saa tun ki gbeen linba sob Yennu gbouŋ ni ki yet a see ki n dii biak nba baat na?”

⁵⁵ Ŋanne ki u boi nibur na a, “I baar nan jukii nan gbajara a i tan soorin nan n tee fattoe na-a? N daan tuu be Yenjiantu ŋasaakak ni daar kura ki want niib Yennu maan, ŋaan ki i tuu ki somi. ⁵⁶ Ŋaan linba na kur tun a lin gbeen Yennu sokiniinba nba din sob linba Yennu gbouŋ ni nae.”

Li yoo ki u poorpoweiteeb na kur chiar ŋaan nyiko.

‡ **26:48** 26.48 Bi binbeŋ ni, bi din tee nnae ki want lomm.

Bianɗinba ki bi jii Yiisa ki baar nana buut boor

(Mak 14.53-65; Luk 22.54-55, 63-71; Joɗɗon 18.13-14, 19-24)

⁵⁷ Ki binba soor Yiisa na jiiu ki saan nana mannteeb yudaano Kayafas ɗaak, siaminba ki sennu wanteeb nan tin na ni saakab kar ki guu na. ⁵⁸ Baa saa nan Yiisa na, ki Piita waa u poorpo banfokira, ki saa baar see mannteeb yudaano maɗ ɗaananyer po, ki tan koo dindouɗ ni, ki saan kar toontunna na boor, a wun la li joontu. ⁵⁹ Ki mannteeb yudamm nan saakab maɗ kur yabir bi moɗ paak a bin gbat faak siara damm moi ni ki la Yiisa biit ki kpiu. ⁶⁰ Ki niib bonchiann set dii faak siara u paak, ɗaan koɗ u biit. Li poorpo ki jab banlee nyii set ki yet a ⁶¹ “Joɗ na daan yet a u mok yiikoo ki saa fit bet Yenjiantu ɗasaakak na, ɗaan bia jii daa ɗantaa ki maar.”

⁶² ɗanne ki mannteeb yudaano maɗ fiir set, ki boi Yiisa a, “Linba ki jab na piak ki jiin a po na paak tee bee? A ki mok li jiinu-u?” ⁶³ ɗaan ki Yiisa ki jiin siari. Ki mannteeb yudaano maɗ ɗamm boio a, “Betirit Yennu nba fo na paak, fine set tee u Niganntoo Masia ki bia tee u Bija na-a?”

⁶⁴ Ki Yiisa jiin a “Nan faa yaa na. ɗaan n beerie, laa nyii motana ki saa, i tan saa la min nisaarik Bik kar Yabint Yennu niidiitu po, ki bia tan lan ki n be sanpagbana ni ki siik.”

⁶⁵ ɗanne ki mannteeb yudaano maɗ fob u moɗ liatir ki pat, ɗaan tian a “U yekint u moɗ nan Yennu-e. Ki ti poɗ ji loon siaradamm a ti

teen bia? I kura na gbat waa yekint[§] u moŋ nan Yennu bianjnbawa. ⁶⁶ Ki i la nlee?"

Ki bi jiin a "Li tee wun kpoe."

⁶⁷ Li yoo na, ki bi ji siin moŋant u paak, ki boou, ki siab pebito tanpakii, ⁶⁸ ŋaan yeen a "Fin Masia, buntir wunba pebita na."

*Piita nba din noi a u ki mi Yiisa bianjnbawa
(Mak 14.66-72; Luk 22.56-62; Jɔɔnn 18.15-18, 25-27)*

⁶⁹ Piita nba kar mannteeb yudaano ŋaadindouŋ ni na, ki ŋaak maŋ ni bonposiak baar u boor ki tan beto a "A mun tuu yoɔ be nan Yiisa nba nyii Galilii na."

⁷⁰ Ki Piita yet niib maŋ kur boor a "N ki mi faa piak linba na paaki;" ⁷¹ ŋaan fiir nyii ki saa be tammɔb boor. Ki ŋaak maŋ ni bonpoleek bia nyii lau, ki yet binba be leŋ na a "Jɔɔ na mun tuu yoɔ be nan Yiisa nba nyii Nasaref na."

⁷² Ki Piita noi ki por a ŋɔɔ taan ki mi jɔɔ maŋi. ⁷³ Ki li yann waaminna ki jab nba see leŋ na nakin ki yet Piita a "A set tee bi ni yenɔe, kimaan a maame want."

⁷⁴ Ki Piita por mɔb a li-i tee ki u faar faakie, Yennu n dat u tubir, a ŋɔɔ ki mi jɔɔ maŋi.

Li yoo maŋ ki kojouk bui. ⁷⁵ Ki Piita ji tiar Yiisa nba bo beto linba na a "Kojouk kan bui kaawa ki a saa noi taar muntaa a a ki mimi." Ki Piita nyii nanyer po ki saa bui fabin bonchiann.

§ **26:65** 26.65 Bi sennu ni, soɔ-i yekint u moŋ nan Yennu, li tee bin kpiue.

27

*Baa jii Yiisa ki saan Pailat boor bianjinba
(Mak 15.1; Luk 23.1-2; Joohn 18.28-32)*

¹ Laa yent sanyapob ni, ki Yennu mannteeb yudamm nan saakab lor baa saa kpi Yiisa bianjinba. ² Ki bi baano bant ki saan nanao tiŋ yudaano nba ki bi yiu Pailat* na boor.

*Bianjinba ki Judas kpo
(Toona 1.18-19)*

³ Judas, wunba koi Yiisa na nba gbat a bi bu joont ki yaa bi saa kpi Yiisa na, ki u par biir bonchiann; ki u jii salimpeena likbina piintaa na ki ŋmat saa jiin tur Yennu mannteeb yudamm nan saakab maŋ, ⁴ ŋaan yet a “N tun biita, kimaan n koi wunba kaa biita.”

Ŋanne ki bi jiin a “Ti baka mun ji be linba na ni-i? Li tee a maame.”

⁵ Ki Judas jii likirii na ki lu Yenjiantu ŋasaakak na ni, ŋaan nyii ki saan jonn u maŋ.

⁶ Ŋanne ki mannteeb yudamm tokir likirii maŋ ŋaan yet a “Linba na ji tee son likiriie, ki ti sennu nba tee bianjinba na, ti kan fit jii pukin Yenjiantu ŋasaakak likirii ni.” ⁷ Li paak, ki bi kar dukin likirii maŋ po, ki tan jii ki saan daa yokmaaro tiŋ, a bii pii saamm leŋ. ⁸ Li paake ki bi yi tiŋ maŋ a “Son Tiŋ” ki tan tuu dinna.

⁹ Ki li gbeen Yennu sokinii Jeremaya nba din pak linba na a, “Bi jii salimpeena piintaa nba ki Israel tesiab din pa ki li tee u daauk na,

* **27:2** 27.2 Pailat din tee Rom teeb nba nyann Juu teeb na saakayenoe.

¹⁰ ki daa yockmaaro tiŋ, nan Yennu nba wannib bianjinba na.”

Pailat nba bu Yiisa buut bianjinba

(Mak 15.2-5; Luk 23.3-5; Jɔɔnn 18.33-38)

¹¹ Ki Yiisa see tiŋ yudaano Pailat tɔɔnn; ki Pailat boio a “Fine set tee Juu teeb kpanbar na-a?”

Ki u jiino a “Nan faa yaa na.” ¹² Ŋaan mannteeb yudamm nan saakab nba fikisiro na ŋarin, u ki jiimm siari.

¹³ Ki Pailat bia boio a “A ki gbia baa piak biira bianjinba maŋi-i?”

¹⁴ Ŋaan Yiisa ki pak siar jiino, ki li ji bakit Pailat bonchiann.

Pailat nba chab a bin kpi Yiisa bianjinba

(Mak 15.6-15; Luk 23.13-25; Jɔɔnn 18.39-19.16)

¹⁵ Tɔn, yukitgar tiaru jaamm dinu kur yoo, tiŋ maŋ yudaano tuu nyinn niyenokooe dansarik ni, wunba ki niib na loono, ki ŋaau.

¹⁶ Soɔ din be dansarik ni li yoo, ki u sann yi Barabas, ki niib na miu fanu nan u toona nba tee bianjinba. ¹⁷ Baa tan lakin yoo nba, ki Pailat boib a “Ŋmee ki i loon ki n nyinno dansarik ni ki ŋaau? Barabas koo Yiisa nba ki bi yiu Masia na?” ¹⁸ kimaan Pailat mi nan naŋ paake ki bi soor Yiisa ki teen u nuu ni.

¹⁹ Pailat nba daa kar buut kok paak na, ki u ŋaapoo tun toonii ki tan beto a “Nyint a nuu Yennu nipeemo na maan ni, kimaan nyiok n won la daamuk bonchiann n daamiit ni u paak.”

²⁰ Ki mannteeb yudamm nan saakab maŋ biir niib na a bin yet Pailat a wun nyinn Barabas ŋaan kpi Yiisa. ²¹ Ki Pailat bia ŋamm boib a “Niib banlee na ni, i loon ki n nyinn ŋmee ki ŋaau?”

Ki bi jiin a “Barabas.”

²² Ki Pailat bia ŋamm boib a “Ki Yiisa nba ki bi yiu Masia na ŋarimi, i loon ki n teeno nlee?”

Ki bi kura jiin a “Kpaamo ki tabino dapunpunn paak.”

²³ Ki Pailat boib a “Bee paake? U biit mantik tee lannpoe?”

Ki bi ŋamm teen fuur sanpaapowa a “Kpaamo tabin dapunpunn paak.”

²⁴ Pailat nba bann nan wuu piak saa, li kaa nyoot, ki bia saa baar nan dataar nan moyetuk na, ki u jii nyun ki wuur wuur u nii, niib na numm ni, ŋaan yet a “N nuu kaa joo nba kaa biit na son nyinnu ni. Li tee i maame.”

²⁵ Ki niib na jiin a “Nn, u son n jii timm nan ti waas yura paak.”

²⁶ Ŋanne ki Pailat nyinn Barabas ki ŋaau, ŋaan te ki bi boo Yiisa kpaasir, ki jiiu tur kunkonkonna a bin saan kpaau dapunpunn paak.

*Kunkonkonna na nba din sarikit Yiisa bi-
aŋinba*

(Mak 15.16-20; Joonn 19.2-3)

²⁷ Ki tiŋ yudaano Pailat kunkonkonna na jii Yiisa ki koo nanao dindouŋ ni, ki bi kunkonkoneeb na kur tikir ki linto. ²⁸ Bi din liat u liant nae, ŋaan jii liatmuŋ nna ki lanno, ²⁹ ki luu

kunkonii fokirik ki yirimɔ, ki jii patu† ki kubin u niidiitu ni, ki gbaan u tɔɔnn ki sarikitɔ ki yeen a “Juu teeb bat, ti foonta,”³⁰ ki piin ki siin mɔsant u paak, ɲaan gaar patu nba ki bi bo kubinɔ na ki faa u yur paak.³¹ Baa tan sarikɔ gbenn yoo nba, ki bi liat liatmuɲ na, ɲaan jii u mɔɲ liant na ki lanno, a bin ji saan ki saa kpaapaa tabinɔ dapunpunn paak.

Baa din kpaapaa Yiisa ki tabinɔ dapunpunn paak bianɲinba

(Mak 15.21-32; Luk 23.26-43; Jɔɔnn 19.17-27)

³² Baa din saa na, ki bi chet Sairene tinɲ ni jasɔɔ nba ki u sann tee Simonn, ki soorɔ, ki miau jinno Yiisa kuun dapunpunn na.³³ Baa saa baar siaminba ki bi yi Golgota, ki li paak tee “Yukpabuk boor na”³⁴ ki bi jii daan nba ɲmat nan bonkobuk yan‡ ki turo a wun nyu; ɲaan waa lemm yoo nba, ki u yɛt nyunu.

³⁵ Baa kpaau ki tabinɔ dapunpunn paak gbenn yoo nba, ki bi tɔ naatɔɔt ki chent u tiat na,³⁶ ɲaan ji kar leɲ ki guu-u.³⁷ Bi din sob baa yaa u tun biit nba na, ki tabin u dapunpunn na yur paake. Baa din sob linba na want a “Yiisa nba tee Juu teeb Kpanbar nae na.”³⁸ Bi mun bia din kpaapaa fat-teeb banlee dapunpuna paak leɲ, ki pukin Yiisa po, ki yeno be u niidiitu po, ki loɔ mun be u niigaɲ po.

³⁹ Ki binba somm gaar leɲ na gumii bi yura ki sukiio,⁴⁰ ki yeen a “Fin nba yaa a saa fit bet

† 27:29 27.29 Patu maɲ din see dammir taar niɲe. ‡ 27:34 27.34 Li pasiar yan diɲit tonte, li pasiar poosiabe din tur linba na.

Yenjiantu ɲasaakak na ɲaan bia jii daa ɲantaa ki maar na, fine na, tint a moŋ. Li-i tee ki a set tee Yennu Bijaie, fan nyi dapunpunn na paak ki sik.”

⁴¹ Nnae biak ki mannteeb yudamm nan sennu wanteeb nan saakab kura mun din sarikito ⁴² ki yeen a “U tuu tint leebe, ɲaan kan fit tinn u moŋi. Tɔn, u yaa u tee Israel teeb[§] bate, wun sikin u moŋ dapunpunn na paak ki tin mantik teeno yada. ⁴³ U teen Yennu yadawa, ki yaa u tee Yennu Bijae. Tɔn, li-i tee ki Yennu set loono, ɲaant wun tinnɔ motana.”

⁴⁴ Ki baa kpa a fat-teeb nba banlee ki pukin u po na mun bia sarikito nna.

Yiisa kuun labaar

(Mak 15.33-41; Luk 23.44-49; Jɔɔnn 19.28-30)

⁴⁵ Laa tan baar yonsuuk ni, ki digbann na kur ji bonn ki saa tuu yenlekir kut muntaa. ⁴⁶ Kut muntaa maŋ yooe, ki Yiisa yikin sanpaapowa a “Eli, Eli, lema sabaktani?” Li paak tee a “N Yennu, n Yennu, bee ki a nyikimi?”

⁴⁷ Binba see leŋ na nba gbat u yiini maŋ, ki bi siab beer leeb a, “U yi Elaija-e na.” ⁴⁸ Ki bi ni yeno tin saa jii saapo ki suunt damiituk nna ni, ki jii sakin daauk paak, ki donn turo a wun nyu.

⁴⁹ Ki u leeb na beerɔ a wun nyiko, ki laan Elaija saa baar ki tan tinnowa-a?

⁵⁰ Ki Yiisa ɲamm yikin sanpaapowa ɲaan ji kpo.

§ **27:42** 27.42 Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

⁵¹ Li yoo na ki chinchenn nba tuu joon ki puun Yenjiantu nasaakak sinsuuk ni na bokit li yur paak ki tan sik tij ni; tij din damme, ki tanpiit bokit, ⁵² ki kaat bia loot, ki kpeemm nba din kpo ki tee Yennu niib na bonchiann fiir kuun ni, ⁵³ ki nyii bi kaat ni. Ki Yiisa kuun fiiru poorpo ki bi koo Jerusalem, ki niib bonchiann lab nan bi ninbina.

⁵⁴ Ki kunkonkonna saakoo nan kunkonkonna nba pukin u po ki guu Yiisa na nba la tij dammu nan linba kur tun na yoo nba, ki janmaanii soorib bonchiann, ki bi yeen bi leeb a "Barmonii, joo na set tee Yennu Bijae."

⁵⁵ Ki poob nba din tuu waa Yiisa ki nyii Galilii ki sommito na ji wokir see banfokira njan gorii linba tuun man. ⁵⁶ Bi yemme din tee Meeri Magdaliinn, nan Sebedii waas naa, nan Meeri nba din tee Jeems nan Joses naa na.

Yiisa gbanant piinu labaar

(Mak 15.42-47; Luk 23.50-56; Joonn 19.38-42)

⁵⁷ Ki daajoouk nba tan baar yoo nba, ki Arimatea doo ni mokitsoo baar, ki u sann tee Joosef. U mun bia din tee wunba waa Yiisa-e.

⁵⁸ Ki u saan yudaano Pailat boor, ki saa miaro a wun chabo ki wun kpaat Yiisa gbanant ki pii. Ki Pailat tur yaak a bin saan jii Yiisa ki turo.

⁵⁹ Ki Joosef saan ki jii Yiisa gbanant ki pobin katin-yeen ni, ⁶⁰ ki jiiu saan ki saa piii u mon mon kapaaun nba ki u din gbiir tanpiiu lokir ni na, njan birint katangbenjir ki biin kamob, njan ji nmat kun. ⁶¹ Ki Meeri Magdaliinn nan Meeri loo na kar kpia len, ki took kaauk man.

Kunkɔnkɔnna nba guu kaauk maŋ biaŋinba

⁶² Laa yent sanyiɔk, daar nba tee ŋamm Juu teeb foon daar na, ki mannteeb yudamm nan Farisiinba saan Pailat boor ki saa betɔ a

⁶³ “Chanbaa, ti tian nan faak daano maŋ nba daan be na, u daan yet a li-i tee ki u tan kpo, a ŋaan daa ŋantaa daar u bia saa fiir kuun niwa. ⁶⁴ Li paak, turin kunkɔnkɔnna na mɔb ki bin saan kii guu u kaauk maŋ bonŋann ki saa tuu daa ŋantaa maŋ daar; li-i kii tee nnai kaa, u poorpoweiteeb tan saa baar ki piitɔe, ŋaan yet niib a u fiir kuun nie. Ki kpinkpanii maŋ tan saa gar sinsinn yar na paaka.”

⁶⁵ Ki Pailat betib a “Jiin guuteeb man ki bin saan kii guu kaauk maŋ yaa loon biaŋinba.”

⁶⁶ Ki bi jii guuteeb ki bi saan saa guu kaauk na, ŋaan buun tant ki pɔr kaauk na fanu.

28*Yiisa kuunfiru labaar*

(Mak 16.1-10; Luk 24.1-12; Jɔɔnn 20.1-10)

¹ Ki Juu teeb foon daar na gar, ki lasir daar sanyafaar ki Meeri Magdaliinn nan Meeri loɔ na nyii saan a bin ɔɔn kaauk na. ² Tɔn, tiŋ din damm bonchiann, kimaan Yennu malakae nyii sanpaapo sik, ki tan bikit katangbenjir na ki loot kamɔb, ki ŋmant kar li paak. ³ Ki u gbanant nyirii nan sanyikintii na, ki u liant peen nan sanpagbounpeeuj na. ⁴ Ki jaŋmaanii soor guuteeb na bonchiann, ki bi ji jekir ki tan baa ki dɔɔ dɔɔ nan kpeemm na.

⁵ Ki malaka na bet poob maŋ a “Yimm daa tiin jaŋmaanii. N mi nan i loon Yiisa nba ki bi

daan kpaau dapunpunn paak nae. ⁶ U kaa nna, u fiir kuun niwa nan waa daan yet biajinba na. Ii saana man ki tan got waa daan dɔɔ siaminba. ⁷ Ii saa man yian yian, ki saa yet u poorpoweiteeb a u fiir kuun ni ki gar saan Galilii-wa. Lejewa ki i saa lau. Barmɔniie ki n beeri na.”

⁸ Ki poob na nyii kaauk maɲ boor ki chiar saan a bin saa bet u poorpoweiteeb; ki jaɲmaanii lek mɔkib, ɲaan ki bi bia mɔk parpeenn bonchiann.

⁹ Baa din saa na, ki Yiisa chetib sɔnu ni ki foontib; ki bi gbaan, ki soor u taapant ki jianto.

¹⁰ Ki u betib a “I daa tiin jaɲmaanii; ii saa man ki saa bet n naa waas maɲ a bin saan Galilii; lejewa ki bi saa lan.”

Guuteeb na nba ɲmat ki saa pak biajinba

¹¹ Poob maɲ nba din saa na, ki guuteeb nba guu kaauk na siab ɲmat saan doo ni, ki saa wann mannteeb yudamm na linba teen na kur. ¹² ɲanne ki mannteeb yudamm maɲ nan saakab na lakin kar ki lor lor; ki tur guuteeb na likirii bonchiann, ¹³ ɲaan betib a “Ii yet a Yiisa poorpoweiteebe baar tansuunii, yoo nba ki i gɔɔnt na, ki tan jan piit u gbanant; ¹⁴ ɲaan li-i tee ki tiɲ yudaanɔ na gbat nnaie, timm saa dɔkin i paak u boor ki nyinni.”

¹⁵ Ki guuteeb maɲ gaar likirii na, ɲaan ɲmat ki saa mɔɔnt, saakab maɲ nba wannib biajinba na. Ki Juu teeb gaar maan na ki teen barmɔnii mɔkmɔk nan dinna.

*Yiisa nba dokit u poorpoweiteeb paak bi-
aŋinba*

*(Mak 16.14-18; Luk 24.36-49; Jɔɔnn 20.19-
23; Toona 1.6-8)*

¹⁶ Ki Yiisa poorpoweiteeb piik nan yenokɔɔ na saan Galilii jɔsiar paak, siaminba ki Yiisa din wannib a bin saan na. Ki bi din tan lau leŋ. ¹⁷ Baa lau yoo nba ki bi gbaan ki jiantɔ; ŋaan bi siab din birisɔwa. ¹⁸ Ŋanne ki u chat nakimm, ŋaan yet a “Yennu turin sanpaak nan tiŋ yent kurawa. ¹⁹ Li paak, ii saa man tingbouŋ na ni, nibooru kura boor ki teemm n poorpoweiteeb, ki wurib Yennu nyunwuru, n Baa Yennu maŋ sann ni, nan min u Bija sann ni, nan Seyeen sann ni, ²⁰ ki wannib ki bin sak linba ki n wanni na kur. Ŋaan ii tian man nan n sii be i boor yoo kura mɔkmɔk nan durinya gbennu.”

Yennu Gbouŋ Mɔɔr
Bimoba: Yennu Gbouŋ Mɔɔr Bible

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bimoba

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Sep 2022 from source
files dated 11 Jul 2022

00d89ba0-4677-52d9-9bc5-aa3d7c5c966d